

TRĂIASCĂ ROMÂNIA, TRĂIASCĂ PRESEDINTELE NICOLAE CEĂUȘESCU

14
ANUL XXIX (1295)
3 APRILIE 1980
Flacăra
 Saptaminal editat de
 Frontul Democratiei
 și Unității
 Socialiste

JURĂMINTUL PREȘEDINTELUI REPUBLICII

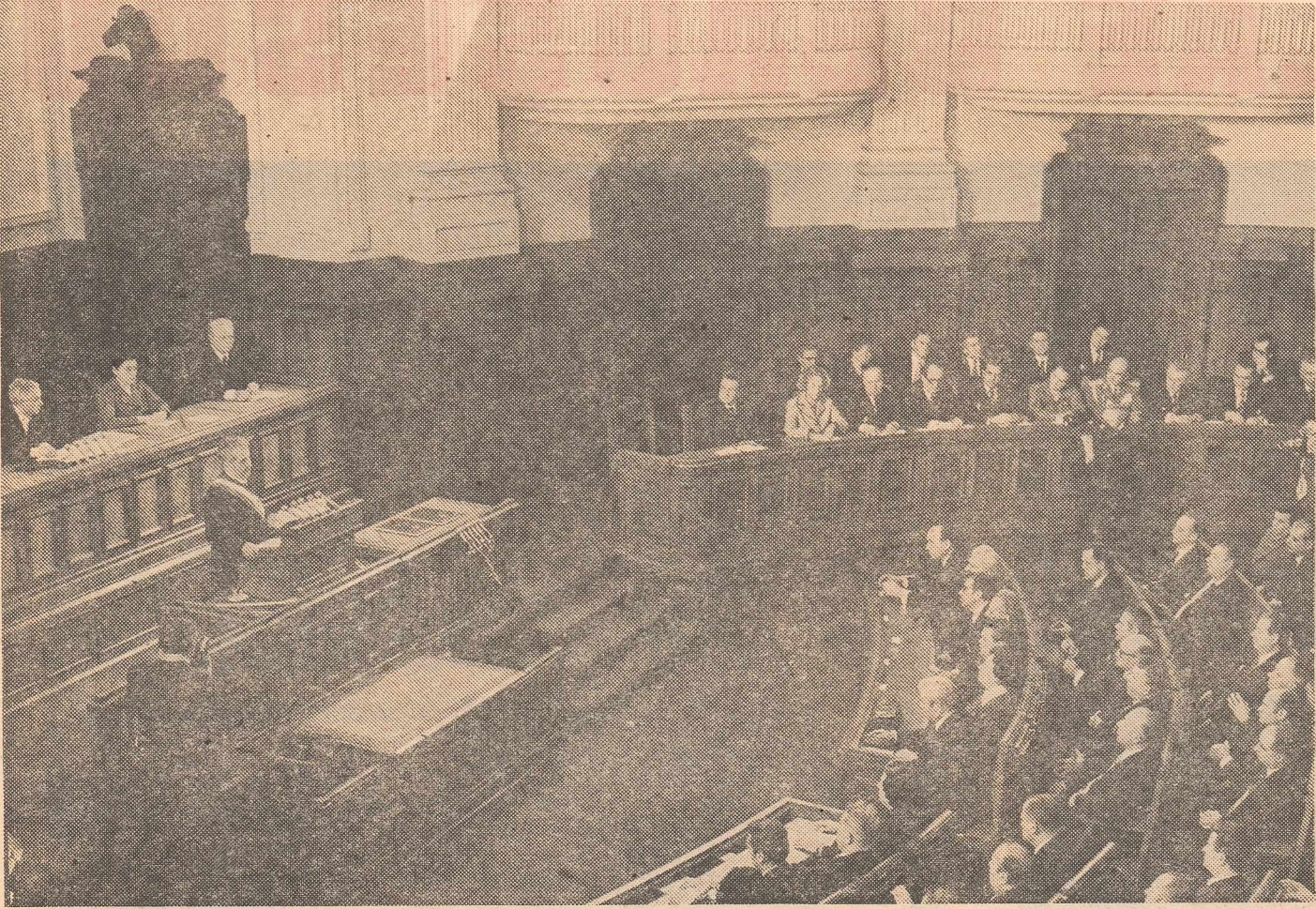
„Jur să slujesc cu credință patria, să acționez cu fermitate pentru apărarea independenței, suveranității și integrității țării, pentru bunăstarea și fericirea întregului popor, pentru edificarea socialismului și comunismului în Republica Socialistă România !

Jur să respect și să apăr Constituția și legile țării, să fac totul pentru aplicarea consecventă a principiilor democrației socialiste, pentru afirmarea în viața societății a normelor eticii și echității socialiste !

Jur să promovez neabătut politica externă de prietenie și alianță cu toate țările socialiste, de colaborare cu toate națiunile lumii, fără deosebire de orînduire socială, pe baza deplinei egalități în drepturi, de solidaritate cu forțele revoluționare, progresiste de pretutindeni, de pace și prietenie între popoare !

Jur că imi voi face întotdeauna datoria cu cinste și devotament pentru strălucirea și măreția națiunii noastre socialiste, a Republicii Socialiste România !”

CUVÎNTUL PREȘEDINTELUI CĂTRE NAȚIUNEA ROMÂNĂ

Inaltul forum al puterii de stat — Marea Adunare Națională — l-a reales pe tovarășul Nicolae Ceaușescu în suprema funcție de președinte al României.

Exprimind voința unanimă a națiunii, reprezentanții săi, întruniți în cea de-a VIII-a legislatură, și-au dat votul de investitură celui mai iubit fiu al țării, cu sentimente de nemărginită bucurie și mândrie patriotică, cu iubire și recunoștință.

Moment de excepțională importanță pentru viața întregii noastre societăți, pentru viitorul ei, actul solemn al realegerii tovarășului Nicolae Ceaușescu în înalta funcție își află cele mai profunde înțelesuri în cei cincisprezece ani de istorie nouă, revoluționară, ani marcați de personalitatea sa proeminentă în fruntea partidului și statului. Patriot înflăcărat și spirit revoluționar, președintele României și-a înscris numele în conștiința națiunii prin ideile și faptele sale de excepție, prin puterea sa vizionară, prin înțelegerea faptului că prima condiție a dezvoltării, a creșterii unei țări este libertatea sa. Dragostea nețărmurită față de patria și poporul din virtuțile căruia își trage forța și curajul și înțelepciunea a

dat strălucire și putere de convingere ideilor sale — temelie a celei mai fructuoase epoci din istoria României numită simplu și adevărat Epoca Nicolae Ceaușescu.

Discursul solemn al președintelui Nicolae Ceaușescu rostit de la înalta tribună a primei sesiuni a celei de-a VIII-a legislaturi a Marii Adunări Naționale reprezintă, ca toate celelalte înflăcărâte cuvântări adresate națiunii, profunzimea de credință a revoluționarului comunist, a patriotului, care se identifică prin conștiința cu poporul, a eminentului om politic.

În dezvoltarea continuă a României, anul 1980 are o importanță deosebită, astfel încât discursul președintelui țării definește cu precizie sarcinile ce ne revin în actuala etapă, în realizarea integrală a obiectivelor prezentului cincinal și pregătirea premiselor pentru realizarea în cele mai bune condiții a cincinalului, 1981—1985. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, în primul rând trebuie depuse toate eforturile, trebuie mobilizat întregul potențial uman și material în vederea realizării unei noi calități în toate dome-

niile de activitate. Este aceasta o condiție esențială a muncii noastre viitoare în contextul înscrierii României între națiunile dezvoltate ale lumii. Cu luciditate și clarviziune, președintele Nicolae Ceaușescu sublinia faptul că realizarea noii etape de dezvoltare cere eforturi susținute pentru învingerea tuturor greutăților care se ivesc, fiind necesară unirea tuturor forțelor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate. Unitatea sub conducerea comuniștilor este rezultatul luptei revoluționare a maselor și, în același timp, fundamentul izbuzilor viitoare. Adevăr pus în valoare mai ales astăzi, în condițiile unei accentuate încordări internaționale, ca rezultat al politicii imperia- liste de forță și dictat. Astfel că, dezvoltarea economică a țării, aprofundarea democrației vieții noastre interne, respectul față de viața și munca celorlalte popoare ale lumii constituie o contribuție majoră la pacea planetei. Este știut că o țară slab dezvoltată din punct de vedere economic, o țară al cărei popor nu-și poate alege singur drumul și nu-și poate împlini cu demnitate vocația, o țară, a cărei națiune nu-și poate mobiliza ener-

giile creatoare pentru propria sa devenire, o astfel de țară cu greu va fi ascultată de celelalte popoare ale lumii. Exemplul României, exemplul libertății și demnității ei, al forței moralei sale sînt păduri- toare astăzi pentru foarte multe popoare ale lumii, exemplul României purtînd numele „citorului de țară nouă”, exemplul Ceaușescu.

Problema dezarmării în Europa, a imperioasei necesități de dezarmare a fost subliniată de președintele țării de la tribuna înaltului forum, cu tăria, cu gravitatea pe care situația internațională o impune. „Pentru țările europene, problema dezarmării are o însemnătate deosebită, fiind seama că pe acest continent sînt concentrate cele mai puternice forțe militare, armamente, inclusiv armamentul nuclear. Pentru noi, popoarele europene, problema amplasării de noi rachete nucleare distrugătoare este nu o chestiune teoretică, ci o problemă vitală, de viață, pentru că aceste rachete vor lovi toate țările europene, și de o parte și de alta. Iată de ce trebuie să spunem un NU hotărît amplasării de noi rachete în Europa, să facem totul pentru anularea sau, cel puțin, amînarea aplicării hotărîrilor N.A.T.O. și pentru începerea tratativelor, renunțîndu-se definitiv la dezvoltarea arsenalului de rachete în Europa”.

Politica clarvăzătoare, responsabilă, activă a președintelui României, politică răspunzînd intereselor fundamentale ale poporului și, în același timp, păcii și progresului în lume este izvorită din minunatele tradiții de luptă ale națiunii, din gîndul marilor eroi pe care îi sîrbărim prin împlinirea vechilor noastre idealuri de muncă și libertate. Sărbătorînd în acest an 2050 de ani de la formarea primului stat, dac centralizat, sîrbătorim, de fapt, prezentul și credința noastră într-un viitor liber. „Poporul nostru, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în discursul solemn, s-a format și dezvoltat în luptă, înfruntînd multe greutăți. Niciodată însă nu s-a plecat, niciodată n-a renunțat la ceea ce este al său; el și-a păstrat glia, și-a păstrat felul său de a fi, moștenit din moși strămoși. Avem datorita sa să face să dăinuiească veșnic acest fel de a fi al poporului nostru — omenia, mîndria și sentimentul demnității naționale, dragostea de pace, prietenia cu toate popoarele, hotărîrea de a fi egal cu toate celelalte națiuni. Să facem totul ca aceste sentimente și virtuți, aceste caracteristici formate de-a lungul secolelor să se dezvolte în trăsături tot mai puternice ale națiunii noastre! Aceasta ne dă tărie, ne dă încrederea în viitorul veșnic al poporului nostru!”

Proclamînd în fruntea României pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, națiunea noastră socialistă a făcut încă o dată dovada voinței sale de a-și hotărî viitorul așa cum crede de cuviință, strîns unită în jurul partidului, în jurul bravului bărbat de la conducerea partidului și statului, avînd certitudinea că acesta este singurul drum pentru a ridica țara pe noi culmi de progres și civilizație.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Plenara C. C. al P. C. R. și Plenara Consiliului Național al F.D.U.S.

Joia trecută a avut loc, în cursul dimineții, Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român. În după-amiaza aceleiași zile și-a desfășurat lucrările Plenara Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste. La ambele plenary s-au dezbătut rapoarte privind desfășurarea, la 9 martie 1980, a alegerilor de deputați în Marea Adunare Națională și consiliile populare, precum și probleme organizatorice. Cu privire la prima chestiune, cele două plenary au adoptat o hotărîre comună, în care se arată că alegerile de la 9 martie, rezultatele lor, au constituit un remarcabil eveniment politic de amploare națională, cu profunde semnificații privind stadiul actual al dezvoltării societății noastre socialiste, nivelul conștiinței maselor largi de oameni ai muncii, unitatea întregului popor în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Hotărîrea subliniază că în cadrul dezbaterilor publice din campania electorală s-a relevat rolul esențial pe care l-a avut și îl are, în elaborarea și promovarea politicii dinamice, novatoare a partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de numele și activitatea căruia întregul popor român leagă grandioasele noastre înfăptuiri din ultimul deceniu și jumătate, perioada cea mai fertilă din întreaga istorie a patriei. Rezultatele obținute în ale-

geri, se spune în documentul menționat, demonstrează convingerea întregului nostru popor că politica partidului asigură perspective minunate de înflorire a patriei, de progres și bunăstare, precum și hotărîrea nestrămutată de a face totul pentru înfăptuirea acestei politici, pentru prosperitatea, libertatea și independența patriei.

În cuvîntarea rostită la Plenara Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu a acordat o atenție deosebită asigurării participării largi a oamenilor muncii, a tuturor cetățenilor patriei la conducerea treburilor țării în toate secțiunile de activitate. Secretarul general al partidului a arătat că această participare nu se soluționează numai prin adoptarea hotărîrilor de ordin general, ci prin participarea directă a maselor și prin găsirea, împreună cu masele de oameni ai muncii, a soluțiilor pentru toate problemele. Partidul nostru este puternic, Frontul Democrației și Unității Socialiste este puternic — a spus președintele F.D.U.S. — tocmai pentru că ele se bazează pe strînsa legătură cu masele de oameni ai muncii.

Un loc important în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu l-a ocupat problema ridicării nivelului de trai al oamenilor muncii. „Este, fără îndoială, necesar

— subliniază cuvîntarea — să punem pe primul plan problemele dezvoltării generale a societății noastre, ale economiei, științei, culturii, învățămîntului, ale ridicării nivelului de cultură și conștiință socialistă a maselor largi populare, ale perfecționării profesionale, ale lărgirii orizontului de cunoștințe științifice și tehnice — deoarece acestea constituie cerințe obligatorii pentru o bună conducere, pentru participarea conștientă la conducerea societății noastre. Dar tot atât de necesar este să ne ocupăm de problemele de zi cu zi care interesează oamenii muncii, pe fiecare cetățean. Să imbinăm preocuparea pentru interesele generale, pentru realizarea programului de dezvoltare economică-socială cu soluționarea concretă a problemelor de muncă și de viață ale oamenilor, a problemelor legate de ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a poporului nostru”. Crearea condițiilor pentru ca poporul să se poată bucura din plin de tot ceea ce a creat mai bun omenirea, națiunea noastră, se spune în cuvîntare, constituie însăși esența societății noastre socialiste, a socialismului în general.

Plenara C.C. al P.C.R. și Plenara Consiliului Național al F.D.U.S. au adoptat în unanimitate propunerea de a recomanda Marii Adunări Naționale realegerea în suprema funcție de președinte al Republicii Socialiste România a secretarului general al Partidului Comunist Român, președintele Frontului Democrației și Unității Socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În propunerea făcută în cadrul Plenarei C.C. al P.C.R. se arată că tot ce a înfăptuit poporul nostru în ultimul deceniu și jumătate este nemijlocit legat de numele, fapta și gîndirea tovarășului Nicolae Ceaușescu, conducător încercat al întregii națiuni pe calea progresului și bunăstării, a prosperității și demnității patriei, a a-

firmării personalității umane, a întăririi libertății, independenței și suveranității României socialiste.

Plenara C.C. al P.C.R. a analizat și aprobat rapoarte cu privire la efectivul, compoziția și structura organizatorică a partidului la data de 31 decembrie 1979, cu privire la activitatea desfășurată de organele de partid, de stat și organizațiile de masă în anul 1979 pentru înfăptuirea politicii de cadre a partidului și cu privire la activitatea de rezolvare a propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii adresate conducerii partidului, organelor de partid și de stat, organizațiilor de masă și obștești în cursul anului 1979. Potrivit comunicatului Plenarei, la 31 decembrie 1979 Partidul Comunist Român cuprindea în rândurile sale 2.960.916 membri, cu 118.853 mai mulți decît la finele anului precedent.

Aprobind raportul privind activitatea internațională a partidului și statului nostru în anul 1979 și principalele orientări în politica externă în anul 1980, Plenara C.C. al P.C.R. a dat o înaltă apreciere rolului esențial al tovarășului Nicolae Ceaușescu în elaborarea și înfăptuirea întregii politici externe de pace și colaborare a partidului și statului nostru, aportul său inestimabil la promovarea în raporturile internaționale a principiilor deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, acțiunilor și inițiativelor sale valoroase consacrate făuririi unei lumi mai drepte și mai bune în care popoarele să poată trăi libere, în pace, securitate și înțelegere, să-și înfăptuiască năzuințele lor de progres și bunăstare.

ION D. GOIA

Vineri după-amiază, în prima sesiune a celei de-a VIII-a legislaturi a Marii Adunări Naționale

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU A FOST REALES PREȘEDINTE AL REPUBLICII

Cartea de aur a istoriei bravului nostru popor a consemnat vineri, 28 martie 1980, un moment memorabil, cu profundă rezonanță politică și patriotică: ziua în care Marea Adunare Națională, întrunită în prima sesiune a noii sale legislaturi, l-a ales pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Frontului Democrației și Unității Socialiste, în suprema funcție de președinte al Republicii Socialiste România. Este pentru a treia oară când, exprimând voința și hotărârea întregii națiuni, reprezentanții cei mai autorizați ai țării în marele forum al puterii supreme de stat și-au dat votul unanim pentru această strălucită investitură, pentru ca patria noastră liberă și înfloritoare să fie condusă pe mai departe de cel mai iubit fiu al poporului, de omul care intruchipează cele mai înalte virtuți ale neamului și de numele căruia este legată cea mai bogată și mai fertilă epocă din întreaga istorie a patriei.

Sosirea în rotunda Marii Adunări Naționale a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu ceilalți tovarăși din conducerea partidului și statului a fost întâmpinată cu îndelungi aplauze și ovații de întreaga asistență, în picioare, expresie elocventă a dragostei, stimei și prețuirii neîntrerupte de care se bucură secretarul general, dovadă a unității de voință și acțiune a întregului popor.

În acest cadru solemn, tovarășul Ștefan Voitec, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-vicepreședinte al Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, a prezentat în fața aleșilor națiunii române în organul suprem al puterii de stat propunerea Comitetului Central al partidului și a Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, de a fi ales în funcția supremă de președinte al Republicii Socialiste România strălucitul conducător al partidului și patriei noastre socialiste, omul care se identifică cu conștiința poporului, cu țaria și eroismul legendar al celor mai bravi conducători ai săi, cel care intruchipează înaltele virtuți ale poporului nostru, secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În cuvântul său, după ce a întregit mărețul portret al iubitului nostru conducător arătând că, încă din fragedă tinerețe, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a dăruit, cu abnegație și pasiune revoluționară, luptei pline de sacrificii pentru idealurile scumpe ale clasei muncitoare, ale poporului, pentru demnitatea, libertatea și independența țării, pentru triumful marilor idealuri ale socialismului și comunismului, legându-și pentru totdeauna numele de marile înfăptuiri din anii revoluției și construcției socialiste în România, tovarășul Ștefan Voitec a spus: „Prin propunerea de realegere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, înflăcărat exponent al conștiinței noastre naționale, în suprema funcție de președinte al Republicii Socialiste România, Partidul Comunist Român și Frontul Democrației și Unității Socialiste au în vedere faptul că conducătorul partidului și statului asigură o magistrală imbinare a sarcinilor naționale cu cele internaționale, a patriotismului cu solidaritatea internațională. Realegerea ca președinte al Republicii a tovarășului Nicolae Ceaușescu, personalitate proeminentă a vieții internaționale contemporane, consemnează, spre mândria întregii noastre națiuni, prestigiul imens de care se bucură pe toate meridianele lumii primul om politic al României“.

Propunerea ca tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reales în suprema funcție de președinte al Republicii este votată în unanimitate de Marea Adunare Națională. În aplauzele și uralele celor prezenți la solemnitate, forul suprem al puterii de stat proclamă ca președinte al Republicii Socialiste România pe tovarășul Nicolae Ceaușescu. Întreaga asistență, în picioare, aclamă îndelung. Se scandează minute în șir: „Ceaușescu — P.C.R.“, „Ceaușescu și poporul“, „Stima noastră și mândria, Ceaușescu — România!“

Pentru desfășurarea ceremoniei investiturii în înalta funcție de președinte al Republicii Socialiste România și de comandant suprem al Forțelor Armate, tovarășul Nicolae Ceaușescu este invitat la tribuna forului legislativ suprem. Președintele Marii Adunări Naționale, tovarășul Nicolae Gîșan, îl roagă pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, în numele Marii Adunări Naționale, să primească simbolurile demnității și prestigiului, ale puterii de stat, ale autorității suverane a poporului român, ale voinței sale de a se dezvolta liber și independent pe calea socialismului și comunismului.

Pe umerii și pieptul președintelui Republicii Socialiste România este petrecută eșarfa tricoloră cu stema țării încrustată în fir aurit.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu i se înmânează apoi însemnul prezidențial și de comandant suprem al forțelor armate ale țării.

Președintele țării rostește Jurământul și

Îl consfințește apoi prin semnătură.

Întreaga asistență, în picioare, ovaționează cu însuflețire; se scandează numele conducătorului, partidului și țării. Solemn răsună acordurile Imnului de stat al Republicii Socialiste România.

Clipe de profundă emoție pentru întreaga suflare românească.

În numele forului legislativ suprem, președintele Marii Adunări Naționale rostește cuvântul omagial. Adresându-se președintelui țării, după ce s-a referit la rațiunile firești ale investiturii, la inestimabila contribuție teoretică și practică a tovarășului Nicolae Ceaușescu la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a statului, vorbitorul a exprimat an-

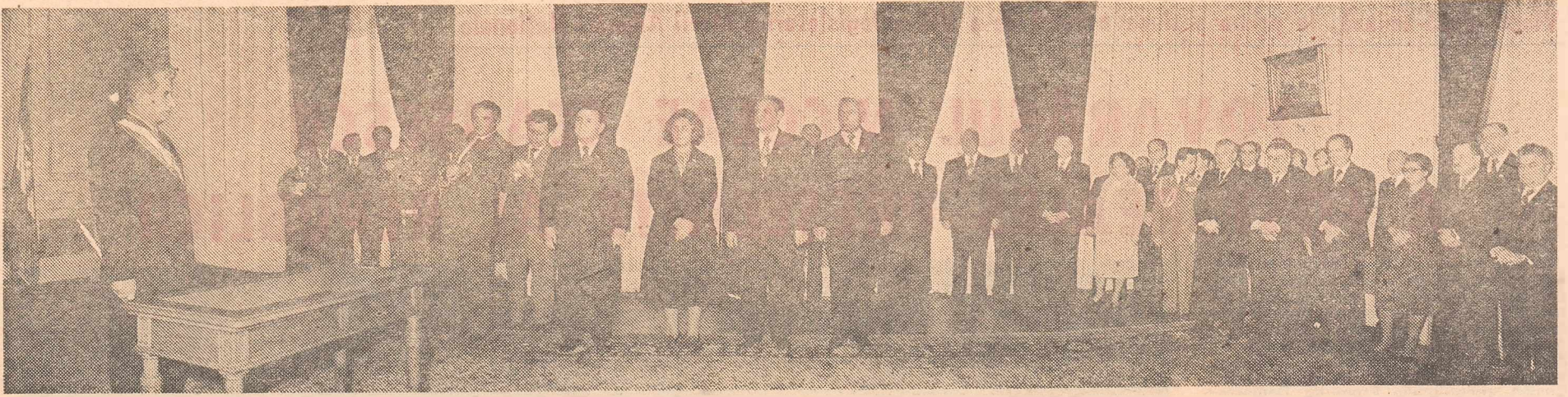
gajamentul deputaților de a face totul pentru aplicarea politicii partidului, pentru realizarea marilor obiective ale Programului de față și a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Președintele Marii Adunări Naționale a adresat apoi Președintelui Republicii cele mai alese felicitări și urarea de viață îndelungată și bogată în mari înfăptuiri pentru binele și fericirea poporului român.

Într-o atmosferă de nestăvilat entuziasm, la invitația adresată, cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit un discurs solemn, urmărit cu deosebit interes de întreaga asistență, de întregul popor.

În Cartea de aur a patriei s-a înscris încă o pagină glorioasă, s-a consumat încă un moment de epoece.

Prin votul unanim al aleșilor săi în supremul for al puterii de stat, a votat însuși poporul; el și-a ales conducător pe întiul bărbat al României, pe fiul său cel mai iubit și înțelept. Acesta este un semn de durată și continuitate a aspirațiilor noastre milenare, o expresie a unității de nezdruccinat dintre popor și conducătorul său încercat, o garanție a mersului neabătut pe drumul victorios al socialismului și comunismului.

MIHAI STĂNESCU ■

CONSILIUL DE STAT AL REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

NICOLAE CEAUȘESCU,
președintele Republicii Socialiste România,
președintele Consiliului de Stat.

Vicepreședinții Consiliului de Stat

ȘTEFAN VOITEC
GHEORGHE RĂDULESCU
IOSIF KOVACS

MARIA CIOCAN
PETRU ENACHE

Membrii Consiliului de Stat

Ioan Anton
Constantin Arseni
Ioana Bratu
Silviu Curticeanu
Tamara Dobrin
Eduard Eisenburger
Alexandrina Găinușe
Virginia Gemescu
Ștefania Ionescu
Mihalache Mărgean

Gheorghe Mihoc
Vasile Milea
Ferdinand Nagy
Marin Nedelcu
Gheorghe Pană
Gheorghe Petrescu
Ion Popescu-Puțuri
Vasile Vilcu
Elena Vlăduț

GUVERNUL REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

ILIE VERDET — prim-ministru
ELENA CEAUȘESCU — prim viceprim-ministru
GHEORGHE OPREA — prim viceprim-ministru
ION DINCĂ — prim viceprim-ministru
Cornel Burtică — viceprim-ministru, ministrul comerțului exterior și cooperării economice internaționale

Nicolae Constantin — viceprim-ministru, președintele Comitetului de Stat al Planificării
Cornelia Filipaș — viceprim-ministru
Janos Fazekas — viceprim-ministru
Paul Niculescu — viceprim-ministru, ministrul finanțelor
Ion Pătan — viceprim-ministru, ministrul aprovizionării tehnico-materiale și

controlului gospodării fondurilor fixe
Ion Ioniță — viceprim-ministru
Virgil Trofin — viceprim-ministru, ministrul minelor, petrolului și geologiei
Angelo Miculescu — viceprim-ministru, ministrul agriculturii și industriei alimentare
Ștefan Andrei — ministrul afacerilor externe
Constantin Olteanu — ministrul apărării naționale
George Homoștean — ministrul de interne
Nicolae Agachi — ministrul industriei metalurgice
Ion Avram — ministrul industriei construcțiilor de mașini
Gheorghe Garafil — ministrul industriei chimice
Gheorghe Cioară — ministrul energiei electrice
Dumitru Poppa — ministrul construcțiilor industriale
Vasile Bulucea — ministrul transporturilor și telecomunicațiilor
Ican Florea — ministrul economiei forestiere și materialelor de construcții
Lina Ciobanu — ministrul industriei ușoare
Ana Mureșan — ministrul comerțului interior
Emil Bobu — ministrul muncii
Aneta Spornic — ministrul educației și învățământului
Emil Drăgănescu — ministrul turismului și sportului
Eugen Proca — ministrul sănătății
Ion Ceterchi — ministrul justiției
Ion Ursu — prim-vicepreședinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie
Suzana Gâdea — președintele Consiliului Culturii și Educației Socialiste
Ludovic Fazekas — președintele Comitetului pentru Problemele Consiliilor Populare
Gheorghe Gaston Marin — președintele Comitetului de Stat pentru Prețuri
Ion Iliescu — președintele Consiliului Național al Apelor

Cornel Mihulecea — președintele Comitetului de Stat pentru Energia Nucleară
Richard Winter — ministru secretar de stat la Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodării Fondurilor Fixe
Aurel Duma — ministru secretar de stat la Ministerul Afacerilor Externe
Tudor Postelnicu — ministru secretar de stat la Ministerul de Interne și șef al Departamentului Securității Statului
Alexandru Mărgăritescu — ministru secretar de stat la Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale, șef al Departamentului Cooperării Economice Internaționale
Dumitru Bejan — ministru secretar de stat la Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale
Petre Preoteașa — ministru secretar de stat, prim-vicepreședinte al Comitetului de Stat al Planificării
Gheorghe Petrescu — ministru secretar de stat la Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini
Ion Stănescu — ministru secretar de stat la Ministerul Construcțiilor Industriale
Maxim Berghianu — ministru secretar de stat la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, șef al Departamentului Industriei Alimentare
Mihai Florescu — ministru secretar de stat la Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie
Cornel Onescu — prim-vicepreședinte al Comitetului pentru Problemele Consiliilor Populare
Mihai Marinescu — prim-vicepreședinte al Consiliului Organizației Economico-Sociale
Marin Vasile — președintele Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție
Pantelimon Găvănescu — primul secretar al Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist, ministru pentru problemele tineretului.

Astfel își împlinește țara destinul

Iată-mă scriind, cu întârziere de un an, reportajul unui reportaj. Primăvara trecută, cam tot pe vremea asta, luam drumul Clujului. Cîțiva ani la rînd județul obținuse, lucrînd cu trageră de inimă și cu pricepere, cu intuiția rezultatului de valoare, cu vocația elementului de excepție, obținuse spunea cumuna ce se așază, după obiceiul înscăunat la noi, pe fruntea celui mai bun. Ani la rînd, peste Dealul Feleacului și peste satele și orașele din jur, cite sînt sub stema clujeană, echinoctiul de primăvară a adus floarea cu parfum tulburător, făcută să oxigeneze, să iutească și mai temeinic pașii prin griji și treburile de peste zile, de peste luni și trimestre, pusă să innobileze obrazul și inima celui mai bun. Anul trecut, lingă decorațiile dobîndite anterior, la reverul Clujului a fost prinsă steluța strălucitoare de Erou al Muncii Socialiste.

M-am aflat, la sfîrșitul săptămîinii abia încheiate, sub cupola Marii Adunări Naționale, acolo unde, prin tradiție, președintele țării pune în palmele bătătorite de muncă ale fruntașilor între fruntașii țării decorațiile cele mai înalte. Pe locul I, pe locul său bine știut, pe locul consacrat, Clujul, dispus să arate că treaba bine făcută se cere continuată, amplificată, succesul aducînd după sine obligația efortului mai amplu și mai bine condus.

Din nou Clujul, mi-am zis, și m-am simțit îndemnat să răsfoiesc paginile notate cu scris mărunt și răzleț, la capătul acelei nopți de nesomn petrecută în pasul legănat al trenului, cu gîndul la pagina de ziar pregătită, să alături chipuri și priveliști din Clujul premiant.

O expediție în trei, pe magistrarele muncii clujene. Alexandru Mureșan, zia-

ristul de-o viață la poalele Feleacului, salutată peste tot cu onoruri de demnitar — își are presa oamenii săi de inimă, obișnuiți să bată drumurile meseriei, cît sînt de lungi — Sandu Cristian, gata să se cațere pe macarale și pe blocuri turn pentru stop-cadru de mare efect, ei și cu mine, încă nedespărțit de amintirile zilelor de armată făcute pe-aici.

Ne-am dus, unde am văzut cu ochii. Ce ținem minte, din ce ni s-a zis atunci?

La „Unirea”. O adresă din partea Centralei Industriale de fibre chimice, semnată de directorul general: „În urma efectuării probelor de duranță, a rezultat că mașinile se comportă remarcabil, datorită execuției ireproșabile a tuturor pieselor și subsansamblelor realizate de către oamenii muncii de la Întreprinderea „Unirea” Cluj-Napoca și IMATEX Tg. Mureș.”

În aceste condiții, comisia tehnică a omologat produsele care permit furnizorilor să treacă fără nici un fel de restricții la execuția de serie a întregului necesar de mașini angajat pentru noile obiective de investiții.

— Ce vă ambiționați să faceți anul acesta, l-am întrebat la un moment dat pe directorul fabricii, gîndindu-ne evident la anul în care întreprinderea și județul aveau de apărut un titlu de unică strălucire și difuzitate.

— Ambițiile ni le-am formulat la începutul cincinalului, a sosit fără ezitare răspunsul. Vrem să încheiem cincinalul actual, în ansamblul lui, avînd în nomenclatorul nostru în jur de 80 la sută produse noi, reproiectate, modernizate.

La Combinatul de utilaj greu. În 1976, la 18 iunie, în prezența secretarului general al partidului, erau inaugurate lucră-

rile pe șantier. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a și turnat prima „lopată” de ciment, la temelia unuia din cele mai solide edificii industriale de pe Someș. În 1978, la mijlocul lui decembrie, prima capacitate lucra deja, cu trei luni înainte de termen.

Întrebăm, firește, ce a primat în asigurarea acestui prim „punct” cîștigat. Directorul Grupului de șantier al Trustului de construcții industriale Cluj: „Colaborarea proiectant-beneficiar-constructor. Fiecare, la el acasă, a căutat să rezolve optim problemele care au apărut. O investiție ca asta nu e o jucărie!” „Ce ar fi putut lipsi?” „Voi fi sincer spunînd că ne-au lipsit destule. Ne-a împins înainte faptul că sîntem un colectiv de constructori cu experiență, pe care nu-l dăm orice peste cap. Îmi mențin părerea că ce ne-ar fi putut dezechilibra, dacă lipsea, era colaborarea.” „Există perspectiva lucrului făcut ca lumea?” „Activitatea va lua amploare de acum încolo. Organizarea noastră va fi în pas cu ea.”

La „Someșul” am notat un semn al necercerii timpului degeaba. „În 1971, la majoritatea mașinilor de bază un om deservea o singură mașină. Astăzi, la mai mult de jumătate din utilajele de bază, un muncitor lucrează la 2, 3 și chiar 4 mașini.”

Am pornit în căutarea constructorilor de case clujeni. Trustul lor ocupa, asta în primăvara trecută, a patra oară primul loc în întrecerea pe țară și, ca și județul, își adjudeca titlul de Erou al Muncii Socialiste. „Nu credeam că vom reuși această performanță. Dar în sufletul nostru speram”. Sînt cuvintele directorului Trustului de construcții județean. L-am lăsat să se confeseze mai departe: „În acest cincinal am avut bine conturată vederea în perspectivă a trustului”. „Adică?” „Să știm ce avem de făcut. Am dorit să creăm condiții pentru a nu ne căuta scuza”. „Cum s-ar numi la această oră grija dumneavoastră principală?” „Cincinalul viitor. Vrem să ne găsească pregătiți.”

Alergăm prin Mănăstur. Este unul din poligoanele aflate sub comanda trustului

județean. De pe terasa unui bloc în construcție, unde ajungem cu liftul abia pus pe picioare, se vede totul. Fotoreporterul își trăiește clipa de euforie a inspirației absolute. Tăcîne fără oprire, prinziind, grupate sau în parte, blocurile scoase din fundații și săltate cît s-a crezut de cuviință. Sîntem în căutarea unui șef de echipă. Îl găsim la masa pe care se află întins prințul său de azi — o bucată zdrăvăne de slănină, pita și o ceapă cît pumnul. „Poftiți!” „Mulțumim”, zicem noi ipocrit, cu un ochi la ceas, s-a cam făcut seară, și cu altul la slana apetisantă. Cum gazdei îi e gîndul la treaba ce-o are cu noi, nu ne observă privirea pofcioasă și rămînem cu părerea de rău, poate și azi, că n-am îndrăznit de prima dată. Lucrează de 18 ani pe șantier. („De la primul bloc I A din cartierul Grigorescu. Pe urmă în Gheorgheni. Și iar înapoi în Mănăstur”). „Cum de vă merge așa de bine?” „Fiecare cum își așterne... Totul pleacă de la înțelegerea situației de șantier. Lucrul ăsta trebuie terminat azi! Contează foarte mult disciplina. Cuvîntul spune totul. La nivelul echipei aș numi-o seriozitate.”

Sînt citeva din rîndurile rămase uitate, credeam eu, în carnetul adus cu mine din Cluj, în noaptea aceleiași zile, pentru ca dimineața devreme să ne folosească la zidirea unei pagini de ziar.

Pagina a apărut, iar notițele ca și impresiile și-au luat locul în arhiva personală.

Sîmbătă la prînz, urmîrînd dintr-o lojă a Palatului M.A.N. clipele de sîrbătoare ale decorării fruntașilor, privind fețele bronzate de emoție ale premianților, chipul lor mai degrabă grav decît vesel, ascultînd numele spuse acolo am descoperit fără greutate, printre cei ce urcau la tribună, pentru a primi calda strîngere de mînă a președintelui Republicii, cunoștînte de anul trecut, din primăvara trecută, cînd evenimentul similar mă făcuse să alerg pe malul Someșului pentru a-i găsi acasă.

NEAGU UDROIU ■

Solemnitatea conferirii unor înalte distincții fruntașilor în întrecerea socialistă din anul 1979

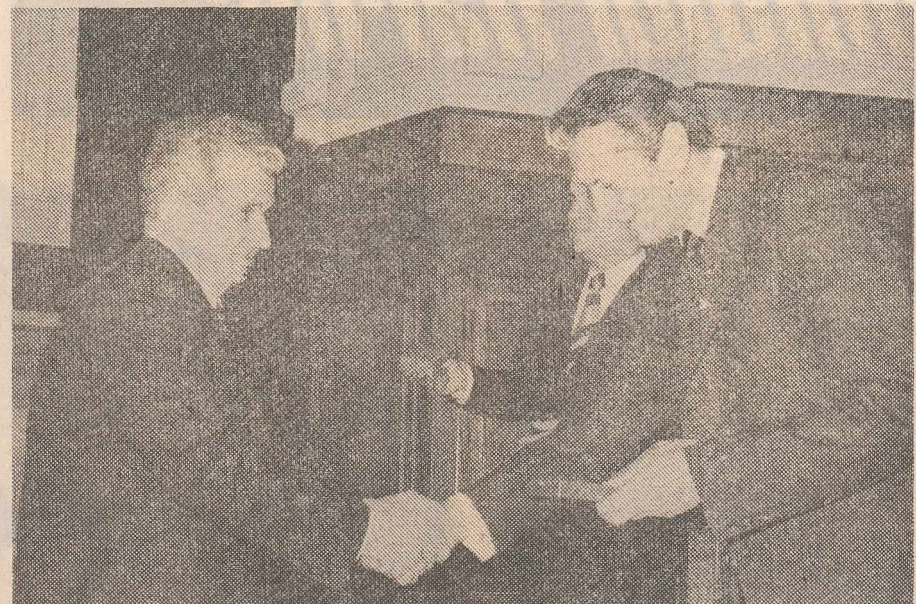
Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a înmănat, simbolic, în cadrul unei solemnități care a avut loc la Palatul Marii Adunări Naționale, înalte distincții ale Republicii Socialiste România unor organizații județene de partid, consilii populare județene, întreprinderi industriale, unități agricole, de construcții, din domeniul transporturilor și telecomunicațiilor, circulației mărfurilor, institute de cercetare, proiectare și inginerie tehnologică, pentru rezultatele deosebite obținute în anul 1979 în îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan și angajamentelor asumate în întrecerea socialistă.

La solemnitate — înalt omagiu adus hărniciei, spiritului creator, muncii pline de abnegație și devotament pentru dezvoltarea economică și socială a patriei — a participat întreaga conducere de partid și de stat, membri ai C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului, deputații și invitații la prima sesiune a celei de-a VIII-a legistaturi a Marii Adunări Naționale.

Festivitatea s-a constituit într-un nou prilej de a se exprima cele mai alese sentimente de dragoste, stimă și prețuire, deplină satisfacție și profunde mândrie patriotică pentru realegera tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de președinte al Republicii Socialiste România, unitatea de neclintit a întregii națiuni socialiste în jurul Partidului Comunist Român, al secretarului său general, hotărârea nestrămutată a poporului nostru de a-și mobiliza toate energiile, întregul talent — urmînd pilda iubitului său conducător — pentru a împlini integral istoricele hotărâri ale Congresului al XII-lea al partidului, sarcinile reieșite din discursul solemn al tovarășului Nicolae Ceaușescu rostit cu prilejul realegerii sale în funcția supremă de șef al statului.

Prin cinstirea celor mai bune rezultate în muncă ale colectivelor fruntașe în întrecerea socialistă desfășurată în întreaga economie națională se dă, totodată, expresie adâncii prețuiri a eforturilor clasei muncitoare, țărânilor, intelectualității, ale tuturor oamenilor muncii — români, maghiari, germani și de alte naționalități — care, avînd în frunte pe comuniști, traduc în viață, prin rodnică lor activitate de zi cu zi, obiectivele mărețului program al partidului de construire a socialismului și comunismului pe pămîntul României. Distincțiile oferite prin Decret prezidențial constituie o nouă și grăitoare mărturie a înaltei aprecieri pe care conducerea partidului și statului o acordă muncii neobosite, dăruirii exemplare, spiritului de inițiativă ale oamenilor muncii din unitățile evidențiate, din toate ramurile economiei, pentru îndeplinirea ritmică și la un nivel calitativ superior a sarcinilor de plan ale actualului cincinal, fiind totodată un puternic îndemn pentru o activitate și mai susținută pentru dezvoltarea neîntrerută a potențialului economic al patriei noastre socialiste, pentru sporirea continuă a avuției naționale, a nivelului de civilizație și bunăstare a poporului nostru.

Tovarășul Silviu Curticeanu, secretar prezidențial și al Consiliului de Stat, a dat citire Decretului prezidențial. În aplauzele celor prezenți, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a înmănat înalte distincții colectivelor situate pe primele locuri în întrecerea socialistă desfășurată anul trecut. Mulțumind pentru onoarea care a fost făcută colectivelor ce le conduc, ca și pentru sprijinul permanent și multilateral, îndrumarea plină de cea mai caldă grijă părintească, pentru indicațiile și orientările deosebit de prețioase de care s-au bucurat din partea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au luat cuvîntul tovarășii Gheorghe Pană, prim-secretar al Comitetului municipal București al P.C.R., (organizație căreia i s-a conferit „Ordinul Muncii” clasa I), Gheorghe Stoica, prim-secretar al Comitetului județean Vrancea al P.C.R. (organizație distinsă cu Ordinul „Meritul Agricol” clasa I), Ștefan Mocuța, prim-secretar al Comitetului județean Cluj al P.C.R. (județ căruia i s-a conferit de două ori „Ordinul Muncii” clasa I, atât pentru activitatea Comitetului județean de partid, cit și pentru aceea a Consiliului popular județean), Alexandru Orzață, directorul întreprinderii de aluminiu Slatina (distinsă cu înaltul titlu de „Erou al Muncii Socialiste”, pentru locul I între unitățile din industrie), Vasile Bărbulescu, președintele Cooperativei agricole de producție Scornicești (care a primit Medalia de aur „Secera și Ciocanul”, fiind distinsă cu titlul de „Erou al Muncii Socialiste”), Vișoria Dobrescu, secretara comitetului de partid al Institutului de cercetări chimice București (distins cu Ordinul „Steaua Republicii Socialiste România” clasa I, pentru locul I între institutele de cercetare științifică), Ion Mandoc, secretarul comitetului de partid, președintele consiliului oamenilor muncii de

Înmănarea de către președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a trei dintre distincțiile conferite pentru rezultate deosebite obținute în 1979: Organizației de partid a municipiului București, Organizației de partid a județului Cluj și Organizației de partid a județului Vrancea

la întreprinderea minieră Lupeni („Ordinul Muncii” clasa I) și Ioan Toma, directorul întreprinderii agricole de stat Prejmer, județul Brașov („Ordinul Muncii” clasa I, pentru primul loc între unitățile din agricultura de stat și silvicultură).

În încheierea solemnității, primit cu multă căldură și însuflețire, a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu. După ce s-a referit, în cuvinte calde, de felicitare, la județele, întreprinderile și instituțiile care au fost distinsă cu înalte ordine ale Republicii Socialiste România, secretarul general al partidului a spus: „Adresez felicitări tuturor oamenilor muncii din patria noastră, întregului nostru popor — care este adevăratul câștigător al acestei întreceri”. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a ținut, de asemenea, să precizeze în cuvîntul său,

referindu-se la unele lipsuri care au existat în cursul anului trecut, următoarele: „Sper că toți vor trage concluziile corespunzătoare, alături din aprecierile făcute prin acordarea distincțiilor înmănate astăzi, cit și din minusurile care au existat în activitatea lor — pe care fiecare le cunoaște — și vor generaliza ceea ce este pozitiv, acționînd cu fermitate pentru lichidarea lipsurilor și neajunsurilor în toate domeniile, astfel încît rezultatele în 1980, pe întregul cincinal, să corespundă sarcinilor puse de partid, așteptărilor întregului nostru popor. Disponem de tot ce este necesar în această privință”. Cuvîntul președintelui țării s-a încheiat cu o însuflețitoare chemare la întrecere, spre mobilizarea tuturor energiilor și priceperii.

DUMITRU GRAUR ■

Lumină românească

Cu aproape trei săptămîni în urmă mă aflam cu un mare grup de scriitori la Tirgoviște, într-o vizită, în egală măsură de documentare și de dezbateri literare. Primul secretar al Comitetului județean de partid, tovarășul Florea Ristache, a ținut chiar din momentul sosirii să ne salute și îndocosebi să ne prezinte dezvoltarea acestui vechi colț de țară, leagăn de istorie și de cultură, devenit în anul din urmă unitate teritorial-administrativă distinctă, configurație pe care a avut-o și în contextul unei împărțiri datînd de pe vremea lui Mircea cel Bătrîn, domnitorul sub care Tirgoviștea a și început, se pare, să joace rolul de Cetate de scaun a Țării Românești.

M-a frapat în expunerea gazdei noastre, pe cit de convingătoare, de argumentată, pe atît de plină de culoare, sugestivă prin observațiile și faptele conținute, o expresie: „Am luat-o din aproape în aproape”. Ce înseamnă în accepțiunea tirgovișteană, fără a apela la o cunoscută regulă matematică, se poate deduce dintr-o simplă succesiune de cifre reprezentînd valorile producției globale a județului: 3,4 miliarde lei în 1968, anul intrării în vigoare a noii împărțiri teritorial-administrative realizate din inițiativa secretarului general al partidului și președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu; 23 miliarde lei în acest an 1980; 48 miliarde lei la sfîrșitul viitorului cincinal, în 1985, din care 38 miliarde lei numai valoarea producției industriale.

Dar, poate că evoluția unor întreprinderi, nu puține dintre cele nou apărute pe harta economică a acestui județ în urma indicațiilor și măsurilor adoptate cu prilejul unor vizite de lucru memorabile ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, conferă acestor cifre acel plus de evidență totdeauna prețios de oamenii scrisului. Istoricul unuia din cele mai mari realizări tirgoviștene, Combinatul de oțeluri speciale, urmărit treaptă cu treaptă, e cit se poate de relevant în acest sens. Dacă, la 3 august 1970 abia i se punea piatra de temelie, la 14 decembrie 1973, în vatra sa se elabora prima șarjă de oțel în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, prezență care innobilă în același timp sărbătorirea centenarului celui alt colos industrial al Tirgoviștei, uzina de utilaj petrolier. De la evenimentul primei șarje, noua vatră siderurgică a țării avea să înscrie în cartea de vizită a performanțelor sale, una după alta, asemenea premiere precum: oțelurile rapide pentru scule, oțelurile pentru rulment, oțelurile pentru arcuri, tabla electrotehnică silicioasă, cilindrii pentru laminoare (inclusiv pentru cele proprii), barele trase (produs aflat la ordinea zilei). Paralel, în aceeași familie siderurgică, a apărut o nouă întreprindere producătoare de tablă inoxidabilă cunoscută sub numele de „Oțel-inox”. De la vatra în care s-a aprins prima flacără a focului continuu s-a ajuns în prezent la 7 cuptoare în funcțiune și 2 în construcție. Oțelul tirgoviștean mai are reputația de a fi unul din cele mai tinere, ca vîrstă nu numai a producției, ci și a celor ce-l produc, în medie de 22,6 ani, ceea ce e iarăși o performanță pentru o întreprindere de elită care presupune o înaltă tehnicitate a utilajelor și fabricației și o veritabilă competență a personalului său.

Fără îndoială însă că și alte întreprinderi tirgoviștene emit în mod justificat pretenții pentru a servi drept etalon al performanțelor, al acestei creșteri din aproape în aproape. SARO, de pildă, tot cu o activitate de dată mai recentă, a realizat nu demult primul strung tronsoanat de 9—12 m. Vocația veche de petroliști a reputat recent un mare succes prin forajul la mare adîncime al unor sonde, între care una, printr-o coincidență impresionantă, a început să extragă chiar la ora vizitei noastre. După cum, întreprinderea „Romlux”, specializată în elemente de iluminat, își merită tot mai mult numele simbolic de „Lumina românească”.

„Lumina românească” are înțelesuri și mai adînci aici la Tirgoviște, căci în această vatră de tradiție a culturii românești ea a izvorit și mai impetuos în anii din urmă, o dovadă constituînd-o între altele faptul că la cea de-a doua ediție a Festivalului național „Cîntarea României” nu mai puțin de 56 de formații au fost distinsă cu titlul de laureat, în cele mai multe cazuri pentru creații unice, în cele mai diferite genuri artistice.

Expresia „a lua din aproape în aproape” s-ar putea traduce tot alît de bine și prin dezvoltarea echilibrată a întregului județ reflectată și de amploarea industrială și urbanistică de care se bucură și alte orase, în afară de Tirgoviște, precum Găești, Moreni, Fieni, Pucioasa, Titu, fiecare în curînd cu o producție industrială de cel puțin 2 miliarde lei. Satele dimbovițene, dacă cităm fie și numai câteva la întîmplare — Potlogi, Răcari, Gura Suții, Văcărești, Gura Ocniței, Voinești, Aninoasa, Pietroșița — sînt nume cu o bogată rezonanță nu numai pentru bogatele lor tradiții, ci îndeosebi pentru realizările care le-au conferit o nouă proșpire și strălucire.

NICULAE STOIAN ■

Campania de primăvară

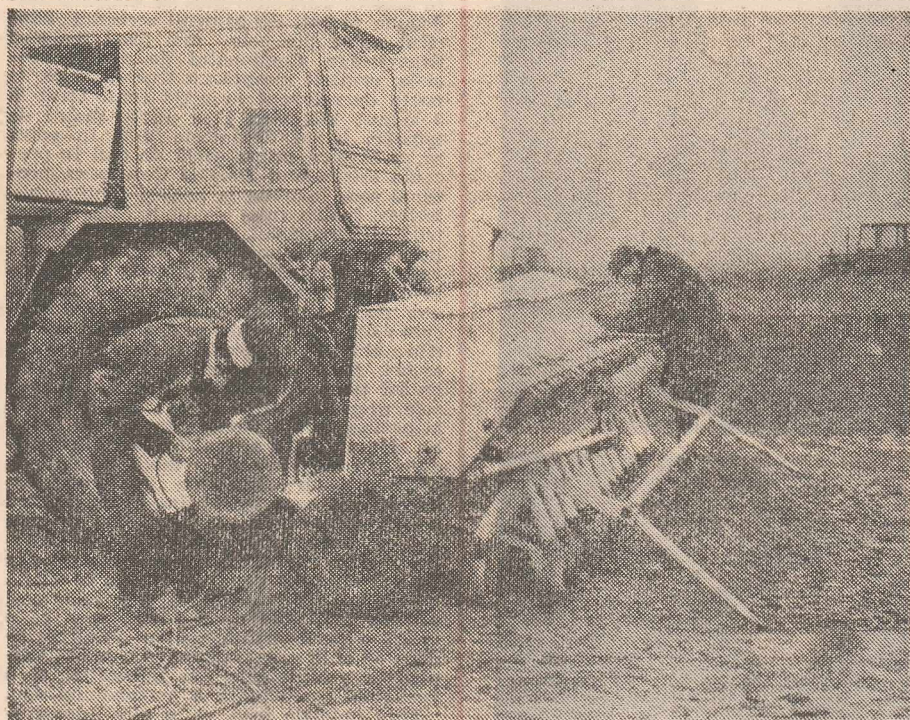
în dimineata omului harnic

În Consiliul unic agroindustrial Făcăieni, județul Ialomița, însămînțările de primăvară au început la timp: 18 martie. Ploile care au urmat după primele patru zile n-au făcut altceva decât să-i ambiționeze pe oameni, pentru că în acele patru zile au însămînțat 575 ha din culturile din epoca I, din care au mai rămas doar 845 ha. Acum s-au reluat însămînțările, în schimburi prelungite de la orele 6 la 18, în formații mari, de minimum 10-12 tractoare specializate, conduse de specialiști — ingineri agronomi — care asigură calitatea lucrărilor și îndrumarea tehnică. O asemenea formație, la în, de exemplu, este compusă din 3 grape, 3 combinatoare și 7 semănători. Cu o asemenea concentrare de forțe, în 5 zile se vor însămînța 100 ha de în. Deci, productivitate și randament. Pentru tot parcul de tractoare al consiliului se economisește zilnic 1 tonă de carburant, datorită organizării muncii în formații complete și rămânerei utilajelor la capătul tarabei pe timpul nopții.

Pentru urgentarea semănăturii și pregătirea patului germinativ se lucrează în două schimburi; grăpatul și discitul sînt singurele lucrări care se pot face și noaptea. Pentru prelungirea timpului de lucru și economisirea carburanților, tractoarele și utilajele rămîn pe timpul nopții pe ogor, iar mecanizatorii sînt aduși, la sediu, cu o remorcă-vagon.

Fotoreportaj de ELENA GHERA ■

Fiecare formație în cîmp este însoțită, pentru intervenții, de un atelier mobil, echipă de depanare, aparat de sudură, piese de schimb și un mecanic de întreținere

Sînt porțiuni de teren în care trebuie să iei decizii pe loc: pentru o lucrare e nevoie de o singură trecere cu discul sau pe anumite porțiuni apar resturi vegetale și trebuie bătută grapa cu disc; în locurile bălțite se fac șanțuri pentru scurgerea apei. În aceste cazuri, inginerul și șeful fermei trebuie să se găsească în cîmp.

Sînt sortați cartofii pentru plantat. 85 de toane zilnic trec prin minile acestor femei.

Tot despre spiritul gospodăresc vorbește și această imagine: solarile sînt protejate de vînt.

Răsadul pentru roșiile timpurii este și mai pretențios. Trei milioane de fire pentru 50 de hectare sînt replantate în solarii

— Tovarășe profesor, de 30 de ani și mai bine „fabricați” dascăli, vă ocupați de probleme pedagogice. Dacă v-am cere imposibilul, adică să rezumați în câteva cuvinte o experiență atât de îndelungată, ce ați răspunde, care ar fi, după părerea dumneavoastră, problemele centrale ale omului de la catedră în România anulul 1980?

— As putea răspunde în trei cuvinte: **FORMAȚIE, NU INFORMAȚIE**, adică: să contribuie, în primul rând, la formarea, modelarea elevului, să nu se limiteze la informarea lui, la predarea de cunoștințe. Învățământul nostru actual își are bine precizate sistemul, obiectivele, finalitățile, legislația, ceea ce constituie o realizare majoră, de importanță națională. Există totuși o dilemă — care, de fapt, se manifestă și pe plan internațional — și anume: pe ce trebuie insistat, pe aspectul formativ sau pe cel informativ? Problema vastă însă în esență aceeași, indiferent de nivelul, de treapta învățământului. În cele ce urmează mă voi opri îndeosebi asupra învățământului elementar și mediu, pe care, profesional vorbind, îl cunosc mai bine. Trăim într-o epocă dominată de știință, latura informațională domină în manuale și în însuși procesul de învățământ. Dar iată, tocmai în virtutea progresului tehnic, care se desfășoară într-un ritm tot mai accelerat, informativul este pus, într-un anumit sens, sub semnul efemerului și miine elevul de azi va trebui, inevitabil, să o ia de la capăt. Gândiți-vă, spre exemplu, la schimbările extrem de rapide, de substanță, pe care le-a suferit predarea matematicii în ultimii ani, chiar în clasele mici.

— **Învățământul presupune, prin însăși esența sa, transmiterea de informații.**

— Bineînțeles, ar fi absurd să o ignorăm; un învățământ lipsit de aport informațional ar fi o contradicție în termeni, cum zice latinul. Totuși, după părerea mea, cel mai adesea cădem în extremitatea opusă, **ingrămădim prea multă informație brută în mintea copiilor, nu ne concentrăm suficient asupra modalităților de a le forma capacitatea de a se instrui și a se informa singuri**, de a utiliza în mod adecvat sursele de informație, bogate și diversificate, ale epocii. Or, aceasta implică, din partea profesorului, o acțiune formativă. Eu cred că omul nou, omul viitorului, nu presupune neapărat un cap doldora de informație, ci un cap bine format, capabil să judece singur, să selecteze și să evalueze independent informația și să o utilizeze eficient în activitatea practică. Foarte straniu, accentul disproporționat pe informație se vedește chiar și la orele de dirigiență, fără a mai vorbi de manuale.

— **Totuși, orele de dirigiență sînt de... dirigiență, nu este așa?**

— Predau de 30 de ani la liceu. Ce se întâmplă la dirigiență? Dispunem de 34 săptămâni de învățământ, deci 34 teme de dirigiență. Dar dacă din acestea zece se axează pe teme de circulație, altele pe teme sanitare sau pe campanii de moment (Săptămîna economiei etc.), se alterează, cumva, semnificația educativă profundă, se diminuează ponderea problematicii etice și axiologice. Nimeni nu contestă utilitatea familiarizării cu problemele de circulație etc., dar nu dedicăm lor vîd eu orele de dirigiență, ci **dezbaterilor pasionate, pornind de la studii de caz, de la modele de eroism și devotament oferite din belșug de societatea în care trăim sau de la întâmplări în care au fost anenrați însuși elevii și au fost încălcate norme ale conviețuirii sociale.**

Asemenea dezbateri cimentează convingeri, conturează judecățile morale, aprecierile de valoare, axiologice. Veți spune că nimeni nu împiedică pe diriginte să organizeze asemenea dezbateri. Ele chiar se fac, dar din experiența mea, cam jumătate din orele de dirigiență sînt afectate în mod obligatoriu, pe bază de circulare, unor probleme organizatorice, administrative, unor sarcini de moment.

— **S-ar putea contraargumenta că invocați o experiență personală, deci necesarmente limitată. Manualele au însă un caracter mult mai general. Cum apreciați raportul informație-formație?**

— Actul educativ este complex, el modelează nu numai procesele intelectuale ale elevului, ci și viața afectivă, voiața, trebuie să-l pregătească pentru viață în toată complexitatea ei. Eu pledez ca, ori de câte ori este rațional și posibil, **manualul să aibă și tonalități afective**. Dar iată, de pildă, Geografia patriei pentru clasa a IV-a (revizuită în 1977) de Mihai Iancu, Vasile Motrescu, Maria Negulescu: un manual sec, intelectualizat, deși excelent sub aspect informațional. Mă întreb de ce într-o carte despre frumusețile patriei, destinată în fond unor copii, nu și-a găsit locul decît o singură bucată de lectură mai colorată, „Prin Delta”, dar nici o pagină mai caldă despre Dunăre, despre Olt, mai nimic despre omul care învinge Dunărea și construiește hidrocentrale. Să nu ignorăm exemplul unor înaintași, ca Simion Mehedinți, care imbinau măiestria pedagogică și stilul expresiv cu acuratețea științifică. Frumusețile patriei reprezintă și ele un izvor de simțămînte patriotice, la fel ca literatura sau istoria. Și fiindcă veni vorba: deosebit de izbit sub raport pedagogic mi se pare manualul de istoria României pentru clasa

Profesorul emerit doctor în științe **VASILE POPEANGĂ**, născut în anul 1920 la Lelești, Gorj, și-a închinat întreaga viață pedagogiei. A scris numeroase lucrări privind problemele învățământului, în special cel din Transilvania, printre care „Școala și colectivitatea socială”, „Presa pedagogică din Transilvania, 1860—1918”, „Clasa de elevi, subiect și obiect al actului educativ”, „Școala românească din Transilvania în perioada 1867—1918 și lupta pentru Unire”, „Aradul, centru politic al luptei naționale din perioada dualismului (1867—1918)” etc.

După absolvirea Facultății de litere și filozofie din București și un scurt popas la Nădlac, s-a transferat la Liceul pedagogic din Arad. Din 1950 pînă azi predă la aceeași instituție unul din cele mai vechi licee din Europa cu acest profil (înființat în 1812). De decenii, Vasile Popeangă militează prin viu grai și prin scris pentru demnitatea omului de la catedră, pentru un înalt profesionalism.

„Omul nou nu presupune neapărat un cap aglomerat cu informații, ci un cap bine format”

a IV-a de Dumitru Almas și Eleonora Fotescu, redactat cu pană de dascăl și de istoric, cu scurte bucăți de lectură vii, atrăgătoare, adresindu-se atât simțirii cit și minții elevului.

— **Observațiile dumneavoastră se limitează doar la clasele mici?**

— Nicidecum. As putea cita (exemplu ales la întâmplare!) și manualul de Geografia României pentru clasa a XII-a de Victor Tufescu și Claudiu Giurcăneanu, doi specialiști de renume. Din nou însă, din păcate, după opinia mea de pedagog, o avalanșă de date. Firește, geografia este o știință, nu este nici poezie, nici literatură. Totuși, într-un manual destinat unor tineri care nu sînt și poate nici nu doresc să devină geografi de meserie, socot util, pedagogic, să se scadă puțin din noianul de informații, de tabele, de debite medii (care, oricum, nu se pot reține la fiecare rîu în parte) și să se evidențieze mai mult pecetea omului. Poate că inșiși părinții elevilor vor fi contribuit, ca ingineri, ca muncitori, la modelarea noului chip al patriei. De ce să nu le-o amintim? Alți exemplu: am verificat printr-o cercetare că actualul manual de biologie de clasa a XI-a (chiar în forma sa redusă, conform programei analitice în vigoare) de Anuta Andrei Ionescu, Constanta Ionescu, Constantin Cerbulescu-Savarna, Stoica Maria conține o cantitate de informație mult prea mare pentru a fi asimilată cu folos de elevi. Subliniez că în toate aceste cazuri (exemplele ar fi putut fi multilicite cu ușurință) autorii sînt specialiști eminenti, dar nu aceasta este problema, ea apare de ordin pedagogic: cum ne adresăm elevului, ce dorim să modelăm în el, ce dorim să rămîna?

— **Ce propuneți, concret?**

— Poate o dezbateri. Chiar în „Flacăra” sau în alt cadru, pe tema: raportul formativ-informativ. La urma urmei în cele de mai sus eu nu am făcut altceva decît să-mi expun părerea (și încă într-o formă simplificată), făcînd avel la propria mea experiență și pregătire. Este foarte posibil să existe și alte puncte de vedere. Apoi, as propune ca în elaborarea manualelor să fie antrenate și pedagogii de meserie, psihologii, graficieni (nu mă refer la indispensabilitatea tehnoredactorilor).

— **În ce măsură credeți că este folosit potențialul de cercetare al cadrelor didactice din învățământul elementar și mediu?**

— În anii interbelici, un Eugen Lovinescu, un Pompiliu Constantinescu, un Ion Vidu au fost, la un moment dat, profesori de liceu, elaborînd și publicînd valoroase studii. Școala noastră de azi posedă un potențial profesional mult mai înalt. Totuși apar relativ puține cărți scrise de profesori și foarte-foarte puține lucrări de grad, deși unele din ele materializează cercetări originale, ieșite din comun. Oare considerați normal ca în ultimii ani în Arad să nu fi apărut nici o singură lucrare de grad (după cunoștința mea)? Și orașul nostru nu constituie nici pe departe un caz izolat. Dacă nu există posibilități pentru a tipări lucrări izolate, ar fi bine să apară culegeri de studii elaborate de profesori, cu iz de nouitate, privind istoria literaturii, fizica, matematica etc. — lucrări de grad sau prezentate în consiliile profesionale. Aceasta ar stimula activitatea dascărilor și întregul nostru mediu cultural. Altfel, fără lumina tiparului, studii valoroase riscă să nu depășească un cerc strîmt.

— **Exemple?**

— Chiar și în liceul în care predau de atîția ani zac nevalorificate, neajungînd să fie publicate deși ar merita-o, asemenea studii originale ca „Explicția în istorie” de profesorul Nicolae Roșut, care deschide noi perspective, oferă explicații axiologice ale evenimentului istoric, sau „Metodologia analizei gramaticale” de profesorul Nica Milentiu, care promovează în practica didactică metode moderne, algoritmizarea, utilizarea fișelor secentiale etc. Aci însă nu este vorba de un om sau altul, ci de o problemă de principiu: **valorificarea mai energică, prin crearea posibilităților de editare, a potențialului de cercetare al cadrelor didactice din învățământul mediu**. Oarecum legat de aceasta, as dori să ridic și o problemă de perspectivă. Ar trebui să ne gîndim ca într-un viitor apropiat pregătirea învățătorului să fie prelungită cu un an sau doi. O consider ca o problemă stringentă. Încă de pe acum, anumite țări socialiste au trecut și la forme postliceale de pregătire a învățătorilor. Nivelul de cultură în satul românesc crește continuu și se apropie rapid momentul cînd diferențele pe plan cultural dintre învățătorii pregătiți în sistemul actual și elevii lor vor deveni... prea mici. Fenomen imbucurător în sine și pe care eu l-am și observat, în germene. Totuși, trebuie să ne gîndim și la un surplus de pregătire profesională pentru învățătorul de miine — un miine care bate la usă! — după cum se cuvine unei școli ca a noastră, în plină expansiune calitativă și cantitativă.

— **Știm că de multă vreme vă „băteți” pentru o idee la care înțeti foarte mult: găsirea celor mai potrivite modalități pentru promovarea copiilor excepționali. Frizează aceasta elitismul?**

— Sub nici o formă. Ce înseamnă elitismul? Selecționarea preferențială pe bază de avere, origine „aleasă” etc. Eu susțin cu totul altceva. Consider că în învățământul românesc — deci inclusiv cel universitar, judecînd, între altele, după intervalul pe care tot dumneavoastră l-ați luat distinsului politehnician, profesorul universitar doctor docent inginer Petre Augustin — dăinuie o lacună: **ne interesăm excesiv de elementele slabe, rămase în urmă dintr-o cauză sau alta (evident, și pe ei trebuie să-i ajutăm, nimeni nu sustine contrariul), dar prea puțin ne preocupăm de copiii-problemă în sensul bun al cuvîntului, elevii și studenții excepționali dotați. Nicidecum, în întreaga mea carieră, nu mi-aduc amînte ca un profesor să fi fost criticat și tras la răspundere fiindcă nu a valorificat un elev excepțional. Or, o țară ca a noastră nu-și poate permite acest lux. E drept, s-au organizat clase speciale — de pildă, la liceul pedagogic din Arad o clasă specială de filologie și istorie, care însă nu prea se deosebeste de celelalte clase. În general, cel puțin după părerea mea, o clasă specială la un liceu înseamnă azi, în cel mai fericit caz, înmănunchere unor elevi mai înzestrați, din acei liceu, la o materie sau alta. Citeodată, nici aceasta nu se realizează total. Eu am în vedere cu totul altceva: selecționarea riguroasă prin olimpiade, concursuri școlare și orice altă metodă de depistare, a tinerelor talente și concentrarea lor pe bază națională, în diverse centre urbane, în clase cu adevărat speciale, cu un nivel mult ridicat peste medie. Să beneficieze și de profesori de elită! S-ar putea crede că este un lux pe care nu ni-l putem permite. În realitate, socot că rezultatele pe termen lung ar răscumpăra din plin efortul. În orice caz, cred că ideea merită discutată, dezbătută; nu afirm că as detine toate răspunsurile. Dealtfel, există și o experiență pe plan mondial în acest domeniu la care s-ar putea face apel. Oricum, în statul nostru socialist nu cunoaștem decît o singură elită, aceea a muncii, a aptitudinilor. A acorda o atenție sporită elevilor excepționali înseamnă a răspunde și pe această cale menirii dascălului de a prezăți cum se cuvine schimbul de miine. Omul anului 2000.**

LIONEL NIȚESCU ■

Cuget, deci exist

Obiect și cunoaștere (3)

Noi știm că relațiile cognitive nu sînt statice, că relația cognitivă care produce dialectica naturii (= o construiește în structurile subiectului) produce și dialectica societății, în primul rînd pe aceasta. În acest fel punem în evidență inconsistența distincției: natura ca obiect al materialismului dialectic și societatea ca obiect al materialismului istoric. Nu există două obiecte, ci unul privit în istoria sa de pe poziția formei obiective mai dezvoltate. Se poate observa cum introducînd ideea de dezvoltare ajungem la ideea unității cunoașterii, la ideea unității dialectice subiect-obiect.

— III —

Relația cognitivă care construiește sau produce dialectica naturii produce și dialectica societății. Dialectica societății înglobează dialectica naturii. Nu întâmplător relația cognitivă dialectică rațională (= relația subiect-obiect se realizează prin concepte deschise) ne dezvoltă dialectica naturii prin dialectica societății, prin relația conștiință socială-existență socială și prin relația subiect-obiect care izvorăște de aici. Pentru a fi mai explicită vom arăta că fizica cuantică s-a constituit pe fondul unei acțiuni sociale dezvoltate.

Obiectul, potrivit dialecticii materialiste, nu este dat, ci se constituie în relații. Nici proprietățile obiectului nu sînt date, ci și ele se constituie tot în relații. Existența relațiilor sociale arată că trebuie să abandonăm ideea obiectului pur al naturii și a relațiilor pur naturale. De asemenea, este necesară o nouă ierarhizare. Relațiile sociale nu mai sînt reducibile la legile naturii tocmai pentru că ele sînt produsul unei acțiuni specifice: acțiunea umană controlată de scop, adică determinată de un proiect, pe de o parte, de cunoaștere pe de altă parte.

Dacă dialectica socială nu ar fi mai complexă decît dialectica naturală, atunci ar fi de neînțeles unul din principiile epistemologice constitutive ale materialismului dialectic, anume principiul unității dialectice-subiect-obiect, principiul unității dialectice cunoaștere și practică socială. În cadrul practicii avem constituite și dezvoltate proprietățile istorice ale cunoașterii și ale obiectului.

Punctul de vedere empirist nu ia în considerare tocmai rolul activ al cunoașterii. Animat de ideea obiectivității pure, empirismul și pozitivismul anulează relația activă subiect-obiect. Dar odată anulată această relație, se ajunge la considerarea relațiilor de transformare ca fiind exterioare esenței obiectului. Așa se ajunge la obiectul în sine sustras relațiilor de transformare.

Obiectul, potrivit dialecticii materialiste, se dezvoltă în toate relațiile și se constituie în diversitatea determinată a relațiilor. El nu este constituit înaintea relațiilor tocmai pentru că nu este dat; el nici nu ni se dezvoltă incomplet, ci complet, dar în relații determinate. Numai un obiect constituit în afara relațiilor s-ar putea dezvoltă incomplet și întâmplător în relații. În acord cu Hegel, Marx sublinia că proprietățile se manifestă în relații, că în afara acestora nu au sens. Caracterul relativ al proprietăților lucrurilor arată variabilitatea ca lege specifică a obiectului. Cercetarea obiectului dezvoltă-luie nu ceea ce s-a constituit absolut anterior, ci ceea ce se constituie în însuși actul cunoașterii. Aici nu este vorba de nici o concesie făcută idealismului, ci de respingerea empirismului care refuză procesualitatea cunoașterii și relația dialectică subiect-obiect.

În cercetarea obiectului, calea este de la proprietățile dinamice la obiect. Este adevărat că obiectul poate fi privit și trebuie privit într-o anumită etapă a cunoașterii în afara relațiilor dinamice. Obiectul conceput nedinamic este produsul caracterului constructiv, iar nu al purei oglindiri mecanice. Dacă am admite caracterul neconstructiv absolut al cunoașterii, atunci ar fi de neînțeles dialectica obiectului. Dar chiar și admiterea caracterului parțial neconstructiv al cunoașterii ar face de neînțeles constructivitatea cunoașterii, dialectica adevărului. Gîndirea este permanent dedublă ceea ce înseamnă că relațiile ei cu obiectul sînt tot timpul constructive. Dar gîndirea nu este dedublă tot timpul în aceleași dedublății sau categorii, fapt care explică procesualitatea efectivă a cunoașterii.

În concluzie, obiectul nu-l punct fix de plecare în cunoaștere, ci punct istoric de atins, punct la care se ajunge prin sinteză dialectică. Astfel concepută calea spre obiect, avem înțelegerea istoriei obiectului, valoarea istorică a adevărului ideii de obiect, unitatea dialectică adevăr-obiect.

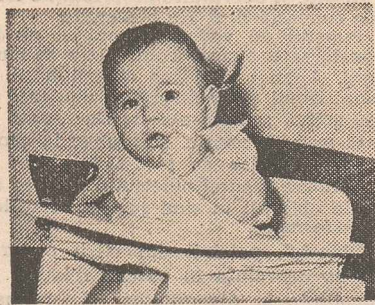
ION STROIE ■

CE, CÎT ȘI CUM se mănîncă în creșe?

In condițiile în care, pretutindeni, morbiditatea legată de greșeli alimentare e în creștere, contemporaneitatea acordă o atenție tot mai mare problemelor de nutriție. În urmă cu o săptămână a avut loc ședința Biroului executiv al Consiliului Sanitar Superior care a dezbătut, la primul punct al ordinii de zi, probleme privitoare la alimentația rațională a populației, încadrate într-un amplu program național, de largă respirație.

Faptul că s-au discutat, la obiect, cu responsabilitate, asemenea probleme de interes major demonstrează încă o dată grija și preocuparea permanentă a conducerii partidului și statului nostru pentru continuarea îmbunătățirii a stării de sănătate a populației, îndeobște prin practicarea unei medicine profilactice, de prevenire a îmbolnăvirilor.

Alimentația rațională trebuie să înceapă, specialiștii sînt de acord în această privință, de la cea mai fragedă vîrstă, creșele de copii jucînd un rol important în acest sens. Cău-tînd răspuns la întrebarea de mai sus, citiva reporteri ai revistei noastre au efectuat, zilele trecute, un raid prin mai multe creșe din Capitală și din provincie. Iată constatările lor.

— Stimule tovarășe profesor Mircea Maiorescu, bună ziua. În calitate de reputat pediatru și de director al Institutului pentru ocrotirea mamei și copilului, sînteți invitat să lămurii câteva aspecte referitoare la alimentația copiilor, a acelor din creșe, în special. De acord?

— Cu plăcere. Dealtfel, alimentația rațională a copiilor a constituit și constituie una din primele preocupări ale colectivului pe care-l conduc. I.O.M.C. fiind for metodologic, aici s-au elaborat, pe baza unei bogate experiențe, felurite norme medicale de care creșele trebuie să țină seama în activitatea lor, firește și în ceea ce privește alimentația. În 1979, de pildă, sesiunea științifică anuală a institutului, ținută la jumătatea lunii decembrie, a dezbătut chiar probleme legate de nutriția copilului și a femeii gravide, temă de larg interes în aria pediatriei mondiale.

— Avem în față scrisorile metodologice ale I.O.M.C., elaborate în 1973, mai avem cartea „Probleme de profilaxie, diagnostic și tratament”, întocmită tot la I.O.M.C., ele cuprinzînd o sumedenie de indicații prețioase în ceea ce privește alimentația copiilor, cu programe de meniuri pentru creșele de zi și pentru cele săptămînale, explicate științific, diversificate și așa mai departe. Chestiunea e însă alta, tovarășe profesor. Cît sînt aceste indicații, aceste normative, de respectate în practică?

— Din cite cunosc, sint. Cînd se întîmplă altfel, intervine Sanepidul, ale cărui rigori înseamnă, de regulă, amenzi usturătoare. După ce plătești una, te-ai lecuit de-a doua! Sigur, mai pot apărea și greșeli, numai că ele au, după părerea mea, caracter de excepție, obișnuințele formate în creșe fiind, în general, bune.

— Se pare că multe din neajunsuri, acolo unde sint, se datorează dificultăților de aprovizionare. Împărtășiți acest punct de vedere?

— S-ar părea că așa stau lucrurile, deși situația e, în ansamblu, mai bună decît în urmă cu cîțiva ani. Dat fiind faptul că, prin Legea 3 din 1978, pe lingă forurile medicale, o serie de alte organisme, ministere, consilii populare, organizații de masă și obștești au primit responsabilități pe linie de sănătate, responsabilități și, în același timp, obligații, consider că e de datoria organelor locale să intervină în rezolvarea dificultăților pe care unele creșe le mai întîmpină în privința aprovizionării.

— Cum să intervină?

— Asigurînd o aprovizionare prioritară. Deschizînd magazine care să desfacă, în exclusivitate, produse destinate copiilor. Din informațiile pe care le posed, în unele centre, în Capitală, la Constanța, la Pitești, la Timișoara, poate și în alte părți, există sursele preocupări în această direcție.

— De acord cu dumneavoastră, tovarășe profesor. Întrebarea e ce-ar urma să vindă aceste magazine, dat fiind faptul că, din cite știm, gama de produse pentru copii e destul de restrînsă, așa-i?

— Industria noastră a depus și depune eforturi laudabile în ideea producerii de alimente pentru copii, noi varietăți ale căror rețete, evitînd conservantul, au fost stabilite prin consultarea nutriționiștilor

pediatru. Au fost puse la punct, în ultimii ani, 30 de astfel de produse, la a căror elaborare s-a ajuns după o testare științifică pe un număr semnificativ de copii din familii și colectivități. Ele au fost bine tolerate, primite cu plăcere, solicitate de copii. Din păcate, ele sînt puțin cunoscute de publicul larg, deși folosirea lor e recomandată fără rezerve, la sugar, la preșcolar și copilul mic deopotrîvă, intrucît nu conțin conservant, singura lor prelucrare fiind cea termică. Scriînd despre ele, „Flacăra” ar face un mare serviciu alimentației raționale a copiilor.

— Pofțiți, vă așteptăm. Despre ce anume produse este vorba?

— Tot felul de creme, de morcovi, de piersici, de mere, de fasole verde, de gutui etc. Piereuri diverse, multe din ele cu carne. Soteuri, gemuri, paste, salate, siropuri, un întreg catalog realizat în cadrul unei secții specializate a Fabricii „Chiajna”. O parte din creșele Capitalei au beneficiat de aceste produse încă din timpul experimentării, iar rezultatele au

fost cel puțin încurajatoare. Ulterior însă, din lipsa informării, utilizarea lor s-a redus.

— Dat fiind faptul că o parte din copiii aduși la creșe sînt încă sugari, v-am ruga să vă referiți, pe scurt, la alimentația lor.

— S-a crezut o vreme, pe plan mondial, că se poate renunța de timpuriu la alimentația naturală, cu lapte de mamă. S-a revizuit apoi această concepție și s-a revenit, constatîndu-se, cu statistici ferme, că laptele de mamă asigură copilului cel mai bun start în viață. Astăzi, înțărcațul din maternitate e privit ca o mare greșală, cu consecințe din cele mai grave. Judecînd așa, noi internăm în I.O.M.C. nu doar sugarii bolnavi, ci și mamele lor, pentru a le permite să-i alăpteze. În ceea ce privește preparatele de lapte, pediatria distinge 2 tipuri. Pentru sugarul sănătos și pentru cel bolnav. Pe de-o parte, produsele de tip Similac sau Humana, lapte maternizat, umanizat, adaptat sau semi-adaptat, pe de alta, produsele de tip Lactofort, Dispacid sau Eledon. Primele provin, în totalitate, din import. Celelalte au fost experimentate și la noi, primind toate avizele necesare intrării în fabrica-

ție industrială. S-a făcut, altfel zis, un important pas înainte, dar el ar trebui consolidat, în sensul că producția de serie ar trebui grăbită. Măcar în ideea asigurării cantităților necesare spitalelor județene.

— Tovarășe profesor, cît lapte trebuie să bea un copil pînă la, să zicem, 1 an?

— În medie, 4—5 sute de grame pe zi.

— Laptele de vacă e recomandat?

— Laptele de vacă e total contraindicat.

— Prezenți, zilele trecute, în câteva creșe din Capitală și din provincie, reporterii noștri au constatat un oarecare exces de făinoase și de dulciuri. Cît e de periculoasă, tovarășe profesor Maiorescu, o asemenea tendință?

— Asfel de excese se pot detecta nu numai în creșe, ci și în familii, rezultat al unui obicei prost, al unei mentalități greșite. De cele mai multe ori se merge în vizită cu o ciocolată sau cu o pungă de bomboane pentru copii. S-ar cădea să procedăm și noi ca alții, adică să ducem copiilor mai puține dulciuri și mai multe fructe. A obișnui copilul cu dulciuri, cu cele concentrate mai ales, înseamnă a-i face un rău, de care nu va suferi imediat, dar ale cărui consecințe le va resimți mai tîrziu. Fără să fie alarmantă, situația în creșe se prezintă cum ziceați. În loc de 8 pînă la, maximum, 12 grame pe kilocorp, se ajunge adesea la 14. Trebuie să avem însă în vedere și factorii obiectivi.

— Care ar fi ei?

— Tocmai acele dificultăți de aprovizionare la care vă refereați.

— Copiii au voie să mănînce piine cît vor sau intervin și aici unele restricții?

— Copiii trebuie, în general, feriți de orice fel de exces. Piine însă au voie, mai ales intermediară. Avînd fibre, piinea intermediară armonizează funcțiile digestive.

— În unele regiuni, mai ales în zonele viticole, se zice că nu le strică, la 4—5 ani, un pahar de vin copiilor, că-i fortifică. Care e punctul de vedere al pediatrilor, al nutriționiștilor?

— E limpede, e fără echivoc, nici o picătură de alcool! La 4—5 ani, un pahar de vin înseamnă o crimă, o astfel de obișnuință conducînd, mai devreme sau mai tîrziu, la apariția hepatitelor cronice, a cirozelor. Tocmai din această cauză ne e dat să întilnim, tot mai frecvent, hepatite și ciroze la copii de 10—12 ani. În această privință, nu se admit jumătăți de măsură, nici o picătură de alcool!

— În altă ordine de idei, multe creșe acuză lipsa unor asistente dietetice, în stare să întocmească meniuri cît mai raționale, cît mai variate. Vi se pare îndreptățită o astfel de observație?

— E întemeiată. Normal ar fi ca fiecare creșă să aibă o asistentă de dietetică, cadru necesar din motive lesne de înțeles. Numai că, cu puțin timp în urmă, secțiile de specialitate de la liceul sanitar s-au desființat, creîndu-se astfel o problemă. Nu-i de competența mea să dau verdict și nici să apreciez dacă s-a procedat bine sau s-a greșit, dar asta nu mă împiedică să afirm, în deplină cunoștință de cauză, că trebuie căutată și, firește, găsită o soluție.

VIDIU IOANIȚOIAIA ■

Unde e promisul baby-food?

— Ideea articolului nostru este tocmai de a vedea și a analiza cît de științific este alimentația în creșe, în unitățile de copii mici, unde avem cadre specializate? Cite creșe sînt în municipiul Pitești, de pildă, cîți copii pot beneficia de ele?

— Eu singură pregătesc masa pentru 36 de copii între 4 luni și 1 an, îmi demonstrează, direct în bucătărie, asistenta dieteticiană Veronica Ștefan. Nu e simplu, pe lingă cunoștințe de dietetică și de puericultură, pe lingă știința de a acoperi un meniu variat, care să conțină proteine de înaltă valoare, vitamine și sărurile minerale necesare vîrstei, îți trebuie să ai la îndemînă aceste alimente, de cea mai bună calitate și îți trebuie timp. Timp și muncă și o perfectă igienă. Totul se pasează, se dă de 2 ori prin sită. Se pierde în acest fel și foarte mult produs.

— Soluția este, și noi o tot repetăm la toate ședințele și înstructajele și perfecționările, dar iată nu s-a rezolvat încă nimic, precizează dr. Lucia Stegorean, să avem acele produse ecremate, de legume, fructe și carne, preparate de industrie, produsele tip „baby-food”, în condiții perfecte de igienă și constituenți alimentari după rețete științifice, făcute de specialiști în hrana copiilor. N-am mai avea deloc sugari distrofici dacă industria ar pune la dispoziția atît a unităților care cresc colectivități de copii, cît și a mamelor aceste borbănașe și acele alimente specifice, pe vîrste. Iată, în această perioadă sîntem foarte deficienți în zarzavaturi, nu se găsesc pe piață. Sîntem nevoite să preparăm supe și piereuri numai din cartofi, pe care mulți copii nu-i suportă pentru că fermentează.

— Deci, o dificultate în calea unei hrăniri raționale ar fi aprovizionarea?

— Teoretic avem prioritate în aprovizionare, îmi înfățișează realitatea asistenta șefă a creșei nr. 11, Maria Dutoi, practic ea nu există. Te rogi, insiști, comerțul prin mic-gros îți dă ce vrea. Iată ce situații întîmpinăm! Produsele lactate, de pildă, le comandăm direct la fabrică. Ne sînt onorate cantitativ, dar calitativ deseori sînt total necorespunzătoare hrănirii unor copii de vîrsta creșei. Brînză de vaci e ori prea acră, ori prea amară, ori nu e

degresată suficient, iaurtul nu e bine încheagat, laptele dulce se brînzește... Untul îl luăm din depozitele comerțului și adeseori nu ni-l dă proaspăt. Laptele praf îl primim în vrac, ori în saci mari de 25—50 kg. Fără termenul de valabilitate, fără fișe cu data de fabricație, cu praf și tot felul de corpuri străine în el, manipulat total neigienic prin tot felul de magazii, depozite, transporturi. La fel primim făina, zahărul, orezul, grîșul, deși le cerem cu insistență pe cele preambalate în pungi de 1 kg. S-ar putea aduce îmbunătățiri felului cum sînt ambalate produsele alimentare pentru unitățile de copii de vîrstă mică. Prin Comisia Națională de Demografie, Institutul de ocrotire a mamei și copilului sau prin Ministerul Sănătății, să fie determinat Ministerul Comerțului Interior, și astfel toate organele comerciale, să ia măsuri ferme în această privință. E vorba de sănătatea și vigoarea copiilor țării.

Ne reîntorcem, prin urmare, iarăși la industria alimentară. E timpul, e momentul să-și onoreze o dată promisiunile și programele privind producția pentru copii, întocmite de atîta timp și raportate mereu și mereu.

CICI IORDACHE ■

Statut de părinți

La Creșa aparținînd I.A.S. Mogoșoala, meniul este făcut săptămînal de către asistenta medicală împreună cu administratorul și este vizat de către directoare. La alcătuirea lui se ține seama de rații și calorii și, bineînțeles, de alimentele care se găsesc în sezonul respectiv. În indicațiile Ministerului Sănătății se prevede ca în lunile februarie, mai și octombrie, zece zile la rînd, să se facă o anchetă a alimentației în care se analizează și se controlează sub toate aspectele masa care se dă copiilor. În fiecare zi, o porție din mîncare este păstrată, la frigider, 48 de ore, pentru control, în caz că apare o in-

toxicăție, lucru care nu s-a întîmplat niciodată.

Din meniul pe săptămîna în curs se remarcă cîteva feluri care ar fi putut fi făcute mai simplu, mai expeditiv, „aacă n-ar fi existat preocupare și dragoste pentru cei mici: mere coapte, cartofi pai cu friptură de pui, supă cu tăieți de casă, goșoși, clătite. Ca la mama acasă, la unii, de ce să n-o recunoaștem, chiar mai bine. Peste tot, curățenie exemplară.

Comentăm împreună cu directoarea și asistenta medicală meniul pe săptămîna în curs. Se vede în alcătuirea lui dorința de a-1 face cît mai variat, deși la sfîrșitul lui martie posibilitățile de aprovizionare cu fructe, salate și legume sînt reduse. Exceptînd laptele, ceaiul și merele care se repetă, mîncărurile găsite și preparatele sînt diferite de la masa la masă.

Marti la grădinița a fost următorul meniu: dimineața — ceai cu piine cu unt; prînz — ciorbă de roșii, friptură de pui cu pire și napolitane; gustare — mere; seara — macaroane cu brînză și lapte cu piine. În loc de 424 de lei, masa a costat 488 de lei și 55 de bani deci o depășire care trebuie recuperată în zilele următoare.

Directoarea Ana Boier ne explică atît depășirea sumei cît și alte probleme legate de masa copiilor: „Trebuie să fii foarte bun gospodar să poți da patru mese pe zi unui copil dintr-o alocăție care nu-i prea mare. Alocăția a fost fixată în urmă cu aproximativ 12 ani. De atunci și pînă astăzi, la unele alimente s-au reasezat prețurile. De exemplu, comploturile și gemurile. Iarna ne descurcăm mai greu. În sezon, facem noi comploturi și chiar gemuri pentru că revine mai ieftin. Fiînd grădinița unui I.A.S., avem și unele avantaje. Ne aprovizionăm cu lapte proaspăt de la ferma zootehnică. Fructele le luăm de la fermele pomicele. Muncitorii mai pun pentru copii cite o lădiță în plus. Ca să putem să facem față sarcinilor trebuie, fără asta nu se poate, să avem inițiative gospodărești, să drămuim fiecare leu. Facem prăjituri de casă, mai ieftine decît cele pe care le cumpărăm din comerț, plăcinte, goșoși. Vara este mai ușor și cu aprovizionarea și cu prețurile.

OPREA GEORGESCU ■

La „Jiului“, ușor exces de făinoase

Creșea de copii „Jiului“, din cartierul Pajura, dispune de un local modern, înzestrat cu toate cele trebuincioase (bucătărie, spălătorie, cămară și depozite frigorifice pentru alimente, teren de joacă și 12 încăperi prevăzute fiecare cu 24 de paturi). Clădirea adăpostește 230 de copii, din care 230 în creșă cu orar săptămânal și 50 în cea cu orar de zi.

Am putut constata deosebită grijă pentru igiena dormitoarelor și instalațiilor sanitare și — dacă ne este îngăduit să o spunem după numai o oră „petrecută în mijlocul micilor colocatari — o atmosferă de calmă bună dispoziție cu discuții „colegiale“, în limbaj articulat și nearticulat. În general, chipuri senine, într-un climat de nevinovată uitare de sine, și foarte puține revendicări zgomotoase și suveniri lacrimogene. Sau ceea ce ne-a îndemnat să admitem că procesul educațional și intermatul căldurii materne se desfășoară sub bune auspicii.

Dar, evident, ceea ce ne-a interesat în primul rând a fost modul în care se concep și se alcătuiesc meniurile.

— Din rețetarul nostru n-a lipsit în nici o zi carnea, ne asigură directoarea creșei, medicul pediatru Elena Iacob. Am dispus totdeauna de cantitățile necesare de carne proaspătă (niciodată congelată) de vită și pasăre. Ne-am străduit, de asemenea, ca din dieta zilnică să nu lipsească nici celelalte principii alimentare: laptele și derivatele din lapte, ouăle, zarzavaturile și fructele, grăsimile și dulciurile.

În ziua vizitei noastre, Creșea „Jiului“ a oferit micilor pensionari următoarele meniuri. Pentru grupa mică: ora 7: lapte praf cu griș; ora 10: mere rase cu biscuiți și hrinză de vaci; ora 13: supă de oase, perișoare cu sos alb și unt, mere coapte; ora 16: fosfarin cu lapte; ora 20: budincă de paste și lapte. În aceeași zi, la grupa mare: ora 7: ceai cu lămiie, piine cu unt și cașcaval; ora 10: lămiie cu zahăr; ora 13: ciorbă de oase cu fidea și salată, perișoare cu sos de roșii și smântână, mere coapte; ora 16: briose cu lapte; ora 20: budincă de paste și compot.

Pentru miercuri, 26 martie, au fost prevăzute următoarele preparate: ora 7: lapte cu pesmet de biscuit; ora 10: mere rase cu zeamă și suc de lămiie; ora 13: supă de oase cu gălbenuș de ou, sote cu rasol tocat, plăcintă cu brinză; ora 16: lapte cu griș; ora 20: rizoto cu unt și brinză de vaci și lapte. La grupa mare: ora 7: ceai cu lămiie, piine cu unt și gem; ora 10: mere; ora 13: supă de oase cu orez, fasole verde cu carne, plăcintă cu brinză; ora 16: biscuiți cu lapte; ora 20: tartine cu unt și brinză topită și orez cu lapte.

Am avut la dispoziție și meniul conceput pentru o săptămână, ceea ce ne permite să ne obligăm să facem totuși și câteva observații. Se poate constata astfel un ușor exces de făinoase deci un aport caloric mai mare decât cel prescris de nutriționiștii în cadrul unei scrisori metodologice difuzate în toate creșele. Lista nu cuprinde apoi decât foarte puține preparate din citrice (din când în când felii de lămiie, dar niciodată portocale). Lipsește cu desăvârșire mierea de albine, excelent înlocuitor al zahărului rafinat în băuturi, ge-uri și produse de patiserie (după aceeași prescripție, 3—5 grame la 100 de preparate pe zi).

— Din păcate, bunele noastre intenții nu se pot materializa de multe ori din motive strict obiective, ne declară directoarea creșei. Pentru a ne procura carnea, legumele, fructele și produsele de băcănie sîntem nevoiți să ne adresăm, de regulă, unor unități comerciale diferite. Nu putem cumpăra, atunci cînd găsim, carne și legume pentru mai multe zile, deoarece nu dispunem de mijloacele de depozitare necesare, iar copiii au nevoie numai de alimente proaspete. Iată de ce se simte nevoia unei baze speciale pentru desfacerea acestor mărfuri, a unei întreprinderi comerciale destinate în exclusivitate acestui scop.

O propunere judicioasă la care subscrîm din toată inima.

LIVIU TIMBUS ■

O altă mină la Tazlău

Ce știm azi despre Tazlău? Căutăm prin memorie și descoperim geografic o mică localitate, în județul Neamț, pitulată printre dealurile de la poalele munților Goșmanului, pe firul de apă cu același nume, afluent al Trotușului, ceva mai sus de Tescanii lui Enescu. Il mai descoperim afectiv, datorită prozelor lui Mihail Sadoveanu... Dar iată că îl putem descoperi și științific. Il vom descoperi curînd în circuitul economic al țării ca zonă de proveniență a unei noi materii prime. Il vom descoperi tocmai datorită unor deosebite descoperiri științifice și cercetări aplicative ale unui larg colectiv de specialiști din domeniul minier, chimic și agricol. „În ultimii 15 ani asistăm la o spectaculoasă creștere a rolului substanțelor nemetalifere în toate domeniile producției materiale“, ne spune dr. ing. Pompiliu Piso, șeful secției cercetare pentru prepararea substanțelor nemetalifere de la Institutul de profil din Cluj-Napoca. Pînă nu demult, cea mai mare parte a necesarului țării de asemenea substanțe și, roci utile s-a acoperit din importuri, dar în prezent, și mai mult în perspectivă, cercetarea geologică și tehnologică românească a pus în evidență zăcăminte indigene exploatabile, grație unor noi — și multe originale — tehnologii de inobilare a acestora, sporindu-le conținuturile în substanțe utile. Tazlău este, în acest sens, unul din cele mai tipice exemple. Demonstrație a rolului inteligenței tehnice naționale în valorificarea zăcămintelor mai sărace. Ani de zile au fost socotite neutilizabile, chiar după ce ani de zile, începînd de prin 1962 încoace, s-au făcut cercetări și studii cu consultarea tuturor firmelor cunoscute în tehnologii de exploatare a minereurilor de potasiu. Unii

au spus „se poate“, dar cu costuri foarte mari, extreme, de trei ori mai scump decît aducerea sărurilor de potasiu din import“. Iată însă că un colectiv mai nou, mai tînăr, sub o nouă comandă socială, vastul program național de punere în valoare a substanțelor utile din zăcămintele proprii, descoperirea în țară a noi resurse de materii prime, inițiat de către conducerea partidului și aprobat într-o primă etapă de Congresul al XI-lea și dezvoltat prin Directivele Congresului al XII-lea, a răspuns „se poate și mai ieftin. Se pot valorifica prin inobilarea resurselor de la Tazlău“. În fapt, acest colectiv număra în cadrul Institutului de cercetări și proiectări miniere pentru substanțe nemetalifere din Cluj-Napoca, inițiatorul ideii „reactualizarea minereurilor de la Tazlău“, doar doi cercetători — Dumitru Geampană și Dietlind Maschek. În schimb, ei au atras numeroși colaboratori din alte sectoare, din învățămîntul superior politehnic și agronomic și anume catedre din universitatea clujeană. Pentru a pune la punct procesele chimice de tratare pentru inobilarea minereurilor, utilajele corespunzătoare tehnologiei, și mai ales pentru a găsi domenii de utilizare, ca și entuziaștii care să efectueze experimentările. Căci starea zăcămintelor de la Tazlău este aceasta: bogate în clorură de sodiu (sare de bucătărie) și argilă, destul de sărace în potasiu și magneziu. „Să-l inobilăm și să-l folosim ca atare!“, a fost punctul de pornire al celor doi cercetători. „Ne-am consultat mai întîi, i-am cerut părerea unui mare specialist în științe agricole. Și ne-a încurajat să încercăm. Dacă izbutim să scoatem clorura de sodiu, potasiul este piine pentru pămîntul piinii, mreană și bine-

facere. Ne-am adresat atunci catedrei de chimia solului de la Institutul agronomic din Cluj-Napoca și am primit același răspuns ca și asigurarea colaborării“. Ca specialiști în prepararea minereurilor au asigurat, la rîndu-le, că vor găsi soluția. S-au zbatut, au gîndit, au experimentat, au încercat diferite metode de preparare, de separare... și, în fine, au aflat, au pus la punct tehnologia așteptată, tehnologia promisă. Destul de simplă, destul de puțin costisitoare. Posibilitatea utilizării zăcămintelor de la Tazlău ca îngrășămint pentru agricultură, pentru recolte cit mai mari, pentru a vindeca pămînturi sărace în potasiu și a le face să rodească nu mai era un vis frumos, ci realitate. Trei ani la rînd s-au testat pe cîmpurile experimentale de la Căpus, pe terenuri de haldă, ca și pe terenuri agricole obișnuite, lângă Oradea, rezultatele muncii lor, ale tehnologiei lor. Surprizele au fost de-a dreptul extraordinare. Culturile de cartofi, de porumb, sfeclă-de-zahăr, de legume semănate în soluri tratate astfel au dat recolte de 3—4 ori mai mari față de loturile marcor. Cercetătorii din agricultură, antrenați în experiment, sînt entuziasmați. Să obținem concentrate de potasiu și magneziu pentru agricultură, și să avem suficiente îngrășăminte și să reducem importurile și poate chiar sintezele chimice clasice de obținere a lor din materii prime scumpe, mult mai necesare și mult mai rentabile în alte domenii industriale, sinteze chimice mari consumatoare de energie, poate fi literalmente o izbîndă. Chiar o deosebită izbîndă a cercetării noastre. „Alfel, zăcămintul de la Tazlău acolo ar fi zăcut, ca de mii de ani, precizează dr. ing. Iosif Fodor, directorul institutului clujean. Uitat de vreme și de oameni“. Dar iată că devine „o mină de aur“ a agriculturii, o nouă materie primă, un nou centru pe harta economică a țării.

GHERGHINA ADAM ■

Flacăra dialog

Avem motive să credem că articolul intitulat „Autovaccinarea sportivilor de performanță“ a stîrnit un deosebit interes în rîndul specialiștilor. Comisia de medicină a C.N.E.F.S. a reacționat astfel:

„Vă informăm că, în luna februarie, s-a întrunit la Centrul de Medicină Sportivă colectivul de farmacologie al Comisiei de medicină sportivă a C.N.E.F.S., la ședință luînd parte, alături de medicii de lot și de reprezentanții ai Ministerului Sănătății și C.N.E.F.S., și doctorul Constantin Băcanu, inventatorul autovaccinului. Avînd în vedere premisele (cel puțin teoretice) ale unor asemenea vaccinări, s-a inițiat o cercetare pe un lot de sportivi, cu sprijinul direct al doctorului Constantin Băcanu. Pentru prepararea autovaccinului după metoda doctorului Băcanu, urmează să se poarte discuții cu Institutul „Dr. Cantacuzino“ din Capitală“.

Semnează dr. C. Ionescu, secretar al comisiei.

Am primit, recent, din partea întreprinderii de avioane Bacău următoarea solicitare:

„Am luat cunoștință din revista „Flacăra“ de arzătorul cu consum mic de combustibil, pus la punct de Petre Milu. Din ceea ce am citit, am fi interesați să adoptăm arzătorul de tip Milu la produsele noastre, în ideea reducerii cheltuielilor de combustibili. Vă rugăm să ne indicați modalitatea de a intra în posesia documentației respective“.

Scrisorile de mai sus, purtînd semnătura directorului și inginerului șef al unității, nu-i putem răspunde decît prin a indica locul de muncă al inventatorului. Petre Milu lucrează în cadrul Institutului național de motoare termice din București, Bulevardul Păcii 246, sector 6.

A luat ființă prima stație pilot de preparare a autovaccinurilor Băcanu

— Ce-i nou, tovarășe doctor Constantin Băcanu, cu privire la autovaccinuri? —

— Mă aflu, în sfîrșit, în posesia unei vești îmbucurătoare.

— S-o auzim.

— A luat ființă, recent, prima stație pilot de producere a autovaccinurilor, nu-mai că nu în cadrul Ministerului Sănătății, ci în cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, care a arătat, iată, cu promptitudine, interes față de ideile mele. Datorată unui ordin al ministrului, stația funcționează în incinta Institutului de cercetări veterinare și biopreparate „Pasteur“ din Capitală, ea urmează să producă, în curînd, autovaccinuri pentru animale și vaccinuri de depozit. Activitatea ei e dirijată de doctorul Mircea Alboiu.

— Ce argumente credeți că au atîrnat în balanța inițierii stației?

— Indiscutabil, rezultatele încurajatoare ale experimentului efectuat, cu puțin timp în urmă, la I.S.C.I.P. Paris, județul Ilfov. „Flacăra“ a scris despre ele, n-am să revin. Totodată, s-a apreciat drept oportună intervenția autovaccinurilor în condițiile în care, din cauze multiple, o parte din animalele tînere, purcei,

viței etc., prezintă, în toată lumea, deficiențe imunitare tot mai evidente.

— În altă ordine de idei, am auzit despre colaborarea dumneavoastră cu medicina sportivă, în sensul autovaccinării sportivilor de performanță. Despre ce e vorba?

— În cadrul Centrului de medicină sportivă al C.N.E.F.S., am expus principiile de acțiune ale autovaccinurilor, insistînd asupra avantajelor pe care le-ar putea dobîndi sportul de performanță pe această cale. Membrii colectivului de farmacologie din respectiva comisie mi s-au părut foarte receptivi, colaborarea cu ei anunțîndu-se deosebit de fructuoasă. S-a întocmit un raport, urmind să se perfecteze cadrul științific în vederea preparării autovaccinurilor.

— Ziceați că sportivii de performanță ar avea de cîștigat de pe urma autovaccinării. În ce fel?

— Fiînd un puternic biostimulator, autovaccinul ar contribui la fortificarea sportivilor. El le-ar mări, totodată, rezistența la infecții, ferindu-i, de pildă, de tot felul de viroze, adevărate catastrofe în preajma marilor competiții.

— Ce-ar mai fi?

— Am terminat nu demult, la Spitalul clinic de urgență, o amplă cercetare pri-

nefiînd inclus în catalogul „Produse farmaceutice utilizate în practica medicală“, editat în 1978. De asemenea, industria alimentară și cea pentru cosmetice n-au cerut ulei volatil obținut din mătăciune, pentru uleiul de lămiie fiind omologat, tot din plante medicinale, un procedeu nou, mai economic...“

În concluzie, pînă la lichidarea stocului lent vandabil existent, nu se poate trece la o nouă cultură, reluarea acesteia fiind în funcție de măsura în care desfacerea va putea fi asigurată...“

„Subsemnatul Armodius Paidas, inginer principal la întreprinderea de exploatare a metroului, București, am citit, recent, în revista „Flacăra“ un interviu, în care Mihail Molea susținea posibilitatea de a se construi, economic, detectoare capabile să identifice fisuri și zone de infiltrație în structurile de betoane.

Socotînd că relatările respective sînt de mare interes pentru unitatea în care lucrez, v-aș ruga să mă ajutați să-l contactez pe Mihail Molea, spre a purta o discuție tehnică preliminară, urmind ca finalizarea să se facă la nivelul conducerii întreprinderii“.

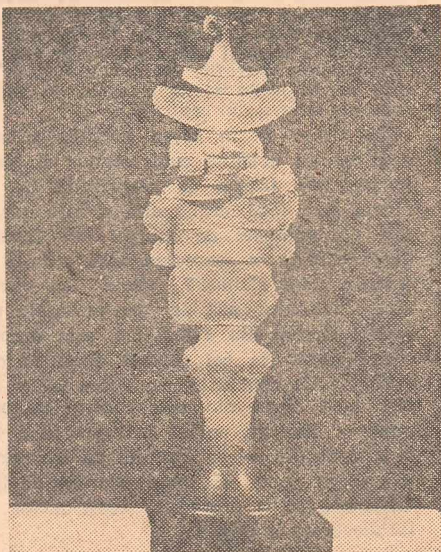
Cercetătorul Mihail Molea poate fi găsit la Institutul pentru reactori nucleari energetici din cadrul I.C.F.I.Z. Măgurele.

Profesorul doctor docent inginer Traian Demian, de la Catedra de mecanică fină a Institutului politehnic din București, ne-a scris următoarele:

„Ținem să vă mulțumim că ați dat curs adresei noastre privitoare la precizările la articolul „In producția de roboți, speranța mari, demaraj încă lent“, ca și pentru operativitatea cu care ele au fost date publicității. Aceasta probează un fapt care ne era cunoscut, anume preocupările revistei „Flacăra“ de a prezenta nivelul inteligenței și al creativității tehnice românești“.

vind dinamica imunoglobulinelor. Sper să pot infățișa datele ei, cit mai curînd, în fața unei comisii formată din specialiști de elită.

EMIL NEGOIȚA ■

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm !

Sentință temeinică și legală

De aproape doi ani Daria Cherbatoi scrie memorii pe care le trimite în numele mamei, Ana Cherbatoi, și al surorilor, Caterina, Marfa, Palahia și Agafita, oricui ar putea interveni într-un fel sau altul în favoarea tatălui lor, Cozma Cherbatoi, condamnat pentru tentativă de omor la trei ani și șase luni închisoare.

Tatăl nostru, susține peterea, a dus o viață fără prihană. Este dezorientat pentru toi cei care l-am cunoscut să-l știm închis la 60 de ani pentru o clipă de tulburare provocată de un individ calificat în provocarea unor astfel de clipe. A lovit un om într-un moment de dezechilibru sufletească. Este adevărat ! Pentru asta trebuie să plătească : iarăși adevărat ! Problema se mai pune și într-alt fel : cât de mare trebuie să fi fost tulburarea, dacă un om de 60 de ani, după o viață neînținată, pune mîna pe ce apucă și lovește ? În aceste condiții provocatorul mai poate rămîne liber ? Tatăl nostru este închis și cel ce a declanșat, cu cinism și barbarie, criza, acela rămîne liber. E drept ? Timp de șase decenii conștiința tatălui nostru n-a putut fi de nimic dezorientată : nici de umilință, nici de violență, nici de sărăcie, nici de bucurie sau exaltare. Ce n-au reușit grijile, nedreptățile și bolile timp de peste o jumătate de veac reușeste un bețiv într-o clipă umilindu-i nevasta. Chestiunea nu este deci cît de vinovat este tatăl nostru, ci cît de curinzătoare și oarbă poate fi suferința unui bărbat care-și vede soția umilită. Acest lucru l-a nesocotit, nu o dată, în viață, Leon Maftei — provocatorul — și o astfel de faptă nu poate rămîne nepedepsită. Nedreptatea este evidentă : nu s'întinde, nesocotește norme și morală, înaintea în viață din plăcere în plăcere, călăuzindu-se după instincte și după pofa satisfacerii lor, celălalt, tatăl nostru, alege dintre destine pe cel al stîncii, la fel de tare și în fața soarelui și în fața vîntului, primul provocă și cu vîntul nu exprimă decît palid realitatea, insultă, jignește, umilește, al doilea lovește orb într-o secundă și numai el pătimește. E drept ?

În urmă cu doi ani, 26 Iunie. Din Jurlivca urmează să plece un camion de muncitori pentru I.A.S. Casimcea. Piața comunei, oameni care vin și se adaugă celor care așteaptă deja. Timpul trece, lucrătorii se mută la bufet, din nou în piață și apoi, la propunerea unuia, la casa șefului de echipă Cozma Cherbatoi unde camionul oricum ar fi avut punct de trecere. Grupuri lingă poartă, în stradă, în grădină, du-te-vino. În bucătăria de vară, trei femei, printre care și Ana Cherbatoi, beau vin sau vermouth, un fel de aldămaș pentru o viitoare lucrare. Se destupă sticle și în curte, lingă poartă, în stradă. Soarele urcă, praful străzii se încinge, Ana, 55 de ani, plinge de inimă rea, o față e-n Tulcea, alta în Galați, a treia la Mangalia, acum bărbatul ei pleacă pentru mai multe săptămîni. S-a săturat de singurătate. Cozma nu suportă despărțirile și plînsul

nevastă il irită. Se ceartă... Camionul oprește în piață. De la bufet îl vede Leon Maftei, lucrător în port. Se hotărăște să meargă cu el o bucată de drum. Camionul se deplasează la locul de adunare, casa șefului de echipă Cozma Cherbatoi. O parte din muncitori se urcă în mașină. Leon Maftei se duce în fundul curții. Ana Cherbatoi iese din bucătăria de vară și intră în casă. Băutura, plînsul, căldura : în casă e răcoare, ferestrele sînt astupate, e răcoare și întuneric. Cozma revine de la o vecină, unde a împrumutat o sută de lei. Intră în casă. Camionul așteaptă încărcat de lucrători în fața porții. Tipătul Irinei Ștefan. Cozma Cherbatoi apare în dreptul camionului : Dați-mi rucsacul, zice. Nu mai merg cu voi. Am comis o crimă ! În camera în care a intrat Ana, Leon Maftei zace într-un lac de sînge. Nimeni nu l-a văzut intrînd.

Declarațiile nu seamănă două între ele. Cert este că Leon Maftei a fost găsit în camera Anei. Și la fel de cert este că, în ciuda vorbelor care s-au spus și se vor mai spune, nu avea ce căuta acolo. Acesta a și fost primul gînd al lui Cozma Cherbatoi. Gîndul cu care a lovit și a intrat 3 ani și 6 luni la închisoare.

Ca să ajungem la casa lui Leon Maftei, abandonăm mașina undeva în noroi, înaintăm pe o potecă croită prin mocirla uliței sub ploaia rece și deasă, ne ridicăm gulerile împotriva vîntului bădînd dinspre lacul Razelm, cotim, traversăm și ținem mijlocul drumului pînă la numărul 35. Așteptăm să apară un bărbat puternic și frumos, cu părul bogat și creț, așa cum ni l-au descris toți cu care am discutat, elegant și sfidător în nepăsarea lui. Se pare că avertismentul Dariai este îndreptățit. Leon Maftei huzurește muncind în ciuda certificatului medical. Intrăm în curte și bațem la ultima ușă.

Canul pleșiv, obrații căzuți ca niște punji și ochii bulbucați și apoși în dreptul ferestrei. Umerii scofiliciți, spasmodici, conducîndu-ne spre camera lui. Mîna cu degetele anchilozate, ca la oligofreni, atîrnînd din tricolor solos, ca un vreasca. Celălalt mînă încercînd să acopere fața schimonosită în plîns. Șade pe marginea patului din care tocmai se sculase, cu picioarele goale pe pămînt. Găuri ca două pîlnii îi sugrumă plînsul în gît și-i congeționează fața.

Zice : Asta a mai rămas din mine. 40 de zile am fost ținut în reanimare. Ca să ajungă însă să exprime întreagă această idee a fost nevoie de o concentrare care nu s-a realizat decît treptat. Ar fi inutil să-l întrebăm cum s-au petrecut lucrurile : nu-și aduce aminte decît vagi imagini atemporale care pot la fel de bine să se fi întimplat în ziua aceea, în urmă cu zece ani, sau să nu se fi întimplat niciodată aievea, ci doar în închipuirea lui. Nu-și aduce aminte exact nici cum l-a bătut pe plutonierul major Mihai Ilincă, aceleași imagini dintr-un trecut fără legătură cu evenimentul real. Neagă că ar fi încercat

să violeze o bătrînă de 63 de ani, dar își amintește bine împrejurarea. Protestează cînd ne interesăm de fata pe care a sedus-o și a abandonat-o cu un copil. Nepoțica atîrnă jumătate în pat, jumătate jos și încercînd s-o ridice rezbucnește în plîns fiindcă puterile nu-l ajută. El, spune, criminalul care m-a lovit, azi-mîine va ieși din închisoare. Eu sînt nenofocit pe viață.

Atît judecătorii care acordă circumstanțe atenuante lui Cozma Cherbatoi, cît și procurorii care scot de sub incidența acțiunii legii penale pe Leon Maftei insistă puțin în inscrierile lor asupra unui amănunt fără relevanță juridică poate, dar esențial în explicarea acestui caz, spre care Daria și familia ei ne solicită repetat și plini de speranță. Înregistrînd flagrantul, Cozma Cherbatoi iese în primul moment din încăpere și orb de umilință caută în lumina de afară punctul de sprijin împotriva derivei ce-i cuprîndea sufletul. În acele momente, cel dinăuntru putea fugi. Și tot în acele momente, cei de afară, colegi, prieteni, vecini, puteau interveni. Nu se întimplă nici una, nici alta. Încercătorii în destinul său contradictoriu și năbădăos care-l aduce ritmic în situația limită de a-și pierde fie viața, fie libertatea, ferindu-l totuși în ultima clipă, Leon Maftei continuă să zacă în pragul comei alcoolice cu simțurile decoectate de la primejdia care-l pîndește.

Pe Cozma nu-l împiedică nimeni să reîntre în casă cu gînd de răzbunare. Dacă în locul lui Leon Maftei ar fi fost oricare altul din sat, ar fi existat dubii în legătură cu realitatea dinăuntru, s-ar fi găsit cineva care să-l împiedice pe Cozma să comită o faptă necușată. Toți cei care au văzut tulburarea de pe chipul șefului de echipă au gîndit însă același lucru : Leon Maftei își merită soarta, întrevăzînd poate o simplă bătaie. Deci acolo, afară, s-au constituit circumstanțele faptei, ce urma să se producă, cînd destin și oameni n-au mai vrut să-l ajute pe răsfățatul Leon Maftei. Oamenii și destinul au fost nedrepti însă cu Cozma Cherbatoi. La el nu s-a gîndit nimeni. O nedreptate există deci, dar ea nu este una de natură juridică. Revolta Dariai este îndreptățită și memoriile ei repetate sînt justificate. Adresantul doar este greșit ales.

Dați-mi rucsacul, va spune apoi Cozma. Nu mai merg cu voi. Am comis o crimă. În această acceptare lucidă a ruperii vieții sale, Cozma Cherbatoi face nu numai dovada bărbăției unui om trecut cu un deceniu peste jumătatea de veac, ci și a intenției sale de a reveni în colectivitate după ispășirea pedepsei, pentru a se reîntegra pe făgașul vieții normale. Să nu-l tulburăm pe bătrîn cu mistificări nocive ale realității. Să-i respectăm dreptul de a suferi singur pentru ceea ce a comis, fiindcă el singur știe cît de gravă și condamnatibilă îi este fapta.

Orice ar fi făcut, n-avea dreptul să mă lovească astfel, spune Leon Maftei, continuînd să nu înțeleagă cum de această dată nimic nu s-a mai împotrivit deznoșdămintului tragic. Și în această îngăduință pe care și-o acordă în continuare, în această confuzie care-i transformă existența într-o neîntreruptă depresiune nervoasă cu un organism ruinat fizic, constă și prețul pe care-l plătește vieții la întimplare.

NICOLAE CRISTACHE

Ce face omul cînd nu-l vede nimeni

Cîteodată ne apără somnul

...E trecut de miezul nopții. Prin pădurea de izolatori situată în plin cîmp se strecoară o umbră care cercetează cu atenție fiecare instalație. Clipește scur și lumină, apoi se aprinde din nou, și așa mai departe, licărul lanternei își continuă rondul. La un moment dat se oprește. Și se aprinde de mai multe ori în același loc. Nu, nu este o simplă impresie. E clar, e din ce în ce mai clar că pe sticla de nivel a coloanei izolate a apărut o suviță subțire de ulei. Băiatului blond și înalt care fixează cu lumina lanternei firicelul acela de ulei i s-au lipit parcă dintr-o dată părul de frunte și gulerul de gît. L-au apucat niște transpirații reci... E AVARIE ! Nici el nu știe în cît timp a scos de sub tensiune intrerupătorul. A lucrat ca un automat, ca un robot. Fiecare secundă cîștigată putea să însemne totul...

Depănăm ghemul unui fir pe jumătate real, pe jumătate imaginar. Stația electrică Gura Ialomitei de 400/220/110 kilovolți, o stație de mare însemnătate, conexează Moldova—Dobrogea—București Sud. În această stație, la intrerupătorul de 110 kilovolți Hirșova 1 sticla de nivel a coloanei izolate s-a fisurat din cauza pătrunderii presiunii înalte. În timpul rondului de noapte electricianului Stan Apostol i s-a părut că ceva nu e în regulă, a cercetat de cîteva ori coloana izolatantă și a observat o suviță de ulei. Avarie. A scos cît a putut de repede intrerupătorul de sub tensiune, prevenind explozia !

— Ce s-ar fi întimplat dacă exploda intrerupătorul ? — întrebăm. — S-ar fi întimplat mai multe. Întii de toate ar fi fost scosă de sub tensiune întreaga bară de 110 kilovolți Hirșova 1, adică linia de înaltă tensiune Hirșova care merge spre Constanța ar fi rămas fără energie electrică. Apoi ar fi fost perturbat sistemul energetic național, apoi s-ar fi produs pagube de milioane — cine știe cîte ? — economie țării. Apoi...

...Ne mulțumim cu atît. Și consemnăm în final faptul că a doua zi dimineața, după noaptea din 17/18 martie cînd a fost de serviciu pe stație, electricianul Stan Apostol nu a mai apucat să doarmă. L-a felicitat toată lumea, în frunte cu șeful său, maistrul Constantin Popa, apoi a trebuit să povestească de nu știu cîte ori „ce a făcut el în noaptea aceea“, că i-a pierit somnul de tot.

E drept însă să scriem că în acea noapte mulți au dormit liniștiți în patul lor și pentru că Stan Apostol a vegheat așa cum trebuie la postul lui și și-a făcut datoria.

MARIUS POPESCU

„Ciubucul îi face să țină cu dinții de posturile astea“

Au venit la redacție 5—6 șoferi de la I.T.A. Ilfov care ne-au spus că li s-a făcut o mare nedreptate. Că ei, oameni cu state vechi de muncă — 10—20—25 ani vechime în meserie — sînt puși într-o situație disperată : fie să se mute la alt loc de muncă — dîndu-li-se decizii ca necorespunzătorii în munca de control — fie, dacă refuză, să li se desfacă contractul de muncă. „Cum așa, fără nici un motiv ?“ — i-am întrebă. „Fără“ — ne-au răspuns în cor după care unul dintre ei ne-a indicat o oarecare pistă. Li s-a dat un test mult mai greu pentru ei, dovadă că din 15 revizori tehnici de traseu au picat 14.

I-am rugat să ne lămurească mai pe îndelete : ce sînt, de fapt, ei — șoferi, revizori sau controlorii de trafic pe traseu. La bază sînt șoferi, ne-au spus, dar au dat testare și s-au transferat de la Autobaza 3 călători la I.T.A. Ilfov, ca revizori tehnici și controlori trafic pe traseu. De cînd ? De prin august, septembrie anul trecut, perioadă în care nimeni de la I.T.A. Ilfov nu le-a atras atenția vreodată că nu și-ar fi făcut cum se cuvine munca, după cum nici la școala personalului nu i-a chemat nimeni în toate aceste luni. „Aveți vreo sancțiune disciplinară ?“ — i-am întrebă din nou. „Nu avem nici una, nici aici, nici în altă parte“.

La I.T.A. Ilfov, după ce am stat de vorbă cu tov. director Cornel Constantinescu și cu noul inspector șef, Tudor Negrea, ne-a fost dat a afla o altă versiune a situației : acel „necorespunzător“ din deciziile date fiecăruia din cei 8 nu viza de fapt testul (care, și după părerea

directorului, a fost cu mult prea greu, trebuîndu-le peste o lună de studiu pentru a se pune la punct), ci antecedentele lor mai vechi sau mai noi, sancțiuni de toate genurile, primite mai înainte de încadrarea lor la I.T.A. Ilfov în sectorul de control. Ce sancțiuni anume a avut fiecare nu puteau a ne spune deoarece materialul constatarilor al anchetei declanșate de C.T.A. se afla la centrală și nu la ei. Dar ne puteau da alte informații legate de sancțiunile destul de grave ce s-au dat celor care au făcut demersurile pentru încadrarea lor în aceste funcții și celor care au dat aprobările de rigoare. Astfel, Anton Gheorghe, șef serviciu P.I.R.A., a fost sancționat cu retragerea a două gradatii pe timp de două luni ; lui Aurel Juțan, inspector principal, i s-a schimbat locul de muncă pentru activitate necorespunzătoare în modul de verificare a personalului recrutat pentru încadrarea în compartimentul de control ; lui Alexandru Arsene, inspector personal, i s-a desfacut contractul de muncă „neîntînd corespunzător profesional“ ; Ghiță Petrache, inspector șef, a fost trecut în altă funcție ; Gheorghe Dinu, director adjunct, a fost sancționat disciplinar cu diminuarea retribuției cu 5 la sută pe o lună ; directorul tehnic Sebastian Calotă s-a ales cu o muștrare pentru că a soluționat, fără a avea în competența sa, actele de încadrare a personalului la serviciul de control. Și, în fluxul acestor nenumerate sancțiuni, au fost cuprinși și cei 8 semnatari ai memoriilor.

La Centrala de transporturi auto, stînd de vorbă cu cei care făcuseră ancheta finalizată cu această adevărată ploaie de

sancțiuni, descoperim și izvorul acestei stări de fapt. E vorba de o sesizare adresată conducerii M.T.Tc. în care se subliniază că în corpul de control al amintitei I.T.A. cei mai mulți sînt foști șoferi cu antecedente, proveniți de la Autobaza 3 călători, că ar fi fost încadrați contra unor sume de 5 000-lei, că stau prin autogări și pretind bani de la șoferi, notîndu-le în foile de parcurs că ar fi fost controlați pe traseu și că i-ar fi găsit în regulă, și alte asemenea adnotări, care mai de care mai grave. Cum în corpul de control legea selecției celor mai buni se impune mai mult decît în oricare alt sector, cele dezvaluite de amintita scri-soare meritau verificate pas cu pas. Că au fost date sau nu cele 5 000 lei pentru încadrare, dar s-a putut dovedi, dar că la încadrarea lor unele sancțiuni — și anume cele mai grave — au fost „uitate“ a fi trecute — acesta este, de acum, un lucru de netăgăduit, după cum aveam a ne convinge. Deci foștii noștri șoferi nu erau chiar așa fără pată, precum lăsa-seră a se înțelege în întilnirea noastră de început. Cu excepția lui Ion Crețu, care într-adevăr nu are nici o sancțiune, toți ceilalți au cel puțin cîte una la activ. Fie pentru că a părăsit locul de muncă, fără aprobare, motiv pentru care a și fost mutat la coloană — cum este cazul lui Ion Năstase (sancțiune „inexistentă“ în dosar), fie pentru că a suferit o condamnare pentru omor în culpă — situația lui Ilie Dumitru, „amănunt“ și el omis a fi trecut în dosar, cu bună știință, dovadă că a fost prins printre rînduri abia în timpul anchetei, fie pentru o „meteahnă“ — pe cît de veche, pe atît de nouă — aceea de a transporta călători fără forme legale și a elibera bilete fără a aplica ștampila — cum e cazul lui Constantin Tanislav, pe referatul căruia la încadrare se specifica cum că din '75 nu mai are nici o sancțiune — cînd în realitate, numai în '79 avea vreo 3 ; în sfîrșit, pentru dare de mită și un avertisment pentru neîndeplinirea sarcinilor de servi-

ciu — cazul lui Ștefan Czuczu, care a primit avertismentul odată cu Ion Toșgoie ; pentru tulburarea liniștii publice și pentru lipsuri repetate pe traseu — cazul lui Ene Viorel, caz adus la cunoștință de organele de miliție ; pentru repetatele încălcări ale reglementării C.T.A. privind staționarea organelor de control în autogări — situația lui Constantin Constantin, încadrat controlor trafic încă din 1967.

Așadar, lucrurile sînt clare în ce-i privește pe semnatarii memoriului. Deloc clară este goana lor inverșunată de a rămîne pe aceste posturi de control, cînd li s-au oferit alte locuri de muncă, „tot pe meserie“ — exemplu, de revizori tehnici, dar nu pe traseu, ci în autobaze (deci, fără gestiune), cu aceeași retribuție și, după părerea specialiștilor, cu mult mai puține probleme în materie de greutate a muncii efectuate, decît cea de la controlul de trafic, „Ciubucul îi face să țină cu dinții de posturile astea“ — făcea remarcă cineva din centrală.

Să zicem că în urma acestei anchete s-a curățat grădina controlorilor și revizorilor de traseu de suspiciuni. Ce ne facem însă cînd, citind alte și alte adnotări ale comisiei de control din C.T.A., descoperim cum suspiciunea se întinde și asupra celor rămași ? Unde am putea, altfel, include atît de numeroasele inscrieri fictive din F.A.Z.-uri, mai numeroase chiar la cei rămași decît la cei plecați ? Ce concluzie am putea trage de aici decît că nevoia unui control permanent — atît din partea întreprinderii cît și a centralei — se impune cu stringență ; că ar trebui ca toate cazurile de încălcare a eticii muncii în acest sector să fie discutate în colectiv.

GEORGETA BLANARU

Legea-lege, sau tocmeala-tocmelilor?

Nu se găsește în comerț...
— O dulie E 27, vă rog.
— N-avem.
— O priză ST cu c.p.
— N-avem, nici prize sub tencială cu contact de protecție. Se mai numesc și prize șuko.

Zilnic, de citva timp, la magazinul etalon al Ministerului Comerțului Interior, de pe Bd. Magheru nr. 33, din București, au loc astfel de discuții. Diana Oprea, șefa raionului de aparataj electric de joasă tensiune, este sătulă pînă peste cap de acest „n-avem” pe care este obligată să-l recstească de luni întregi și de zeci de ori pe tură. (Pentru fașunul „Mignon” îl tot rosteste de vreo doi ani.) Retribuția ei este foarte strîns legată de acest „n-avem”.

— Responsabil aveți?
— Responsabil este. Sînt condus la tovarășul Nicolae Antonescu. Lucrează în comerț de o jumătate de secol. Spune: Industria noastră construiește mașini mari și complicate și nu sîntem capabili să facem o fișă pentru un fier de călcat? Știu că nu. Fărărea mea este că-i vorba de o neglijență crasă.

Merceologul principal Alexandrina Voinea, de la I.C.R.M. București, încearcă să ne lămurească: „Anul trecut aveam doi furnizori — Mediaș și Titu. În 1980, primii s-au reprofilat, contractul pe care l-am semnat a căzut exclusiv în seama celor de la Titu. Aceștia ne pasează acum spre alții. Bineînțeles că am făcut cunoscută situația, că am cerut marfă”.

Opinia tovarășului Vasile Munteanu, economist principal în Direcția metalochimică: „De prin august anul trecut ne aflăm într-o situație foarte grea. Contractele le-am încheiat la timp, încă din luna mai 1979, dar nu sînt respectate. Abia dat ni se dau citeva sute de bucăți de diverse, ca să putem răspunde celor care ne reclamă pe la diferite ziare. Ne-am certat și cu directorul Grad, de la I.A.E.I. Titu. Problema este cunoscută”.

Nu se găsește în baza bazelor de specialitate...

Am primit la redacție următoarea scrisoare:

„Dezvoltarea fără precedent a economiei noastre naționale din ultimii ani, asigurarea unor noi locuri de muncă și, implicit, ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii incumbă ca o necesitate logică firească, dezvoltarea și diversificarea bazei materiale, inclusiv a producției de aparataj electric de joasă tensiune. În acest scop s-au dezvoltat mult vechile capacități de producție și au apărut noi unități economice în mai toate colurile țării. Le amintesc pe următoarele: Întreprinderea de aparataj electric de instala-

ții Titu, Întreprinderea Electrocontact Botoșani, Întreprinderea de contactoare Buzău, Întreprinderea de izolatori electrici de joasă tensiune Tg. Secuiesc etc. Noile unități au preluat o parte din producția întreprinderilor de bază, ori au introdus în fabricația aparatelor noi, moderne. Dincolo de acest transfer firesc, au apărut însă și aspecte mai puțin normale cum ar fi «pasarea» nejustificată a producției unor aparataje de la un furnizor la altul, la intervale scurte de timp, unitățile predătoare fiind preocupate mai ales de fabricarea unor produse cit mai rentabile. Recordul acestor «pasări» se pare că-l dețin blocurile cu 2, 3 și 4 circuite; și au trecut pe rînd de la I.A.E.I. Titu, la I.L.E.J.T. Tg. Secuiesc care, pentru 1980, refuză contractarea. În paralel, Întreprinderea Electrocontact Botoșani a executat alte variante ale produsului pe care-l oferă spre desfacere, dar la prețuri mult sporite. (De la 69 la 160 și de la 240 de lei la 640 de lei!)
Correspondentul nostru — economistul P. Dinu — ne semnaleză apoi și alte produse aflate pe lista acestor dezinteres: soclul sigurantei LF și capacele de siguranță normale, cheile comandă cu lampă și comutatoarele cu came, prize normale ST și prizele ST cu c.p., dulii Goliath...
„Rezultanta cea mai critică legată de aceste transferări repetate o constituie însă serioasele restanțe care se creează în onorarea obligațiilor contractuale față de beneficiarii din întreaga economie națională, ca urmare a neproducerii pe perioada transferului de utilaj tehnologic și asigurarea bazei de materii prime precum și a producției explicabile reduse în prima etapă de fabricație” (subl. ns.).

Care sînt aceste restanțe?

Economist Eugen Colea, director comercial la Baza de aprovizionare pentru construcții și montaje energetice a Ministerului Energiei Electrice (BACMEE): „Noi trebuie să asigurăm întregului sistem energetic național o serie de produse printre care și aparataj energetic. Dar cum să le asigurăm dacă, de exemplu, numai la dulia E 27 și capacul de siguranță D II, nelivrările pe 1979 se cifrează la mai multe milioane de bucăți, existînd serioase nelivrări și în trim. I 1980, în special la prizele ST cu c.p., dulii E 27, capace D II, socluri sistem 101... I.E.T.A. încearcă să echilibreze capacitatea unităților din subordine, dar uită că are și obligații contractuale. Se procedează chiar la grosolane încălcări ale legii. Exemplu? Iată această adresă pe care ne-a trimis-o I.A.E.I. Titu: «Vă aducem la cunoștință că în mod eronat I.A.E.I. Titu a contractat dulii E 27 și E 14 în anul 1979, pentru 1980. Deoarece repartițiile s-au emis pentru I.L.E.J.T. Tg. Secuiesc ulterior contractării, aceste poziții se consideră ne-

contractate pe anul 1980. Vă rugăm să vă adresați la I.L.E.J.T. Tg. Secuiesc». Semnează Voicu Tiberiu, directorul de resort de la Titu, și Bucur Liviu, șeful biroului desfacere. Răspunsul nostru? «Vă informăm că nu ne însușim mențiunile din adresa dv. 4237/20 februarie 1980 privind anularea din contractul dv. nr. 35/80 a dulii E 27 și E 14. În conformitate cu prevederile Legii contractelor nr. 3/79 — art. 28, modificarea sau denunțarea unilaterală a contractului economic este interzisă. Ca atare nu vom accepta anularea propusă. Este de remarcat faptul că, adresa nr. 4237/1980 se înscrie în aceeași notă generală de lipsă de sollicitudine a unității dv. în realizarea obligațiilor contractuale».

Ce-i de remarcat? În primul rînd avalanșa de note, de adrese și de tot felul de alte asemenea hirtii. Efectul lor? Nul. Reprezentanții BACMEE au participat față-n față cu reprezentanții C.I.E.T.A. la două comandamente organizate în acest an la sediul M.I.C.M. (pe 4. 02 și pe 5. 03). Efect? În loc să fie diminuate, restanțele de aparataj electric au crescut. Anul trecut, tot de la BACMEE au plecat către tov. ministru-adj. Alexandru Necula de la M.I.C.M. (șeful departamentului industriei electrotehnice) nu mai puțin de trei intervenții scrise. Încă nu s-a dat un răspuns.

Ce susțin întreprinderile producătoare?

Ing. Traian Grad, directorul Întreprinderii de aparataj electric de instalații din Titu: „Este adevărat că în 1979, la dulii E 27, pentru intern, am asigurat numai 40 la sută din cantitatea contractată, iar la prizele ST cu c.p. numai 20 la sută; nerealizări similare am înregistrat la intrerupătoare, comutatoare, socluri sistem 101, lămpi de semnalizare cu transformatori, minere AEG, comutatoare cruce și altele. Nu strălucim nici în acest trimestru. N-am livrat nimic la numeroase sortimente. Anume? Buton BF 6, butoni cod 650, comutatori PT și ST, intrerupătoare, indicatori semnalizare, intrerupători și prize antiglon, minere AEG...”

— De ce denunțați unilateral contractele cu beneficiarii? Legea nr. 3/79, articolul 28, interzice acest lucru.

— Dar noi i-am anunțat pe beneficiari.

— Adevărat, însă trebuia obținut acordul lor, nu fraze de luare la cunoștință. Și apoi ce înseamnă acel „...în mod eronat I.A.E.I. Titu a contractat...” (vezi adresa 4237/20. 02)?

— Ceva de felul următor: Capacitatea anuală a întreprinderii pe care o conduc este una, iar planul pe temeiul căruia am făcut contractele este mai mare. Dacă nu onorăm toate promisiunile nu înseamnă

că lucrez prost. Interesați-vă și la C.I.E.T.A.

Ce susține Centrala industrială de echipamente de telecomunicații și automatizări?

Andrei Costea, director comercial: „Produsul fiind preluat de Titu de la Elba Timișoara, s-a contractat de acesta pe bază de comenzi. Ulterior produsul a intrat în dirijare, iar centrala a repartizat cotele, întreprinderii din Tg. Secuiesc. Părerea mea este că atât Titu, cit și BACMEE nu au respectat repartiția 202420/11, 10. 1978 care afirmă că atât dulii E 27 și E 14, în cantitate de 577735 buc. au fost date spre execuție de către centrala la Tg. Secuiesc, în al cărei program de fabricație intră din 1980...” (n.n. — păi tocmai asta se și reclamă!).

Ing. Ion Geambașu, director general: „Sînt dispus să cred că directorul Grad de la Titu a greșit atunci cînd a încheiat contractul de care vorbiți. Nu înțeleg, dv. de fapt ce doriți, să respectăm Legea contractelor, ori să rezolvăm toate cererile?”

— Judecînd după restanțele din 1979 și după ce s-a mai acumulat în aceste luni, dv. nu respectați nici zisa legei, nici nu rezolvați cererile...

— E adevărat că pe unii i-am primit cu contractele după ce expiraseră termenele de contractare. Stăteau la usa mea zile întregi, pînă la urmă mă înmuiau (n.n. — ?!). Transferurile de produse de la o unitate la alta le efectuăm în funcție de cereri și de capacitățile pe care le avem la dispoziție. N-am fost absurd niciodată. Ori de cite ori am constatat că unii beneficiari aveau dreptate, am revenit!; însă există unele întreprinderi care sînt solicitate mai mult, altele mai puțin — vorbesc de cele aparținătoare C.I.E.T.A. Eu am obligația să echilibrez încărcările pe fiecare întreprindere. Ce importantă are dacă produc la București, la Tg. Secuiesc, la Suceava, la Făgăraș, la Mediaș, la Botoșani, ori la Bacău? Important este să fac, oriunde, dar să fac, și-i asigur pe cititorii revistei că vom lichida în 1980 toate restanțele...”

Tovarășul director general ne-a vorbit pe larg și despre dificultăți, despre materiile prime și materiale deficitare, despre noi tehnologii și omologări etc., etc., etc. NOI SUSȚINEM însă că are importanță nu numai să produci, ci și ce, și unde produci, și cînd, și în cît timp, și cu ce preț... Iar toate acestea curg cu o singură condiție: Legea să fie una și Lege pentru toți, nu tocmeală. O mică modificare într-un loc, aparent minor, atrage după sine reacția în lanț a modificărilor.

MIRCEA BUNEA ■

„Vînd convenabil nutririi diferite culori”.

Problema e: cît de convenabil și pentru cine

Doi oameni obișnuți, Georgeta Buta, medic stomatolog, și Ioan Buta, inginer, soț și soție, hunedoreni, doi oameni care își consacră tot timpul lor liber unei pasiuni ce s-a răspîndit și încă se mai răspîndește cu mare repeziciune — creșterea nutririlor.

Amenajată într-o fostă magazie, a cărei podea s-a transformat într-un bazin cu apă curgătoare și într-un sistem de cuști multifuncționale, crescătoria lor (una din cele aproximativ 10.000 de crescătorii particulare existente la ora actuală în întreaga țară) a pornit la drum acum un an și jumătate și a ajuns la un efectiv total de 40 de nutririi, una mai frumoasă decît cealaltă.

„Nu credeam să ajung, ni s-a destăinuit doctorița Buta, să pun mina pe cărțile de specialitate ale tatălui meu, dar s-a întimplat să văd o crescătorie particulară de nutririi și s-a constatat, încă de la prima vedere, că s-ar putea face ceva în privința sănătății acelor animale. M-a mai frapat atunci diferența de blană, nu în ceea ce privește culoarea, ci calitatea însăși a firului de blană. Unele animale, vreau să spun, aveau o blană minunată, cu un luciu splendid, în timp ce altele erau parcă în năpîrlire. Cu atît mai mult m-a uimit această diferență, cu cît animalele proveneau din aceeași părinți. Și mi-am propus ca, apelînd la cărțile de specialitate ale tatălui meu, precum și la cunoștințele mele profesionale, plus informațiile culese din literatura de specialitate, din păcate mult prea săracă față de interesul manifestat de crescătorii de nutririi, tot mai numeroși, de la o zi la alta, mi-am propus, deci, să pun la punct un fel de tehnologie proprie privind creșterea, selecția și starea de sănătate a nutririlor, tehnologie care ar putea face, zic eu, obiectul unor ample și concrete dezbateri”.

Rămîne de văzut dacă Asociația generală a crescătorilor de iepuri și animale de blană va da sau nu curs acestor opinii. În ceea ce ne privește am reținut doar două din spusele interlocutoarei noastre, cea privind continua creștere a efectivului

de nutririi, precum și cea a valorificării blănurilor de nutrie.

Între-adevăr, dacă ar fi să ne luăm după cele 3-4 anunțuri care apar zilnic în „România liberă” și al căror conținut este, în mare, următorul, „vînd convenabil nutririi toate culorile”, prima impresie ar fi aceea că nutririle s-au înmulțit precum ciupercile. Iar dacă am trage cite o raită prin piețele mari ale Bucureștiului, ori prin piețele celorlalte mari orașe ale țării, i-am putea întîlni pe așa-ziii crescători, acei negustori de blănuri de nutrie, cu brațele doidora de zeci și chiar sute de blănuri. Acestea fiind zise, să notăm că, totuși, aproape inexplicabil, anul trecut, la nivelul întregii țări, unitățile specializate au achiziționat de la crescătorii particulari doar 13 bucăți blană de nutrie. Doar 13 bucăți, în timp ce în altă țară, în Polonia, de exemplu, exportul — numai exportul! — a atins cifra de aproape 2 milioane bucăți blană nutrie. Și pentru cît tot sistem la capitolul cifre să mai notăm că în Programul Național de dezvoltare a creșterii animalelor, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare preconizează achiziționarea în anul 1985, de la crescătorii particulari, a unui număr de 5.100 blănuri de nutrie, cifră în fața căreia economistul Dumitru Miculescu, responsabilul cu probleme financiare din cadrul Asociației generale a crescătorilor de iepuri și animale de blană, aproape că a zîmbit. „Pornindu-se de la efectivele existente în crescătoriile particulare, avea să ne declare economistul Dumitru Miculescu, s-ar putea asigura un număr de aproximativ 200.000 blănuri la nivelul actual. Iar dacă avem în vedere că se constată o continuă și masivă creștere a efectivului existent, tot mai mulți oameni fiind atrași de această frumoasă îndeletnicire cifra ar putea fi, desigur, mult mai mare.”

— Vom reveni, tovarășe Miculescu, asupra acestei afirmații prin care dumneavoastră apreciați că s-ar putea mări de aproape 40 de ori numărul blănurilor de nutrie pe care statul le-ar putea prelua de la crescătorii particulare. Dar, iată, recent, ne-a sosit la redacție o scrisoare a unui cititor, un probabil viitor crescă-

tor de nutrie. Dorim ca, prin intermediul dumneavoastră, să-i răspundem la citeva întrebări. Ne întrebăm, pentru început, dacă un „doritor de a crește nutririi beneficiază de credite din partea Băncii de credit?”

— Deocamdată nu, dar sperăm că într-un viitor nu prea îndepărtat să existe și o astfel de posibilitate.

— Pe ce se întemeiază acel „sperăm”?

— Speranțele noastre se întemeiază pe faptul că am înaintat forurilor superioare o serie de documente care alcătuiesc un proiect de funcționare a asociației noastre, proiect care a fost avizat favorabil la nivelul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, la nivelul Comitetului de Stat al Planificării, dar care întîmpină oarecari opoziții din partea Ministerului de Finanțe. Nu avem, cu alte cuvinte, dreptul de a exercita o activitate economică. Dealtfel sînt convins că asupra acestui punct vom reveni dacă vom da curs și celorlalte întrebări.

— A doua întrebare: „De unde se pot cumpăra oficial nutririi pentru producție și reproducție?”

— Chiar asta e întrebarea pe care o bănuțam că urmează. La ora actuală situația este exact inversă: adică nu statul îi poate oferi particularului nutririi pentru producție și reproducție, ci particularul îi oferă statului respectivele nutririi în baza Ordinului nr. 75/1977 emis de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, ordin prin care unitățile de stat pot contracta de la particulari animale pentru producție și reproducție. Rolul nostru, al asociației, se rezumă, din păcate, la acela de intermediar între crescătorii particulari și unitățile de stat.

— De ce din păcate?

— Pentru că normal ar fi să putem prelua de la particulari și în vederea vînzării către particulari, tot în baza Ordinului nr. 75. Dar asta ar însemna să avem și activitate economică, ori noi tocmai o astfel de activitate nu putem desfășura deocamdată.

— Care sînt urmările acestei imposibilități de acțiune?

— Urmările sînt numeroase și diverse. Particularul îi vînde particularului fără să (înă seama de Ordinul 75. Apare problema, o pereche ajungînd la prețul de 4.000 lei. Apar conflicte, intrucît se vînd și animale sterile, sau cu diferite boli. Participarea noastră, a asociației, la aceste tranzacții este imposibilă.

— A treia întrebare: „Cît costă oficial o femelă și un mascul de reproducție?”

— Conform Ordinului 75, particularul poate contracta cu o unitate socialistă masculii și femele de două categorii. Prima

categorie se vînde la prețul de 800 lei pentru mascul și 700 lei pentru o femelă. A doua categorie prevede 650 lei pentru un mascul și 550 lei pentru o femelă. Pot aprecia că anul trecut unitățile de stat au preluat 9.000 nutririi pentru reproducție, dar vînzările între particulari au depășit cu mult această cifră. Nu mai vorbesc de numărul imens de animale ce au fost sacrificate pentru blană. S-ar putea pune întrebarea unde sînt acele blănuri, intrucît unitățile specializate nu au preluat decît 13 bucăți!

— A patra întrebare, mai exact spus două întrebări: „Cum se procedează la contractarea cu statul? Cum se plătesc la contract?”

— Întrebările, chiar dacă vin din partea unui „probabil viitor crescător de nutririi”, au un tîlc destul de adînc. La contractare, normal, se aplică Ordinul 75. Numai că din dialogurile noastre cu crescătorii particulari am aflat, nu de puține ori, că nu prea se respectă acest Ordin 75. Nu se respectă nici prețurile, nici raportul de 1-3, adică un mascul și trei femele. Nu se respectă de asemenea nici punctul 7 al Contractului, prin care beneficiarul, adică unitatea de stat, are obligația de a-i livra furnizorului, la cerere, 50 kilograme de furaj combinat, specific, și 100 kilograme sfeedă furajeră pe cap de animal contractat. De unde aceste anomalii? Tot din imposibilitatea de a controla, în calitate de intermediari, aplicarea Ordinului 75. Să discutăm și problema celor doar 13 blănuri de nutrie livrate către unitățile specializate în achiziție. De ce numai 13, cînd chiar dumneavoastră ați afirmat că s-a sacrificat un număr imens de animale de blană?

— Prețul de achiziție a unei blănii de nutrie este de 244 lei dacă blana e de calitate întâi. Mincarea consumată de o nutrie de la stadiul de pui și pînă la cel optim sacrificatului se ridică în medie pînă la 400 lei.

N-avem pretenția că am epuizat în rîndurile de față întreaga „problematică” a creșterii nutririlor, motiv pentru care, din respect pentru adevăr, precum și din dorința de a rentabiliza acest sector cu mari posibilități, de a asigura la nivelul anului 1985 nu doar 5.100 nutririi preluate din crescătoriile particulare, ci 200.000 blănuri, de aproape 40 de ori mai mult, promitem să revenim cu noi amănunte. Apelăm, deci, la opiniile tuturor crescătorilor de nutririi care, în căutarea de beneficiari, sînt obligați să apeleze tot mai des la clasicul anunț: „Vînd convenabil nutririi diferite culori”.

VICTOR NIȚA ■

Nu există poartă de intrare mai falnică, în împărăția Munților Apuseni, decât cea care se deschide pe valea Aiudului, spre depresiunea Trascăului... Înainte și pe dreapta, muntele urcă la 1128 metri, în urma sa și pe stînga virful Secu se înalță mai sus, la 1282 metri. Rămîn în urmă Livezile și se ivește înainte Rimetea, cu casele trase la linie, chiar dacă este o linie dulce serpuind printre fișii înguste de ogoare smulse cu trudă din chiar poala de piatră a muntelui. Și însăși valea aceasta, în lățimea căreia zăpada stăruie într-un vâl subțire, spart din loc în loc de firul ierbii, pare lărgită numai prin trudă omenească. Mina omului lasă pe sălbăticie o urmă de rouă. După cum riurile, cite își caută albie prin firul văii încă instăpinit de zăpadă, par riuri de sudoare omenească, curgînd libere pe sub faldurile fără sfîrșit ale cămășilor albe cît zarea. S-a trăit greu pe aceste meleaguri, lupta îi trage și azi pe bărbați în vîltoarea ei dură, dar viața le infloresce sub zodia unor speranțe noi. Și numai întimplarea, desigur, durile noastre tot spre cheile Aiudului se întore, a făcut să pătrundem în Apuseni, în acest martie, prin altă poartă.

ȘASE ȘI CU ATANASE LIBER ȘAPTE

Piatra kilometrică a drumului național nr. 75 ne vestește că am urcat din Nucet și Băița, peste Munții Bihorului, 25 de kilometri în cap. Arieșenii încă nu se zăresc, răsucirile văii ne ascund casele mici, în streșinile cărora pădurea lovește cu brațe de cetină. De undeva, dinspre stînga, se ivesc dintre stînci și apele firave încă ale Arieșului Mare. Pustiitatea pare la ea acasă, însă, ca un făcut, chiar în clipa în care ceața cuprinde priveliștea, întorcîndu-ne privirile în noi însine, ca o căciulă căzută pe ochi, se aude parcă de nicăieri și glasul puternic al omului. Al oamenilor vreau să spun, chiar dacă numai unul dintre ei avea glas, deocamdată...

Vorbea muncitorul forestier Avram Jurj. Apoi au vorbit și Vasile Cuișă, și Teodor Matei, și Ioan Lup, un om mult mai blind decît îl arată numele, și Traian Mocan, toți din satele apropiate, toți muncitori forestieri cu state vechi de serviciu. Împreună cu șeful lor de echipă, Gheorghe Negrea pe nume, erau șase la număr, roind în jurul unui vagon-dormitor, cu roțile proptite cu pietre, ca să n-o ia la vale. Țineau toți de sectorul din Sudriciu al IFET-ului din Bihor și tocmai deschisese un parchet la locul numit Ruginoasa, nu departe de Ripa Tapului. Virturile brazilor culcați de ei în ajun băteau în asfaltul șoselei. Era vineri și se pregăteau acum să intre cu sculele lor mai adînc în pădure. Întepătasera și zăpada de pe locul de rampă și, acum, cu lopetile și țapinele lîngă ei, cu securile atîrnîndu-le pe un umăr, traversau o clipă de cumpănă: găsiseră că le sta înainte un necaz cu totul și cu totul neașteptat; adică un neprocopsit de acolo, de jos, din Sudriciu, potrivit lucrurilor cum nu se poate mai prost, turnase în amestecul de carburant și ulei cam prea mult ulei, și ferăstraiele nu mai voiau să pornească. Pocneau infundat și numai scîlăiau liniștea adîncă din jur, fără s-o destrame de tot. Și reporterul avea un necaz, mult mai mic: i se terminase pasta din pix. Și atunci, repede, fără să se mai înțeleagă asupra acestui schimb, căzînd de acord asupra lui din priviri numai, au ajuns la o tocmeală intrucitva ciudată. Au primit un litru, doi de benzină, ca să mai subțieze uleiul din carburantul prea de tot îngălat, în timp ce Avram Jurj a strigat tare spre Teodor Matei: „Ia cața, mă, Teodor, creionu' ăla al nost'!”

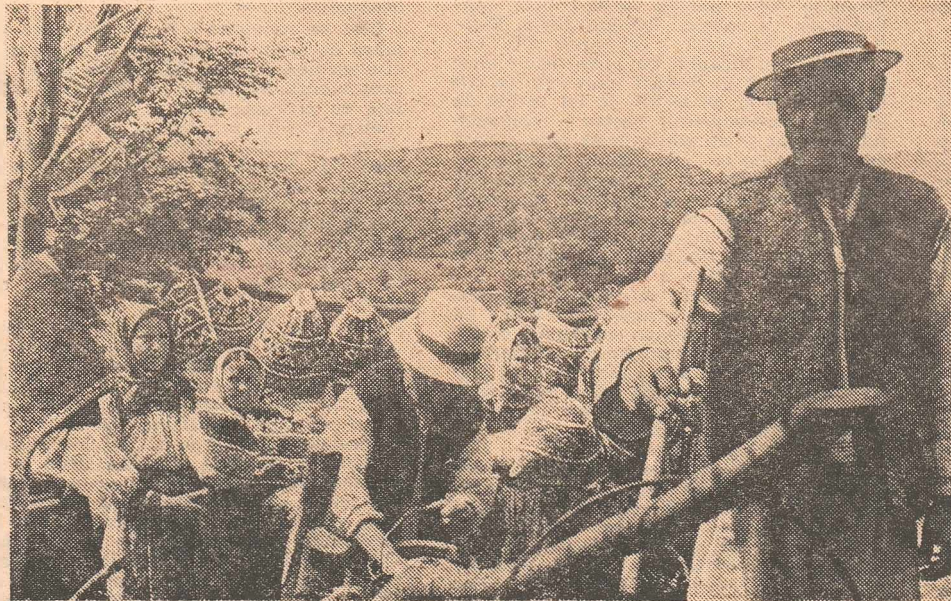
Au căutat cam un sfert de ceas pînă să-l găsească, cine știu unde îl rătăcise dracul, răscolînd toate lucrurile îngrămădite în vagonul-dormitor, vagonul între timp răcindu-se, trosnînd din toate încheieturile, după noaptea în care dormiseră de-a valma în el. Și căutînd îndirjiți creionul acela de neaflă, păreau curioși de tot să știe cam ce va face străinul cu el. În sfîrșit, l-au găsit, era bont și soios, dar l-au găsit și erau intrucitva mîndri și așteptau cu curiozitate să vadă ce va face străinul cu el. Și mi-am zis, da, așa mai merge, mi-am zis: trei ferăstraie, șase securi, șase țapine, șase lopeti și un singur creion... Așa, da, mai merge...

Și le-am notat numele intrucitva rușinat, pe furis, ducîndu-i cu vorba. Întrebîndu-i ba de una, ba de alta, numai așa, ca să-i fac să întorcă toți capetele, ba într-o parte, ba în altă parte, și să pot scrie. Și numai atunci a pătruns către mine, prin ceață, și vocea înalță a buldozeristului Atanase Liber. El le deschisese, în ajun, drumul înzăpezit de sub poala pădurii de la Ruginoasa, nu departe de Ripa Tapului, și tot el venea acum să-l suduie că sint lezeși și că nu se apucaseră încă de treabă. Dar nu erau lezeși, voiau pur și simplu să vadă ce face un străin cu creionul lor bont și soios, ei, care aveau toți un singur creion, și acela cît pe ce să fie pierdut, la șase securi, la șase țapine, la trei ferăstraie. Și atunci mi-am zis: Atanase Liber, da, ăsta este un nume care se poate nota într-un carnet de reporter pe față, nicidecum pe furis. Și am mai notat ceva în carnet, tot pe față: cei șase, și cu Atanase Liber șapte, aveau pe la casele lor vreo 33 de copii...

**IOAN AVRAM NAȘU
VREA SĂ RĂMÎNĂ EL ÎNSUȘI**

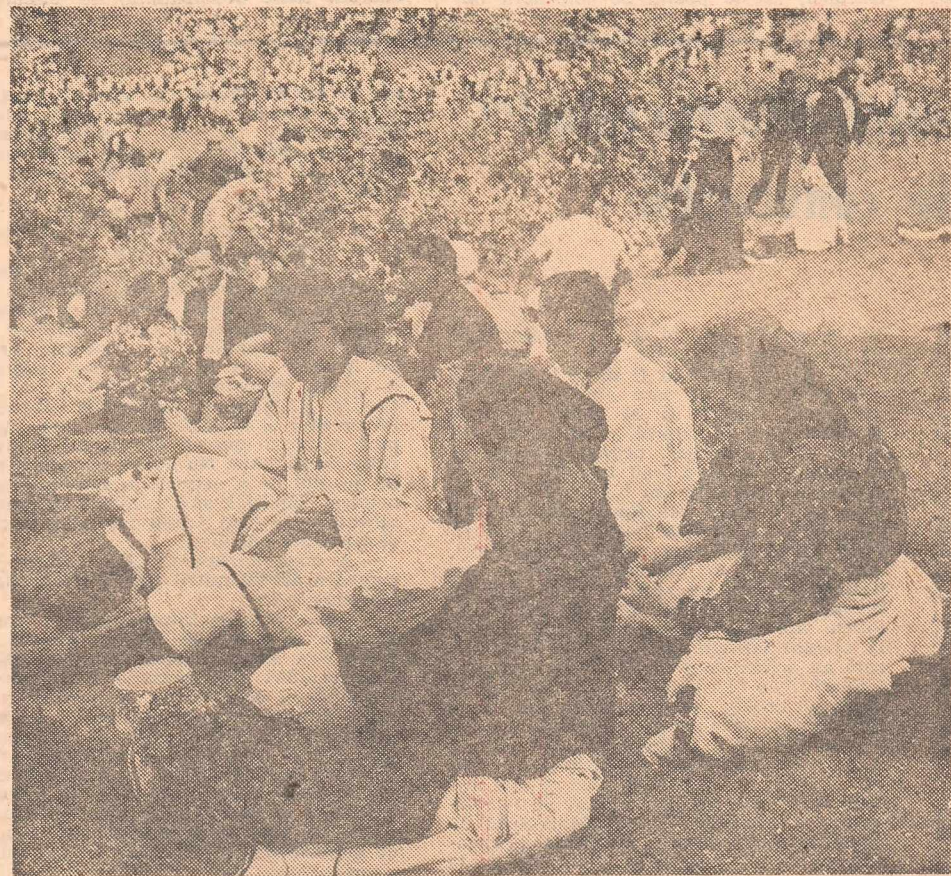
Cînd vorbește, parcă și-ar feri privirile de lumină. Nu e un om chiar mărunt, dar ceva din statura lui s-a încovoiat parcă după o nicovală care s-ar putea să

nici nu existe și reporterul să și-o închipuie numai și numai din credința deșartă că închipulrea ei ar da bine în pagina scrisă. Ca să dăm de casa lui, pitită în umbra Pietrei Grăitoare, ne-am rupt de pinza de asfalt a șoselei dintre Cimpeni și Nucet, am urcat pieziș printre căsuțele înzăpezite ale campingului de la Arieșeni și am luat în piept valurile unui omăt presărat cu conuri de brad, vrîstat de urmele fugii repezi a jivinelor codrului apropiat. Și l-am găsit pe Ioan Avram Nașu, pentru că despre el este vorba, despre unul dintre cei mai iscușiți meșteri ai lemnului de pe valea Arieșului Mare, între o grămadă de lemne abia despicate și un grajd în care citeva vite și oi se cereau hrănite chiar în ceasul acela. Și am așteptat, cu stihia căscată de foame în trupul dobitoacilor nu te poți pune...

Chipuri și priveliști din Munții Apuseni

**AȘEZÎND PE SĂLBĂTICIE
O DÎRĂ DE ROUĂ**

Într-adevăr, cînd vorbea, parcă și-ar fi ferit privirile de lumină. Dar în atelierul minuscul, în penumbra căruia o icoană pocită abia insinua un petic stîns de culoare, Ioan Avram Nașu s-a dezlegat subit de șfială. Acolo, între crăpător și compas, între gardinare, mezdrele de doage și mezdrele de funduri, călare pe scaunul de vîsărit, cu piciorul pe talpă și cu ochii pe ultima doagă cuprînsă de cioacă, privirea i se schimba cum se schimbă culoarea unui rîu după ploaie. Și nu este singurul de pe văile Arieșului Mare și Mic, căruia, atunci cînd rămîne față în față cu lemnul, i se schimbă privirile cum se schimbă culoarea unui rîu după ploaie. Apucasem să schimb citeva vorbe cu Ioan Adam, președintele cooperativei meșteșugărești Moțul, și eram intrucitva dumirit. Acești oameni ridică prețul unui lemn care costă șase lei brut la 140 lei prelucrat. La Arieșeni mai stau călare pe scaunul de vîsărit Vasile Mocan, lau-

reat cu argint la editia recentă a Festivalului Cîntarea României, laolaltă cu Ioan Mocan și Ioan Beleu, ca să nu mai vorbim de Ioan Avram Nașu. Costea Pașcu și Dumitru Pașca din Scărișoara, Ioan Cîndea din Gîrda și Grigore Alexe din Vidra de Jos încă ivesc la lumină tulnice, tulnicute, doniți și ciubărășe, ghioabe de toate felurile, în peste 2000 de mîdele. Cam vreo 170 de bărbați scot din lemn, an de an, între 1 și 1,2 milioane lei valută, fiecare în alt chip, abia simțit, dar în alt chip. Fiecare vrînd să fie el însuși. În timp ce femeile — Oprîșa Sava și Ana Sirb din Lupșa, Minerva Florea din Scărișoara, Ileana Pall din Rimetea, Maria Motora și Maria Adam din Cimpeni, sau Valeria Purda din Albac, vreo 140 cu toate — tes cu sîrg la tîinde, din cinepă și în, adaugînd averii lor colective alte milioa-

Și poate chiar din cauza aceasta, at cînd vorbește, Ioan Avram Nașu p și-ar feri privirile de lumină. Nu e om chiar mărunt, nu e un om chiar n semnat, și tocmai de asta și-a mai Nașu, ca să se deosebească de alții, care alții? De alții... De care alții? alții, de alții, de alții... Pînă cînd v omului se întîlnește cu ecoul ei proț ceea ce nu înseamnă decît că Ioan Av Nașu, printre atîția meșteri ai lemn din Apuseni, a izbucit să rămîna ei în

**CUM A PIERDUT
GHERASIM CODREANU
UN HECTAR DE PĂDURE**

Și dacă ferăstraiele au mușcat din dure, și dacă securile au lăsat Bradul veltî doar în urma nodurilor lui, și trunchiul Bradului a fost fie rostogolit țapinele, fie tras de TAF-uri pînă la r pele de încărcare, sau de Teodor M Traian Mocan și Ioan Lup, minutorii întrecuți de țapine, sau de Augustin I tinaș și Nicolae Nicoară, deprinși abii urmă cu cîțiva ani să stăpînească trac rele astea care și frîng trupul după care cută a solului, muntele rămîne de lit de pădure. Va fi lăsat atunci în r pădurarului Gherasim Codreanu de Valea Ponorului, să-i replanteze el c tele repezi, cu o pădure în care ferășiele vor intra din nou abia peste o de ani? Nu se întîmplă întotdeauna. fel. Pe Valea Ponorului, la 22 km de Jos, un hectar de pădure a fost d șat și scos de sub jurisdicția pădurii amintit. De sub stratul subțire de hu și frunze moarte s-au ivit stînci de o ritate incredibilă, de un alb aproape maivăzut. Și puritatea asta are un nu calcită!...

Din Valea de Jos, prin Vata de S Cazanesti, ne-am hurducat pe un c străbătut altădată doar de cai robus mîntenilor, robusți și agili, ca pis: Reporterul și Andrei Iman, inginer r cîpal în sectorul de investiții al Intreg derii miniere din Brad... Pustiitatea mai era desăvîrșită pe aceste melea dar, de data aceasta, ne-am fi dorit-o săvîrșită, ori de cite ori ne întîlneam drumul aceluia îngust ca o birnă cu ba lantele mătăhăloase ale șoferilor V. Moțica, Petre Maciu sau Ispas și Dun Făraș, pline ochi cu calcită. Ei nu a loc de noi și noi nu aveam loc de dar ne-am descurcat, chinînd peste măsură motoarele, sfîdînd toate echilibrului. Și la capătul drumului, ne întîmpină doar o mină de oam tehnicianul Aurel Loliș, minerii Gheo Micu, Zaharie Neag și Roman Mirza, dozeristul Gheorghe Toc, ifronistul T dafir Tamás și artificierul Samson I veteranul lor, cel mai vîrstnic din h lor mică, adunată sub un petic min de cer. Și pădurarul Gherasim Codre indeobște, se ține departe de muncă îndirjită și știe bine de ce. După ce S son Ciur și-a perforat găurile în per alb de calcită, după ce a împins patroc de dinamită adînc în interstițiile stînci albe, după ce le-a burat, se retrag prin văile de jur-împrejur, într-un ce raza de trei sute de metri, pe puțin sute de metri, și păzesc epicentrul ez ziei. Și cei numiți mai sus, și Miron heleanu, și cei patru frați Butaș, F Aurel, Valer și Viorel. Explozia ab dezleagă de scurta odihnă...

Sînt vreo 15 la număr, numai 1 munca lor aprigă, descompusă sub liber, reflectată în acest zid alb, im lat aproape, rostogolește spre Derm din Timișoara, spre fabricile de m mente din Cluj-Napoca și spre treprinderile care produc voșele și turi, cam 30-40 tone de calcită în singură zi. Adică vreo 6000 de tone p. Și putem înțelege amplitudinea ac efort dacă relevăm un adevăr aparen signifiant: un bulgăre de calcită diz de explozie, ca să fie redus la dimensi le convenabile concasoarelor din Val Jos, se cere izbit de vreo 30 de or barosul de opt kilograme...

În viitor se va extrage aici mult multă calcită și rostul inginerului A: Iman chiar acesta este, să-i îmbarbă să-i incredenteze că investiția menit lărgescă fronturile de lucru și să matizeze cariera aceasta a lor va fi pe roate curînd. Și am stăruit într în vecinătatea efortului lor eroic, aproape spre seară, cînd au început risipească și ei spre cătunele de jur prejur, adunate din opt-zece case cel spre Prihodiște, Golan și Păroasa, Brașau sau spre Mărmura. Ca să se adune în zorii zilei de mine din nou, și întii în jurul cazanului în care vor be apa de nelipsit cînd e vorba de p utilajele, aici și acum, într-un peis într-un anotimp în care nu numai din ta dizlocuiește stîncile de calcită, apa care îngheață peste noapte în înt țile ei... Ca să se reade apoi și în barosul de opt kilograme...

...Și aceste chipuri și priveliști Munții Apuseni ne stăruie în mer precum cîntecul seducător al vrăjito din Hameln. Simpla lor amintire te c mă de oriunde ai fi. Numai în Ap mina omului azază pe sălbăticie o de rouă. Numai în Apuseni un păc poate pierde un hectar de pădure ca pierderea asta să-l doară. Numai Apuseni vocea omului care vrea să mină el însuși se întîlnește cu ecou propriu. Numai în Apuseni mai întil un singur creion, bont și soios, la ferăstraie, la șase securi și la șase țap

MIHAI PELI

Numai aparent paradoxal, pentru că, dimpotrivă, faptul mi se pare absolut semnificativ, cea mai recentă magine pe care o păstrez despre felul de a fi al oamenilor din Vrancea se datorează unui moment de emoționantă solemnitate petrecut zilele trecute sub pupola solară a Marii Adunări Naționale. Întîiul care a ircat să primească din mina tovarășului Nicolae Ceaușescu cea mai înaltă distincție acordată pentru îndeplinirea indicatorilor la producțiile agricole pe anul 1979 a fost tovarășul Gheorghe Stoica, primul secretar al acestui județ, un bărbat tânăr, pe care îl cunosc de mulți ani, încă de la vîrsta U.T.C.-ului, ca pe un activist de remarcabilă simplitate și foarte bună tenacitate, îndatoritor pînă la dăruirea întregii sale energii, a întregului său timp pentru buna cunoaștere și stăpînire a problemelor, pentru îndeplinirea sarcinilor — de ce să nu spunem? — grele și chiar foarte grele ce revin unui cadru de partid, astăzi. Cuvîntul pe care l-a rostît în fața președintelui României și a marelui sfat al țării, cuprinzînd, desigur, sentimentul de firească bucurie pentru ceea ce s-a făcut, ducea, mai ales, la ceea ce mai este de îndeplinit în acest județ, leagăn al pătrînei „Miorițe”, dar relativ tînăr din punctul de vedere al intrării pe orbitele civilizației moderne. E drept că încă două „Merite Agricole” porneau, înminate de președintele țării, spre județul Vrancea — consiliul agroindustrial Ciorăști și asociația intercooperatistă Vinători — frunțase și ele pe țară în 1979 —, totuși gîndul primului secretar era și acolo, în sala Marii Adunări Naționale, la ceea ce va fi în 1980, la bătăliile ce se cer a fi duse pentru și mai bine.

Nimic nefiresc, deci, în această încălzire a frunții la întrebarea „Cum mergem mai departe?”, după cum nimic mai firesc decît să-l văd pe tovarășul Stoica chiar în zilele următoare momentului festiv undeva, pe dealurile Odobeștilor, însoțit de inginerii Dorel Mirocea, directorul trustului I.A.S., Tănase Vicleanu, directorul trustului hortiviticol, și Ion Tătaru, directorul I.A.S. Odobești, apreciînd gradul de umiditate a solului, gîndind la bătăliile ce se cer duse cu o primăvară foarte capricioasă în aceste locuri. „Ah, dacă prindem 5—6 zile bune!”, ziceau acești bărbați privind colinele peste care mai stăruia ceața, în direcția Mărășeștilor, a Panciului, a localităților de dincolo de Mîlcov, spre Muntenia, unde se află cel mai mare C.A.P. viticol din țară — Urechești —, cu 1 400 hectare pe rod. „Neapărat trebuie să prindem și mai ales să folosim bine acele 5—6 zile bune!”, era concluzia acestor specialiști și activiști de partid în același timp. Totul este, adică, să funcționeze întregul mecanism „la milimetru” — oa-

meni, mașini, sisteme de aprovizionare, sisteme de conducere etc.

Viticultura este unul din punctele forte ale Vrancei: ea înseamnă 32 000 de hectare de vie, adică aproape a cincea parte din producția de struguri a țării! Aci se află și cea mai mare întreprindere pentru exportul vinului românesc, cea mai curată și mai frumoasă din cite am avut ocazia să văd atît în țară cît și în străinătate. Ea este condusă de un specialist care pare blîndețea moldovenească întruchipată, inginerul Viorel Stegaru, și care are în răspundere o adevărată uzină a licorilor miraculoase, cu o pivniță de o mie de vagoane

Oamenii din Vrancea

și care trimite anual spre marile magazine ale lumii — de la Extremul Orient pînă în S.U.A. — peste treizeci de milioane de sticle din cele mai renumite soiuri românești. Sitele de argint ale filtrelor prin care trec aceste vinuri nu sînt doar o simplă figură de stil: Odobești, Panciu, Timburești, Urechești — iată nume de localități ce se rostesc cu respect atît în țară cît și pe multe meridiane.

Dar oamenii Vrancei sînt nu numai buni agricultori ci și muncitori și specialiști industriali foarte buni. E drept, Fabrica de confecții din Focșani n-a cîștigat, anul trecut, unul dintre locurile prime în întrecere, dar cele cinci mii de muncitori trec prin mașinile lor de cusut modele de renume, prestigioase, de asemenea, atît în țară cît și peste hotare. „Renumele pe care dorim să ni-l păstrăm este acela de calitate și diversitate — criterii esențiale în comerțul cu confecții”, îmi spunea tovarășul Nicolae Lungoci, directorul acestei întreprinderi, care este și ea a treia ca mărime, în ramura sa,

din România. Probleme? Are. Sînt problemele pe care le pune peste tot economia modernă, îndeosebi determinate de conjuncturile internaționale (și aici o mare parte din producție se exportă), dar prestigiul calității înclină sigur balanța în favoarea acestui foarte harnic colectiv, prețuit de parteneri interni și externi.

Oamenii Vrancei sînt, în egală măsură, constructori. Turistul care sosește la Focșani are revelația unuia dintre cele mai originale și frumoase centre din țară, cu o arhitectură modernă, curajoasă, aerisită, cu magazine bine dimensionate, cochete, elegante. Cele 15 000 de apartamente construite pînă în prezent sînt doar un prim mare pas. Bătăliile se duc și pe acest front în continuare.

Oamenii Vrancei sînt, totodată, buni oameni ai școlii, pasionați de știință, de cultură. Voi recomanda oricui să poposească la licee ca „Unirea” și „Cuza” din Focșani, unde va găsi dascăli înscrisi perfect în stilul didacticilor moderne, după cum voi recomanda oricui să vadă bazinul etnofolcloric Nereju, să cunoască originalul simfonism realizat la Paltin cu instrumente populare, să asculte camera Pastorală a cadrelor didactice sau să-l vadă pe cioplitorul Toma Rapa din Năruja.

Superb mi s-a părut, de asemenea, prin frumusețea sa de bijuterie, teatrul din Focșani, piesă unică în țară, datorat aceluia admirabil maior Gh. Pastia, care a murit sîrac din dorința de a lăsa viitorimii un asemenea lăcaș de cultură. Refăcut în întregime după cutremurul de la 4 martie 1977, teatrul, care poartă într-o lojă, pentru eternitate, jobenul și bastonul lui Pastia, este pregătit să-i primească pe oamenii de artă. O stagiune permanentă, cu cele mai bune spectacole de la toate teatrele — de la București pînă la Galați, Constanța, Iași, Botoșani etc. — este în intenția conducerii de partid a județului să funcționeze începînd chiar din toamna următoare. De asemenea, — după cum îmi spunea Alexandru Chihan, președintele comitetului de cultură — un mare și original festival „mioritic” se află aci în pregătire.

...Oamenii Vrancei, oameni ai muncii industriale, agricole, constructori. Oamenii ai învățămîntului, culturii, științei. Oamenii ai dragostei pentru locurile natale, muncitori pentru progresul lor și al țării. Cunoștinți, du-i, ascultîndu-le gîndurile îmi place să-i definesc cu un calificativ și în plus: oameni politici.

Adică ai unor mari înțelegeri, ai unor mari idealuri, ai unor mari responsabilități...

EUGEN FLORESCU ■

BRÂNCUȘIANĂ (III)

Vine la rînd treapta gîndirii și acțiunii proteice pentru ca moștenirea lui Brîncuși să fie asimilată în lumina adevărului și a valorilor ce-i incumbă. O restituiră deci, operă cu caracter justiciar, trebuitoare ca aerul și apa. Se dedică acestui ogor — mereu mai bine lucrat, mai deschis largului orizont — alt dascăl, cu mai amplă viziune și mai multă știință de carte, cu unele mai evaluate și o mai limpede finalitate a demersului său; e vorba de profesorul Ion Mocioi, gorjean din Găleșoia Cilicului, actualul președinte al Comitetului județean de cultură și educație socialistă, cercetător ambițios și luminat, care și-a susținut recent doctoratul cu teza „Estetica operelor lui Brîncuși”, fruct a zece ani de studiu neîntrerupt și a peste 50 000 de pagini scrise cu acest subiect. Un „soarece de bibliotecă”? Nicidecum. Bărbatul de 40 de ani, plămădit din aspra și niciodată comoda realitate fierbinte a evenimentului, fiu al acțiunii și militantismului, fost activist în Valea Jiului, ziarist de provincie, este insul pentru care auto-devenirea prin învățatură este chiar țelul vieții lui.

Ion Mocioi e un bărbat mijlociu la stat, brunet, plăcut la vedere, numai fibră uscată, trup puternic, cum sînt îndeobște cei din depresiunea Gorjului, covată carboniferă unde puterea soarelui se amplifică, seacă și călește oamenii, îi face asemeni lui „solari și puternici, buni la tăvăleală. Ion Mocioi a crescut în palmele realității precum lutul în miinile olarului, metaforă la locul ei, deoarece Găleșoia e sat de olari, Mocioii sînt neam de olari, cum a dorit bătrînul să fie și fiii lui, cinci flăcăi isteți, care — luați de apa noilor realități — nu au putut fi legați de roata olarului, emblema lor de neam. Ion, personajul nostru, este cel mai mare dintre fii; îi urmează, în scară descrescînd, pe un răgaz de numai zece ani, cei patru frați, toți „bine înfipti în meseria lor” (electricianul, mecanicul, inginerul și profesorul), toți căsătoriți și la casa lor, toți rămași în vatra lor de baștină, la Tîrgu Jiu, toți rodind numai și numai în băieți — zece băieți pînă acum — adică un triumf al bărbaților, care sporește „clanul Mocioi”, avîndu-l „pater familias” pe olarul din Găleșoia, încă neincovoiat și în putere, la cei șaiszeci și ceva de ani ai lui.

Ion Mocioi a terminat filologia la Cluj, deși „prima dragoste” erau artele plastice (de unde inclinarea lui spre estetică); această „primă dragoste” nu se risipi, îl însoți pretutindeni, în toate indeletnicirile lui și rodește în misiunea

lui de activist de cultură, de cercetător în aria atît de extinsă și dificilă a brîncușologiei, neînhibat de ilustrele fete, de personalitățile naționale și internaționale care oficiază în acest templu cu destule capcane, contradicții, rigori și dificultăți greu de escaladat (nu e timpul și locul să le evocăm aci). Vom nota doar una din isprăvile lui: Ion Mocioi, unde osirdia lui de cercetător se imbină în chip ferocit cu practica, cu materia ordonată în structuri. E vorba de peticul de pămînt pe care îl nemurește, într-o periferie a orașului Tîrgu Jiu, tronind asupra-i, vertical, și legînd cerul de pămînt. Coloana infinită, o hiperbolă a stilului gorjenesc astfel glorificat, cum exclamam adolescentin în urmă cu trei-zeci de ani, la întîia mea călătorie pe aici. Pe atunci, jur-împrejurul monumentului era un spațiu viran, hid sălbăticit, în palma căruia pășteau dobitoacele. Și tot pe atunci, sosi la primărele orașului Tîrgu Jiu o depeșă expedită de Muzeul Guggenheim din New York cu oferta de a cumpăra, la orice preț și în condițiile stabilite de vânzător, Coloana infinită (demontarea, ambalarea și transportul peste Ocean rămînd, cică, în seama cumpărătorului); scrisoarea fiind în engleză, a zăcut un șir de săptămîni fără a putea fi descifrată (ediliile de atunci al Gorjului nu stăpîneau limba lui Shakespeare) pînă ce aluzia fu dezlegată și decizia puterii locale (după consultări) nu întîrzie: nu există vreun vânzător de Coloană și stilul rămîne al țării în care se află. Cam așa sună răspunsul. În jurul monumentului se contură apoi un parc spontan, rod al bunului-simț cetățenesc; fără însă a dobîndi amploarea, îngrijirea, mijloacele și podoboale vegetale pe care le merita cu prisosință. Acest lucru îl realizează, cu luciditate, rigoare științifică și perspectivă Ion Mocioi, rezolvînd o ecuație cu foarte multe necunoscute, deoarece lucrarea la care s-a înhamat poate fi numită, în egală măsură, operă de jardinaj, geometrie spațială, orgă de ape, constelație de lumini, grădină semiramidică — și iată de ce.

Prin anul 1937, arhitectul peisagist al Capitalei era un anume Rebhuhn, o somită în probleme de jardinaj, care proiectă — sub directa supraveghere a lui Brîncuși — spațiul de citeva sute de metri pătrați unde fusese ridicată Coloana, mai exact spus; traducea în structuri ingineresti viziunea marelui artist care concepușe romboidală Coloană într-un perpetuu dialog cu spațiul inconjurător, pămîntul de la picioarele monumentului trebuind a se integra perfect în Coloană,

împlinindu-o pe aceasta și, invers, rațiunea de a fi a aceluia parc fiind stilul cu romboizi. Acel proiect, care materializa cu fidelitate voința lui Brîncuși, a fost dat uitării, se pierduse interesului public, venîră anii tulburii ai războiului și Coloana infinită rămasă văduvită de hlamida spațială și horbota de verdeață atît de migălosă gîndită. Ion Mocioi este cel ce repune pe tapet, după patru decenii, documentul ce părușe iremediabil pierdut; surpriza fu totală, dar de la entuziasm pînă la traducerea în fapt a unui proiect mai e cale lungă. O parcurse cu calm, forță argumentativă și aplomb edilitar Ion Mocioi, trecînd toate „furile caudine” care se întrepuneau realizării acestui vechi și ambițios proiect. Nu-i o victorie personală, e fructul colaborării între organele puterii locale și Consiliul Culturii și Educației Socialiste în al căror dialog de întrebări și răspunsuri, de concilieri și înțelegeri Ion Mocioi a jucat rolul de harnică suveică. Acum, în anul de grație 1980, ceasul sfînt al desprîmăvării găsește lucrările din ambianța Coloanei infinite în faza lor ultimă; vara și toamna anului sînt întîiele preuțese care pătrund în cîmpul de putere al multasteptatului dialog dintre stilul romboidal curgînd în infinit și acest colț de natură gorjeană ordonat, purtînd sigiliul spiritului brîncușian.

Să descriem semnele acestui dialog. Zăriștea triunghiulară cuprinsă între străzile Tudor Vladimirescu (la nord), Craiovei (la vest) și Calea Bucureștilor (la sud), avînd o suprafață mai mică decît un stadion, a fost lucrat-gîndit-răscolit-însuflețită în conformitate cu cerințele nemișturii proiect. Aleile parcului, podite cu bolovani de riu, se ordonează ca o proiecție de romboizi, adică imaginea răsturnată a Coloanei pe orizontală, parcul nefiînd altceva decît oglînda reverberată a acesteia, o recompunere hiperbolică, răstîgnită la sol, un tablou mozaical, realizat cu știința și arta grădinăriei. Telul e ca verticala semeață și abstractă de bronzuri să convorbească cu orizontala verde, vitală, mereu înfloritoare și pămîntească a jur-împrejurului. Sub calota de lut s-a introdus o rețea de apă și o rețea de iluminat — orga de apă și lumini subordonîndu-se fidel constelației rombeice a întregului. Coloana a fost metalizată (încă în urmă cu patru ani), îmbrăcat într-o nouă peliculă de alamă corpul monumentului iradiînd cu forță de astru în această ambianță de caleidoscop. Lavițe enorme, din trunchi de copac, scobite brut, dulgherește, diseminate în aceeași simetrie rombică, oferă veniturii în templu tîhna meditației și reculegerii. Un gard țărănesc, desigur de lemn, împrejmuiește parcul, curgînd zigzagat, spre a relua și în acest caz motivul crestei de cocoi al romboizilor din stilul infinit, avînd drept tiv gardul des,

ciufulit-sirmos, robust și verde de tuia. Las dinadins la urmă horbota vegetației, care conferă locului strălucire de steag heraldic, o reproducere polifonică a spiritului brîncușian prin arbuști, plante și flori, care să vorbească ochiului și inimii în toate orele zilei și în toate anotimpurile prin unitatea în diversitate care le ordonează. Nouăsprezece soiuri de arbuști, plante și flori, preluete riguros din programul brîncușian, conferă prin răspîndire volum și culoare la fantasticul concert naturist din preajma Coloanei: salcîmul cu coroană sferică, castanul, teul alb, arțarul american, paltinul de cîmp, forșitia, nalba lemnoasă, spireea de vată, cătina roșie, salcia miroșițoasă, trandafirii, lemnul ciinesc, seînteia pitică, năsturașii, prifulețul, nu-mă-uita, crățele, tuia și, desigur, iarba verde de acasă. Alte două erupții florale — jerbele de apă și lumini — întregesc această revărsare vitală, concepută savant, o gloriificare a spiritului creator. O veritabilă premieră, vom zice noi, cea mai originală, mai autentică expoziție Brîncuși în aer liber pe care o putem concepe cu mintea și sufletul.

Convorbem despre toate acestea cu Robert Bordaz, arhitect de profesie, consilier al Muzeului de arte decorative din Paris, realizatorul atît de laudat și controversatului Centru de cultură Georges Pompidou din capitala Franței, acela care — apreciînd la superlativ arta și destinul marelui român — a plantat atelierul original al lui Brîncuși undeva cu totul separat, smuls din clasificări, curente, școli și serie, pe platforma Beaubourg, ca un alb pandantiv pe pieptul acestui așezămînt cu faimă mondială, cinste de care n-a avut parte nici unul dintre marii artiști adăpostiți aici. Este omagiuul adus lui Brîncuși, socotit artist nepereche. Spunea Robert Bordaz: „Parcul astfel însuflețit sub romboizii de la Tîrgu Jiu va fi cea mai fantastică imagine care va întregi ambianța originară, românească, a atelierului lui Brîncuși, un omagiu vivanț sugerînd eternitatea artei prin eternitatea naturii care o naște”. În speranța că va obține cît mai repede planșa fotografică a parcului astfel refăcut, convorbitorul meu, care este și autorul cărții „Le Centre Pompidou — une nouvelle culture” (Editions Ramsay, 1978) mi-a dat, la 13 decembrie 1979, această dedicație: „Avec tout mon amour pour la Roumanie et ma vif sympathie”.

Este un mesaj, dintre altele mii, ce călătorește pe itinerarul Paris, București, Craiova, Tîrgu Jiu, Hobița și retur — bobîndînd paralelele și meridianele globului în alte multiplicare itinerare de tip similar — și se pierde în universalitate, precum romboizii magnificei Coloane.

POP SIMION ■

Tot mai mult accent se pune pe farmacia naturii și mulți bolnavi folosesc cu încredere ceaiurile care le ameliorează suferința. Când am reușit să intru în posesia lucrării „Planșele medicinale”, întocmită de dr. Grigore Constantinescu și Elena Maria Hagișanu, am avut o deosebită bucurie. Lucrarea este mult mai completă decât cele aparute anterior, în ceea ce privește recoltarea, păstrarea etc. a plantelor medicinale. Dar când am ajuns la rețetele pentru diferite ceaiuri am simțit amar în gură. Oare n-ar fi avut aceeași eficiență preparatele dacă denumirea plantelor ar fi fost dată în limba română curentă? (Săta Biceagă, Suceava)

Din partea Comitetului sectorului 4, municipiul București, al P.C.R.: „Avind în vedere cele solicitate de tov. Prodan Maria, str. Boccaccio nr. 103, bl. 5, ap. 27 s-a dispus: compartimentul de asistență socială de pe lângă Consiliul popular al sectorului 4 va întreprinde o anchetă socială în vederea internării bolnavei într-un câmin-spital”.

Sintem locatarii blocului din str. Lalelelor nr. 8, bloc cu 10 nivele, două scări, dat în folosință în luna decembrie 1978 și care nici până azi nu are lift. Nu mai știm unde să mai adresăm apelurile noastre pentru rezolvarea problemei liftului. Poate prin dv. ne vom face și noi auziți de către cei în drept. (Asociația locatarilor nr. 124, Brașov)

Ministerul Muncii: „Vă facem cunoscut că în urma revizuirii dosarului tov. Ionescu Ecaterina din București, în decembrie 1979, aceasta a fost recușată din gradul III în gradul II de invaliditate. Urmează ca prin Comisia de pensii a sectorului 3 să se emită decizia administrativă compensatoare gradului II de invaliditate”.

Am o fată, elevă în clasa a IX-a, care de prin octombrie '79 a început a acuza dureri de ochi. Pe 5 ianuarie a.c. am luat de la circumscripția sanitară „Floreasca” — de care aparținem — trimitere pentru oftalmologie la Policlinica de copii „Mașina de piine”. Tov. de la fișier, care dădea bonurile (fără ecuson), s-a uitat la trimitere, după care mi-a zis sec: „Programările la noi se fac o dată pe lună, în ziua de 1”. Nu am avut încotro și pe 1 februarie m-am prezentat să-mi iau programarea. Pe 11 martie mi s-a dat! Așadar, 5 ianuarie, 1 februarie, 11 martie — timp în care pe fetița mea, fără o rețetă de la un specialist, n-o puteam ajuta cu nimic. (Racu Lucica, București)

Oficiul farmaceutic Cluj-Napoca: „Referitor la sesizarea tov. Pop Corneliu vă comunicăm: produsele Persantin, Carbocromen, Tarosin sint parțial deficitare, deoarece industria noastră de medicamente ne livrează cantitățile cerute și contractate de noi cu mari întârzieri și în cantități care nu acoperă cererile. Propunerea dv. de a se întocmi în farmacia o evidență a bolnavilor cardiaci, depășește competența și posibilitățile noastre. Singura rezolvare ar fi ca industria noastră de medicamente să răspundă cu promptitudine maximă solicitărilor și obligațiilor contractuale ce le are”.

De la 1 februarie 1979 ni s-a suspendat mașina care circula pe traseul Ploiești — Merii Petchii, pe motivul că nu dă randament. Era singurul nostru mijloc de legătură cu orașul Ploiești. Am intervenit pe lângă Autobaza 6 călători Ploiești să repună în circulație mașina, zadarnic însă. Sperăm ca mâncăr acum să retină apelul nostru cu rugămintea ca, dacă se redeschide traseul, să pună și supracontrol pe această linie pentru a înțelege, în sfârșit, de unde venea nerentabilitatea. (Grup cetățeni comuna Nucș, satul Merii Petchii, Ilfov)

Direcția Generală Comercială: „Sesizarea tov. ing. Precup Ilie s-a verificat la fața locului. Cele menționate în legătură cu atitudinea avută de vânzătorii cind i s-a oferit spre cumpărare ceapă

verde de seră calitativ necorespunzătoare, sint juste. Pentru încălcarea regulilor de comerț, vânzătorii Popescu Marin și Predoi Niculina de la unitatea de legume-fructe nr. 151 din bd. Republicii 59 au fost atenționați în scris, prelucrindu-se cu tot colectivul lătină lor”.

Cind s-a născut el, Marian, în 1973, al 8-lea copil al familiei Tudose din comuna Periș, mama lui a murit. A fost dat la Casa copilului, anii trecind, tatăl ne-dind nici o relație despre el. Pînă a aflat sora lui mai mare, Alexandrina, împreună cu care am mers la Casa de copii Buftea. Eu, cu soția mea, Constantina, ne-am hotărît să-l înfiem, zicindu-ne că unde sint doi, mai crește și al treilea, condiții avind. În sfârșit, și tatăl își dă, în final, consimțămîntul și Casa de copii, copilul înflorind în timpul cit s-a mutat la noi. De atunci au trecut multe luni dar Comisia pentru ocrotirea minorilor Ilfov nu dă semne de grabă pentru perfectarea dosarului, pentru ca Marian să-și intre în toate drepturile sale legale. (Artin Tache, București)

Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Ilfov: „La scrisoarea adresată revistei „Flacăra” de tov. Stroe Florea prin care sesizează deteriorarea căminului cultural din satul Fintina Doamnei, comuna Nicolae Bălcescu, județul Ilfov, vă informăm: Cele sesizate corespund adevărului. De aceea s-a stabilit ca în termenul cel mai scurt să se execute remedierile necesare iar tov. Marin Tănase, secretarul adjunct cu probleme organizatorice, care este din acest sat, să răspundă de baza materială și activitatea cultural-educativă a acestui așezămînt, din partea comitetului comunal de partid”.

Subsemnatul Zamfir Bitu, pensionar din comuna Făgetelu, județul Olh, vă aduc la cunoștință următoarele: De doi ani de zile a fost vorba să ia ființă și la noi un oficiu postal, dar pînă în prezent nu s-a făcut nimic. Pînă în toamna trecută ni se reproșa de la D.J.P.T.C. Olh că nu este acoperită cum trebuie clădirea. Acum, că totul a fost pus la punct, ne întrebăm ce motive vor mai scoate pentru a nu ne face oficiul? Nu de alta, dar tot așteptăm și noi să ni se pună telefoane.

Comitetul județean Galați al P.C.R.: „Ca răspuns la scrisoarea Mariei Isac care reclamă că nu i s-a acordat alocația de stat, vă comunicăm: Solicitanța a fost repusă în drepturile legale curente pe care urmează să le primească în continuare, pînă ce soțul va executa pedeapsa penală și se va încadra în muncă cu contract pe durată nedeterminată”.

Nu-mi pot da seama care poate fi motivul pentru care nu mai găsim în magazinele noastre detergenți ca: Trial, produs foarte bun pentru înmuiaț rufe, Perlan albastru, Alba super. Ca gospodină resimt și lipsa produsului Alba menaj. De mai bine de două luni de zile astfel de produse nu au mai apărut la Orșova. (Opriș Octaviana, Orșova, județul Mehedinți)

Comitetul sectorului 2, municipiul București, al P.C.R.: „Ca răspuns la scrisoarea numitei Ciobotaru Copce Irina prin care solicită extinderea pentru o cameră în Calea Moșilor nr. 124 A, vă informăm: Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 2, în ședința din 13.02.1980, i-a aprobat cele solicitate”.

Consiliul popular municipal București, sectorul 6: „In legătură cu scrisoarea tov. Ghiță Untaru, domiciliat în București, str. Valea Siretului nr. 2, care sesizează comportarea necivilizată a familiei Suciu Nicolae, solicitind evacuarea din locuința ce o ocupă fără forme legale în cadrul aceluiași imobil, vă informăm: Tovarășului Suciu Nicolae i s-a întocmit de către ICRAL Giulești, centrul 4, referat pentru evacuarea locuinței ce o ocupă fără forme și a fost amendat pentru fapta sa, conform procesului verbal nr. 1866/5 din 1979”.

Mă numesc Ștefănescu Aurel, domiciliu în Buzău, str. Colonel Buzoianu nr. 98 și vă aduc la cunoștință următoarea situație: În urma cutremurului din 1977, Școala generală nr. 8 din Buzău a fost grav avariata. În urma acestei situații elevii școlii au fost repartizați să efectueze orele de curs la Liceul agricol, Liceul „M. Eminescu” și la Liceul „B. P. Hasdeu”. De atunci și pînă azi-situația a rămas aceeași, elevii neputind desfășura decit activitatea de clasă, celelalte, pionierești, sportive sau de pregătire a materialului didactic ajutător, neputindu-se efectua. Mă întreb ca toți ceilalți părinți: nu s-ar putea accelera lucrările de renovare, care merg cu încetinitorul?

U.J.C.A.P. Suceava: „Verificindu-se la C.A.P. Manolea, s-a constatat că petentei Ivanov Toader Marfa din satul Manolea, comuna Forăști i s-a imputat lotul în anul 1978 pentru că n-a participat la lucru în C.A.P. Întrucit n-a contestat în termen legal, hotărîrea de imputare a rămas definitivă”.

Subsemnatul Măcevei Neculai din orașul Comănești, str. Moldovei nr. 86, județul Bacău, vin la dv. cu următoarea problemă. În noiembrie '79 am cumpărat o pereche de pantofi de la magazinul universal Moinești, confecționați de cooperativa meșteșugărească „Prestarea” Sighișoara (Tg. Mures). După 2-3 zile am rămas descult: mi s-au desprins ambele tălpi de la pantofii mei cei noi. M-am adresat magazinului, care m-a îndrumat spre fabrică, m-am adresat producătorului trimițind și coletul în cauză, și de atunci, de pe 26 XI-79, tot aștept. Oare sus-pomenita cooperativă așteaptă, la rindu-i, primăvara ca să-mi trimită sandale în loc de pantofi?

I.C.R.A.L. Herăstrău, București: „Privind scrisoarea adresată de Asociația locatarilor din str. Franklin 16, sectorul 1, către revista dv., vă comunicăm: Din verificările efectuate în teren s-a constatat că cele semnulate de petenți s-au dovedit juste, fapt pentru care I.C.R.A.L. Herăstrău a dispus urgentarea efectuării lucrărilor rămase de executat și măsuri de organizare, ordine și curățenie corespunzătoare pe șantier. Totodată, s-au luat măsuri de sancționare a celor vinovați”.

La Centrul pentru preluarea ambalajelor, unitatea nr. 2 din cartierul Trivale, municipiul Pitești, a devenit o obișnuință ca atunci cind trimiți un copil cu sticle și borcane să i se calculeze întotdeauna cu cel puțin 0,50-0,60 lei mai puțin, fapt verificat de mine de 3 ori în două săptămîni. Am primit și justificări — că nu au măruntș. În schimb, condica, pe care am solicitat-o cu insistență, mi-a fost refuzată. (Gheorghe Boroghină, Pitești)

Inspectoratul județean Constanța al Ministerului de Interne: „Cu privire la plîngerea numitei Vasile Aurora din Mangalia, vă informăm că, în urma verificărilor, Pătrașcu Lucian a fost invitat la organul de miliție și sancționat contravențional cu amendă de 500 lei”.

Sint Vitan Alexandru, om al muncii la întreprinderea balneală și de turism Băile Herculane, și vă solicit sprijin în următoarea problemă. Locuiesc cu familia compusă din 4 persoane într-un apartament proprietate de stat, cu două camere. Toată lumea știe starea acestui apartament, cotropit de igrasie, cu pereții mucegăți, fapt pentru care, organele locale au hotărît să mi se atribue un altul. Numai că am rămas numai cu promisiunile. Sper că de această dată cei în drept vor soluționa întemeiată mea cerere.

I.C.L. Universal București: „Privitor la sesizarea lui Ion Vărădeanu vă comunicăm. Numele I. Vărădeanu apare în evidențele noastre ca deponent de icone și tablouri și a solicitat eliberarea unor documente pe care să le folosească la secția financiară și la scoaterea

din țară a unor bunuri, cu ocazia plecării sale definitive. Ținem să precizăm că la toate solicitările sale s-a răspuns în termen și cu date strict identice cu cele existente în arhiva întreprinderii. Numai că petentul cere cu insistență să trecem în documente alte elemente decit cele înscrise în actele originale, ceea ce nu putem face”.

Vă comunic, în cele ce urmează, răspunsul primit de la Fabrica de mobilă Tăgănad, județul Satu Mare, la o solicitare a mea. „Recamierul de care vorbiți nu poartă vina noastră deoarece perna elasta (arcurile) nu este un produs al fabricii noastre, ci este fabricat de I.P.L. Reghin. Celelalte defecte la mobilă — pe care ni le-ați trecut — trebuiau observate în luna octombrie '79 cind ați luat mobilă dacă au existat, ceea ce nu credem, deoarece toate garniturile au fost verificate și recepționate de cei în drept” (Nr. 42/1980). Să fi uitat dumnealor că bunurile de folosință îndelungată au termen de garanție de 12 luni? Că arcurile cu pricina tot de d-lor ar fi trebuit refuzate? (Teușe Gheorghe, Craiova, cartierul Desrobirii Rovine, bloc A 2, ap. 54)

Ministerul Sănătății, Direcția asistenței medicale: „Privind sesizarea lui Petre Dărăban din satul Neagra, comuna Tașca, vă comunicăm: Pentru precizarea diagnosticului și a necesității de plecare în altă țară, bolnavul a fost convocat la o comisie medicală de specialiști în vederea examinării”.

Pe 29.09.1979 subsemnatul, cu factura nr. 45361 am cumpărat un televizor „Lux 252” cu seria 371765, căruia peste puțin timp i s-a ars o siguranță, apoi, după cum am fost informat de specialiștii cooperativi „Metalul” Tirgu Mures, i s-a defectat tubul cinescop. Șeful secției meșteșugărești a solicitat întreprinderii „Electronica” București un tub cinescop de 65 cm pentru înlocuire, încă de la 16.01.1980. Nici pînă în ziua de azi tubul în cauză nu a sosit, aparatul meu zăcind în continuare la cooperativă în așteptarea reparării. Poate de această dată factorii de răspundere din întreprindere se vor dovedi mai receptivi la asemenea solicitări. (Marian Ioan, Tirgu Mures)

Oficiul județean de turism Buzău: „In revista „Flacăra” nr. 6/1980 a apărut sesizarea tovarășei Ionescu Elena din București, la care vă comunicăm următoarele: Intrucit stațiunea Crivaia pe anul 1979 nu ne-a trimis penalizări pentru biletele nevalorificate, am hotărît să oprim comisionul de 5 la sută și să restituim petiționarului suma, cu mandat postal”.

Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Dimbovița: „Petiționarul Marinescu V. Maria a fost încadrată în muncă la Grupul școlar SARO Tirgoviște, în funcția de pedagog”.

Mă numesc Bratu Ion, sint om al muncii în cadrul Filaturii de lină pinctănată Buzău și vă aduc la cunoștință următoarele: În luna aprilie 1979, Consiliul oamenilor muncii din cadrul unității noastre mi-a aprobat o gradatie. Cu toate acestea, nici pînă acum nu am beneficiat de drepturile bănești ce mi se cuvin. Poate veți reuși dv. să aflați motivul acestei stări de fapt.

I.G.M. — Serviciul transporturi: „In urma cercetărilor efectuate s-a constatat că se confirmă problemele sesizate redacției de către un grup de oameni ai muncii din C.F.R. Pentru faptul că nu a luat toate măsurile care se impuneau în vederea conducerii la sediul

postului de miliție T.F. a infractorului prins în flagrant de către reclamant și alti călători în trenul de persoane 1007, subofiterul de miliție a fost sancționat disciplinar”.

Subsemnata Popescu N. Maria din satul Șipote, comuna Deleni, județul Constanța, am lucrat la C.A.P. Șipote din anul 1954 pînă în anul 1969. Din 1969 pînă în '73 am fost încadrată la Cooperativa de consum din sat, ca vânzătoare. Împlinind etatea de 57 de ani am fost scoasă la pensie cu un ajutor social de 300 lei și o pensie suplimentară de 91 lei. Rog a mi se răspunde dacă mi se mai acordă dreptul la pensie pentru cei 18 ani lucrați în C.A.P.

Consiliul popular al municipiului București: „Referitor la adresa dv., vă facem cunoscut că am rezolvat situația de locuit a tov. Gârleanu Ecaterina, atribuidu-i un apartament cu două camere în blocul 37 Rahova”.

Sintem familia Răduș din Băneasa, județul Constanța. Am hotărît să executăm o lucrare cu membrii gospodăriei comunale de la subunitatea Băneasa, materialul aparținindu-ne în întregime, contractind cu ei doar manopera. La sfîrșitul de vizului s-a comis o eroare care pe noi ne costă mii de lei: cheltuielile indirecte, beneficiile ș.a. au fost aplicate nu numai la totalul de plată, ci și la material — acesta, cum știam, aparținindu-ne în întregime. Nu ar fi trebuit aplicate numai la manoperă?

Mă numesc Șerban Neculai și locuiesc în Constanța, Bd. Al. Lăpușneanu 112, bloc L 8, ap. 58 și vă solicit sprijin în următoarea problemă. Pe ziua de 3 decembrie 1979, cu recomandata nr. 318 am trimis pe adresa „Departament C.F. — Direcția control a veniturilor, Serviciul trafic internațional, două bilete pe ruta Negru Vodă — Istanbul și retur cu seriile 330847-330848, eliberate de agenția internațională București, pentru a mi se restituie suma de 1 010 lei, intrucit nu am mai efectuat această călătorie cu trenul. Aveau pe ele și viza stației C.F.R. Negru Vodă, care menționa că nu s-a efectuat călătoria. Confirmarea de sosire am primit-o. În schimb, nu am primit nici un feț de răspuns, și nici banii.

Direcția Generală Comercială: „Referitor la scrisoarea tov. Voicu Marinela, vă aducem la cunoștință următoarele. Biroul executiv al consiliului oamenilor muncii de la I.C.L. Alimentara 4, s-a adresat Consiliului popular al sectorului 4 cu rugămintea să le repartizeze un apartament de urgență, pentru a rezolva situația de locuit a tov. Voicu Marinela”.

Pînă în ianuarie 1980 în orașul Galați, pe verso abonamentului pentru o singură linie de transport se preciza: „Valabil și pe zonele liniilor cu traseul paralel”, posesorul economisind mult timp intrucit putea utiliza orice linie din traseul abonamentului. De cind întreprinderea și-a schimbat denumirea — de la I.J.G.C.L. la I.J.T.C. — abonatul este invitat să opteze pentru un singur traseu paralel, reducind posibilitățile de utilizare ale abonamentului și, desigur, avantajele acestuia pentru deținător. (Fara Paul, Galați)

În ziua de 6.XII.1979 am cumpărat un frigider „Arctic 180 L”. A funcționat pînă pe 23.XII.1979. Peste două zile am mers la cooperativa noastră și am anunțat defectiunea. Pe 31.XII.1979 s-a prezentat un specialist care a constatat că frigiderul are motorul ars, deci agregatul trebuie înlocuit. De atunci, sint mereu purtat cu vorba, iar frigiderul își așteaptă zadarnic rezolvarea. (Pălăngeanu Ion, Giurgiu, str. Toporaș nr. 24 A)

● „FLACARA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Atelier: COSTEL BADEA

„...Costel Badea e un ceramist-sculptor, adică, mai bine-zis, un sculptor care și definitivează operele modelate, prin ardere. Dar sculptor, pentru că formele pe care le născocesc sunt pure muzici de volume orânduite convenient, armonice, într-un spațiu pe care-l umplu de rezonanțe lor, ca orice sculptură...”

„...Modern ca viziune și concepție, știind să speculeze posibilitățile expresive intrinseci ale materiei, inventiv în ce privește structura și organizarea formelor plastice și preocupat de dezvoltarea artizanală a lucrărilor, a ajuns la o serie de realizări care îl definesc ca pe unul din cei mai talentați ceramiști ai generației sale”.

ION FRUNZETTI

OCTAVIAN BARBOSA

IULIA HAȘDEU

Pareă o soră ori un procuror curat,
Lujer de crin ori nepătrunsă oază,
Destin suav și enigmat
Lătu te-ai mistuit ca roza-n vază.

S-a risipit albastrul ceas de veghe greu
Cu nopțile-necate în aspra voluptate.
Urmașii tăi adoratori sîntem noi, Iulia Hașdeu
O, cum din lut te-aș naște pentru eternitate !

Cînd muzele-ar fi stat geloase să te-asculte
Cînd viitor măreț și s-ar fi strîns la gleznă
S-a confundat titanul în riturile-oculte...
Cine s-a infruptat proteguit în beznă

Cu ochii tăi din rouă și talia din vrajă
Cînd simbol României statuia-ți ar fi strajă ?

Prof. ELENA RADU
Răcari

În librării — „Brâncuși” de Dan Grigorescu

Există în vechiul cartier bucureștean al Antimului o casă aproape îngropată în caldarim pe lângă care, sînt sigur, mulți trec fără a-i arunca o privire. Ar fi o casă cum nu se poate mai anonimă, de felul celor pe care mahalalele de acum un veac ale Capitalei le adăposteau cu sutele, dacă fațadele sale dînd pe două străzi nu ar avea o particularitate care m-a tulburat de cînd am descoperit-o, pe vremea studenției încă: fiecare fereastră a acestor case mai mult decît centenare este timbrată de un cap, modelat stîngaci, al unui bărbat cu cusmă pe care românii din toate straturile sociale, în preajma revoluției pașoptiste, a Unirii și a Independenței l-au văzut adesea, aidoma înfățișat în litografi și în tablouri, căci el nu este altul decît Mihai Vodă Viteazul.

Mărturisesc că aceste imagini mîi mult decît modeste ce aparțin unui orizont de plastică folclorică, orășenească din secolul trecut — demne de orice lapidariu de muzeu — dovedind e-coul pe care l-a avut, în ceea ce s-a fi fost pe atunci opinia noastră publică, cultul voievodului unificator și liberator evocat de poezi și de istorici, de pictori și compozitori ai romantismului și ai clasicismului românesc, au căpătat pentru mine o valoare culturală atît de înaltă încît le așez în același capitol al mentalității moderne în care se regăsesc pagini din Hellade, Bolintineanu și Bălcescu, pinze ale lui Lecca și Aman, melodii ale lui Flechtenmacher și Musicescu despre epopea tragicului principe de la 1600.

Ele sînt nu opere de artă, nici monumente istorice în înțelesul restrîns al cuvîntului, ci mărturii ale istoriei civilizației așa cum poate fi un cuvînt vechi sau o carte rară, un instrument sau un vehicul ciudat scos mai demult din uz, un obicei uitat, un proverb sau o piesă de costum desuetă, pe care le înțelegi, toate, doar corelîndu-le între ele, așezîndu-le în acea „viață cotidiană” despre care istoricii „adevărați scriu încă prea puțin și care este cea mai prețioasă, fiindcă este și cea mai omenească cu putință în simplitatea, în modestia și chiar în uniformitatea ei.

Istoria civilizației, acea sinteză de „istorii particulare” ce adună laolaltă dovezi ale istoriei limbii și literaturii, ale istoriei, științei și tehnicii, ale istoriei artelor și instituțiilor, ale dreptului și ale credințelor, ale doctrinelor și ale ideologiilor, ale psihologiei și ale sensibilității omului din toate categoriile, o „istorie tăcută dar imperioasă” cum o numea cîndva, admirabil, un deschizător de drumuri în cîmpul studiilor umaniste din veacul acesta, e încă prea puțin înțeleasă la noi în resorturile sale adînci și este tare păcat.

Mă gîndesc adesea cît de cîștigați ar fi elevii ultimelor clase de liceu și mai ales studenții ce se pregătesc să fie istorici și filozofi, filologi, artiști și arhitecți — ba chiar și alții, dintre cei atît de însetați de faptul cultural semnificativ cum am avut prilejul să constat, nu o dată, că sînt politehnicienii și medicinistii — cît de cîștigați ar fi, repet, pentru cultura și pentru viața lor, dacă ar beneficia, la vîrsta cea mai primitoare de sugestii ce stimulează fantezia de spectacolul unor punți aruncate între diversele domenii ale spiritului de către profesori specializați, într-o disciplină largă, pasionantă și autonomă care există pe alte meridiane și se numește istoria civilizației.

Atunci cînd un om tînr — și nu numai el — va ști să înțeleagă că o civilizație, o civilizație trecută și cea prezentă, deopotrivă, este făcută din tot ceea ce-l înconjoară, cînd va pricepe de ce o casă pe lângă care trecea fără s-o vadă, într-un vechi cartier bucureștean, a putut să poarte drept podoabă, acum mai bine de un veac, așezată de o mină neștiută și de un suflet generos, o imagine voievodală ce devenise emblema unei epoci — descifrată identic de tirgovețul anonim și de cărturarul de prim rang — inteligența și sensibilitatea sa vor cîștiga, deloc livresc și deloc erudit, o dimensiune nouă. A ceea ce copărtaş autentic la o civilizație națională a cărei istorie nu o poate ignora niciodată, nîcicum.

RĂZVAN ȚEODORESCU

Folclorul — tezaur național

Să auzi iarba cum crește

Bibliografia literaturii de exegeză folcloristică s-a îmbogățit cu o lucrare întru totul remarcabilă, în care arta populară românească este privită din interiorul ei, partizan și cu un patetism abia reținut. Să auzi iarba cum crește, mai mult decît o carte de simple memorii, eseuri și intervenții polemice, este în fapt romanul aventurilor, interioare și exterioare spiritului, ale unui mare folclorist român, Harry Brauner. A fost o onoare pentru revista Flacăra să găzduiască în paginile ei, săptămîna de săptămîna, timo de cîțiva ani, cele mai multe dintre capitolele volumului la care ne referim și dacă această cronică, la rîndul ei, apare tot în revista Flacăra, sîntem datori să începem, cînd trebuie să subsumăm truda autorului unei anume concepții despre cultură și rostul omului de cultură, prin a afirma caracterul net militant al demersurilor folcloristului Harry Brauner, consecvent constructiv cînd vizează o biruință a spiritului consecvent demolator vizavi de orice soi de sperjur cultural. Cînd folclorul este falsificat, răstălmăcit, vulgarizat, deturmat de la însăși menirea lui, rostul folcloristului nu se confundă cu acela al unui medic aflat la căpătîiul unui bolnav incurabil, solicitînd celor de jur-impresur, cu voce scăzută și mîloagă, clemență și liniste. Nu este suficient să luăm temperatura și pulsul bolnavului, sau să-i facem respirație artificială, într-o solitudine de ermit, dimpotrivă, trebuie să strîzăm sus și tare durerea acestuia, în urechile tuturor, pentru că este vorba despre durerea celor mai adînci fibre ale unui popor. Ceea ce Harry Brauner a și întreprins.

Mai mult ca oricînd, și la noi și aiurea, folclorul are nevoie de prieteni devotați, care să-i apere cauza fără nici o rezervă. Paradoxal, lupta pe care sîntem datori s-o purtăm pentru conservarea lui o purtăm împotriva noastră în sine. Într-o lume grăbită, marcată de mari prefaceri sociale și existențiale, ajunsă la scara trenurilor ce țînesc viitorul, unii oameni sînt tentați să-și trieze mult prea drastic bagajele. Cu aceștia, oricum se mai poate sta de vorbă și chiar cu un indiscutabil folos. Ce ne facem însă cu cei care, mîncînd pine albă, dacă nu cozonac, de pe urma exhibărilor așa-zise folclorice, trăind pe spinarea folclorului, nu se sfîșec să-i desfigureze chipul, fie din neștiință, fie din comoditate, fie premeditat, adică animați de prea multă siguranță de sine, de o siguranță de sine care trece cu repeziune în suficiență? Sau în virtutea unor interese care tîn pur și simplu de căpătîială? Harry Brauner își reglează tirul critic cu un discernămint expert: împotriva sistemului Klayton în folclor, împotriva fariseilor cu patalama, susaniști și organizatori de susanele, împotriva „prelucătorilor folclorului”, împotriva „proprietarilor de cîntec popular”, împotriva discurilor-pirat, în sfîrșit, împotriva poluării folclorului, atît prin tehnici care au intrat demult în acțiune, cît și prin tehnici care se pregătesc să intre în acțiune. Din multe puncte de vedere, cartea lui trebuie citită și orîntre rînduri, multe din aserțiunile ei închid în substratul lor o viziune profetică. Intuind-o, am putea stona din fașă agresiuni împotriva folclorului autentic care nu se manifestă încă la lumina zilei, care amenință încă din umbră.

Dar nu este mai puțin adevărat că volumul intitulat Să auzi iarba cum crește este o carte prin excelență afirmativă. Seva ei se adună nu atît din avatarurile folclorului românesc, cît din triumfurile reputeate și de expresiile lui contemporane și de cei decîși să-i conserve valorile. Un conservator sătesc în Poienile Izei, Iureș românele la Lausanne, Trupa de teatru din comuna Șanț sau Aripile cîntecului românesc sînt numai cîteva dintre subtilurile întregului, care pledează eficient în favoarea afirmăției noastre. Și iată că, printre atîtea triumfuri consecrate de Harry Brauner, în prelungirea lor imediată, însăși ultima lui carte se dovedeste a fi un triumf. Și încheiem scurta noastră cronică citînd un expert într-o problemă controversată: „În ultimul timp — scrie Harry Brauner — se urmărește autenticul. Din discuțiile cu specialiștii reiese că este foarte ușor să pronunți acest cuvînt, dar este mult mai greu să arăți ce semnificație are acest cuvînt. Ce înseamnă autenticul? Este egal autenticul cu ancestralul? Autentic nu înseamnă ancestral, pentru că dacă socoti drept autentic numai ancestralul înseamnă că nu îți seamă de mersul înainte al lumii...! ...Ancestralul este autentic prin excelență, dar autentic este și ce se creează sub ochii noștri.” Atît. De regulă, rostul expertilor constă în a pune capăt unei controverse și textul citat de noi nu este singurul pe parcursul căruia, ca expert, Harry Brauner pune capăt unei controverse. Cartea lui ne indică ora exactă a folclorului și a folcloristicii românești, este o expertiză întreprinsă de un expert. Dar asta este o tautologie! — ar putea cineva să exclame. Ei bine, preferăm tautologiile în locul expertizelor întreprinse de diletanți...

MIHAI PELIN

In memoriam: IOAN D. CHIRESCU

Puține sînt exemplele artistice din istoria muzicii noastre cînd un experimentat dascăl și un entuziast discipol, uniți prin același ideal, sînt contribuie la înflorirea unui gen muzical, așa cum au făcut-o D. G. Kiriac și Ioan D. Chirescu în muzica corală românească vreme de aproape un veac! Idealul s-a numit tradiția cîntului strămosesc izvorîț din folclor, iar crezul l-a intruchipat societatea corală *Carmen* din București. La conducerea căreia s-au aflat neîntrerupt cei doi dirijori timp de opt decenii. Pentru muzica corală românească societatea *Carmen* va rămîne un simbol făurit de acești mesteri a căror pildă artistică a devenit istorie.

Compozitorul, dirijorul și profesorul Ioan D. Chirescu ne-a părăsit tăcut, rîpindu-ne bucuria de a ne privi cu proverbială-i blîndețe, în noaptea de 24 spre 25 martie 1980. Abia trecuse pragul patriarhalei sale vîrste de 91 de ani. Se hrănea zilnic cu muzica ce i-au oferit-o discipolii de la radio și *Electrecord*, cu scrisorile și telegramele de îmbărbătare din țară și de peste hotare, cu succesele colegilor mai tineri de la Uniunea compozitorilor. A încercat să mai scrie chiar după spasmul cerebral din 1976. Îmi mărturisise în anul centenarului Independenței de stat (1977), că a compus ultima lucrare pentru corul Radioteleviziunii Române: *Odă lui Mihai Viteazul*. Dramatică „partitură”: orbise!

Moștenirea artistică a maestrului Ioan D. Chirescu însumează peste 400 de coruri, de la miniatură pentru vocile de copii pînă la piesa polifonică de amploare. Martor al unei zbuciumate epoci de răsruce și împliniri ale neamului românesc, Ioan D. Chirescu a surprins cu harul său înnăscut toate transformările societății noastre de-a lungul a peste șase decenii de cîntec. De la *Bulgăraș de gheață* (1919), și nemuritorul *Mama* (1933), pînă la cîntecele de pace, de muncă, de partid și acel emoționant imn patriotic *Republică măreață vatră* (1959). Ioan D. Chirescu ne-a lăsat o impresiomanță frescă vocală ce îl situează printre cei mai de seamă mesteri ai genului. Originala melodie a lui Ioan D. Chirescu izvoră de la folclor, iar învîntarea polifonică și-a făurit-o treptat în contact cu tradiția lui Muzicescu și Kiriac. Lipsită de spectaculozitate, creația lui Ioan D. Chirescu sintetizează profunzimea operelor de excepție, caracterizată printr-o remarcabilă construcție arhitectonică, printr-o limpezime de cristal a formei, prin accesibilitatea limbajului de expresie artistică.

Cine dorește să cunoască istoria muzicii noastre după cel de-al doilea război mondial trebuie să răsfoiască paginile muzicale ale acestui maestru al artei vocale. Ioan D. Chirescu rămîne un cronicar al sunetelor unei epoci de înfăptuiri majore al cărui glas va răsună peste timp ca buciumul strămoșilor.

VIOREL COSMA

Mult e dulce

Agale, timpul...

Ultima noapte a lui martie. Sînt în spital. E o oră tîrzie, ai crede că toată lumea doarme, dar pe coridor, unde ies ca să privesc de la fereastră peretele celălalt al nopții, pe canapele, ici-colo, bolnavi din alte saloane. Toți vorbesc în șoaptă, ca partenerii inițiați dintr-un turn de fumigație. Sînt nauciți că se așterne în sfîrșit primăvara și ei sînt tot aici. Cine și unde scornește jertfa soarelui și cum se petrece ea fără ei? ! Aud și țîn minte:

„Mierla e pasărea dinții”.

„Da de unde, asta-i betcăla pentru găteală”.

„Deschid portila și intru-n manej. Și, hop, sînt că-mi sare-n git... Și-ncă unu-n spinare”.

„Un pahar cu semințe. Pămîntul îl pune la gură și-l dă pe git în brazdă”.

„De cînd stau aici vîd că toți oamenii sînt egali. Oho, pîi cum vine asta!? Numai cînd sîntem bolnavi?”

„De-acum înainte, oftează unul, soba se umple de gînduri seci”.

Afară, ciorchini de sticlă scutură boabe de rouă. Sau poate mi se pare. Largul nopții n-are decît vreo zece metri: de la fereastră și pînă-n zidul unui depozit de butoaie. Unde-s nopțile de atlas și felinarele ascunzînd cite-un măr în scăfiriilor de sticlă? Aia de colo, care trece pe sub ele țînînd o fată de mijloc, sînt eu?

Etc., etc., etc...

Ora de latină

Nu de puține ori i-am auzit pe contemporanii noștri plîngîndu-se că numai lipsa de timp îi împiedică să-și scrie viețile lor ca pe niște romane. „Ehe, auzim, viața mea este un roman, n-am cu vreme (poate nici talent) să-l scriu, am doar atîtea alte probleme de rezolvat!” Trebuie să spun că asemenea mărturisiri nu m-au contrariat niciodată, indiferent cine le făcea. Cu observația că romanul la care se gîndesc, se scrie deja de către un autor genial, constant creator, în toate genurile, pe care, furați de propriile orgolii, îl uităm adesea: *Viața*. Nu avem decît să privim, să auzim sau să citim întâmplările vieții pentru a ne simți beneficiari ai artei sale inimitabile, cu certe emoții estetice. Lipsită de canoane și de prejudecăți *Viața* (așa semnează și geniile, fără prenume) ne tulbură prin situațiile epice ale căror personaje principale sau secundare sîntem. Cum e și firesc, unii dintre noi sînt mai pricepuți în a o cumpăra și a o citi în foileton, alții mai puțin, alții — cei despre care se spune că trec prin viață cu ochii închiși — deloc. Și cum e iar firesc, din multitudinea personajelor sale, aioda ca dintr-un roman al urui autor care o concurează cu sau fără succes, nu le reținem pe toate. Din acest punct de vedere acest romanier total, autor al adevăratului roman fluviu, nu a cunoscut, nu cunoaște și nici nu va cunoaște criza personajului. Reținem însă doar personajele *memorabile*, cele care exprimă cel mai complet un timp al fiecăruia dintre noi, o idee căreia i ne-am dedicat. Și bineînțeles re-

Nu-s prea mulți morți în față și nesfîrșit de mulți cei ce vin din urmă? Și cum se face că toți alcătuiesc o singură umbră trăind? Filigranul unei frunze strălucitoare pe umărul fetei — după o credință veche, maică-sa, fiind însărcinată a furat o frunză de oleandru... Vîntul de-aseară a rupt o creangă dintr-un frasin. Brațul rămas e carne galbenă. Braț de văduvă tînără ieșit de sub plapumă ca s-alunge amăgirea unui vis. Ride prin somn, ticăloasă, și, tînjește să doarmă în fin. Stie locul, știe claua, aude șoapta, numai omu ăla să aibă drum pe-acolo. Noaptea, care-aici e numai înaltă, coace ucele în cuptor și pune-n frecare cite o stea. Dormi, doarme și riul...

„Asta-i noapte de atlas, vere, pui o luminare pe pervazul bisericii și se aprinde singura”.

„Auzi ce mai de ciini latră în spatele unității (pentru el, spitalu-i unitate) zici că-i la noi în sat”.

„Cel mai bine, acum, e să fii într-o gară, s-aștepți să se facă ziua și să vină trenu”.

„Dania o faci că țî-e drag ție”.

„Iustria de cristal s-aprind numai duminica”.

„Singur mi-am făcut moară-n cap”.

„Ca atare d-ăia latră ciinii-n jurul unității”.

„Chetia-i că ăla colcăie de bani ca șarpele de bale”.

„Cine?”

„Păi dacă n-ai fost atent”.

„Îmi face cu mina, din timp înclinat, o zi de vară”.

Erăm la mare. Pescarii, întorși din larg, scoteau din bărci, cu mincioacele, hamșii, chilca, stavrizii și-i aruncau în coșurile cherhanalei. Prînseseră în taliane și vreo cițiva rechini degenerați (în Marea Neagră

n-ating mai mult de 25 kg). Cînd se pomeneau în aer, rupti din burta vie a mării, de leagănul dăinuirii lor, rechinii le-pădau într-o secundă puii; murind de prea mult aer învîlmășit, ei mureau singuri și-n cea din urmă zvîrcolire, instinctul speciei îi reda circuitului universal.

Într-un spital, timpul trece agale și ușurcă ca o insultă.

Careva a dat drumul tranzistorului și s-aude prin moină: cu mîncare și tutun/și la boi c-un braț de fin...

E atîta gînd de primăvară în toate ale lumii incit mă gîndesc că în clipce astea numai scuiptorile nu suferă de insomnie.

„N-am ascuțit foarfece de vie, cum or lua ei corzile la mină?”

„Se descurcă, n-avea grijă, sînt sănătoși...”

„Țîiam la vie pînă seara. Cînd veneam acasă rotunjeam tufe de trandafiri. Mîncam, beam pe nerăsuflate o oală de vin, mă ștergeam pe mustață și-mi trozneam ciolanele frînte de obosală. După ce tai la vie, ăla, da, somn!”

Timp durînd agale. Departe, dincolo de noi, timpul e sonor și limpede, ca un pod de lemn cu trupul plin de galop infernalizat. Acolo, în cîmpia întunecată, în nopțile astea se naște, se înalță și se logodește cu pelinul zeita de lut, protectoarea griului. Ea e aceea care scorbește jertfa soarelui și închină turmele asfințitului noianelor de sălcii de la Dunăre.

În muchiile turnului răsună dintr-o dată un răpăit de ploaie.

Tăcere. Toți lingem în palmă incolțitul stelilor.

Nu mai unul dintre noi citește într-un mesteacăn: „Mierla e pasărea dinții”.

FĂNUȘ NEAGU

ținem ceea ce ne-a impresionat în primul rînd pe noi și nu pe alții, conform unei clasificări proprii a personajelor în principale și secundare, pozitive sau negative, simple sau complexe. Faptul că pentru unii, să zicem, Ionescu este un om obișnuit, care își vede de ale lui în liniște, fără serpentine, urcușuri și coborișuri, nu-i poate împiedica pe alții, care îl cunosc mai bine sau îl situează altfel, să facă din același Ionescu un personaj complex, cu o existență dramatică. Trecea unui personaj din viață în bibliografia noastră de cititori este la fel de simplă ca și cea, mai des uzitată, a trecerii personajului din literatură în viață, cu singura deosebire că în cazul primei acționează cu putere subiectivitatea fiecăruia dintre noi. Cum însă nu vreau să teoretizez o evidentă, apelez la un exemplu recent de personaj care pe mine, cel puțin, m-a fascinat: Traian Lăzărescu. A murit de curînd și puțini au fost cei care au observat acest lucru, deși odată cu el a dispărut singurul poet român care își scria poeziile în limba latină, avînd și marea obsesie a traducerii în aceeași limbă a poeziilor lui Eminescu. Pentru mine, om care, ca atîția alții de vîrsta lui, am învățat puțină latină între atîtea ore de de toate, Traian Lăzărescu a fost și este un personaj de o extraordinară intransigență și candoare. Înțelegînd, între cei puțini, că latina nu este numai o „limbă mîmă”, o „limbă moartă” cum i se spunea într-o vreme, ci mai ales un mod de a gîndi perpetuu în spațiul românesc, acest poet și profesor a înfruntat cu un curaj aproape nefiresc batjocura veche și mai nouă a celor care, ignorîndu-l, își ignorau pe față sau pe ascuns propria obîrșie. Nu mai vorbesc de confuzia unor lingviști care, la un moment dat, în eforturile lor de a ne apropia limba de alte limbi, ne îndepărtau pe noi, elevii de atunci, de limba latină! Repet, nu am beneficiat în școală și în facultate de prea multe ore

de latină, însă resimt și astăzi aceasta ca pe o mare pierdere. Cred, de aceea, că și incăpătinatei existențe a unui asemenea om care și-a dedicat întreaga sa viață nobilului său ideal îi datorăm astăzi trecerea orei de latină între orele firești de clasă. Pentru aceasta l-am înțeles, l-am iubit și-l plîng.

IULIAN NEACȘU

Sculpturi ceramice

Școala românească a sculpturii ceramice arată, dintr-un început, toate datele unui fenomen. Înțelesul original al termenului (phenomenon) este de „ceea ce apare” și cheamă, cu o anume gravitate, ideea de surpriză, de uimire, de predestinare chiar. Reperele ei fenomenologice au fost destul de repede sesizate, pentru că artiștii acestei școli s-au angajat cu generozitate într-o serie de programe de acut interes cultural. Despre taberele de ceramică de la Medgidia și Sighișoara, bunăoară, s-a scris adesea și cu justete. A fost pentru toată lumea limpede că sculptura în materiale ceramice devenea prilejul și, totodată, cauza unei concepții noi în realizarea ambientului urban, că generațiile de ceramiști, abia ieșite din institutele de artă, erau garanția unei schimbări de esență în producția de obiecte de interes artistic major pentru nolle orașe, că acești artiști puteau să promoveze, în plan internațional, lucrul excepțional al școlii.

Costel Badea, absolvent în 1964 al Institutului „Nicolae Grigorescu” — și, în prezent, lector la catedra de ceramică — a fost considerat, cu tot temeiul, șeful noii direcții. Opera lui e bogată și a re-purtat prestigioase izbînzii, în țară și în lume. Costel Badea este artistul român care dobindeste, într-un interval de timp remarcabil de scurt, un număr de premii remarcabili de mare: Premiul Tineretului al Uniunii artiștilor plastici (1959), Medalia de aur — Perugia (1970), Marea diplomă de onoare (pentru grupul de

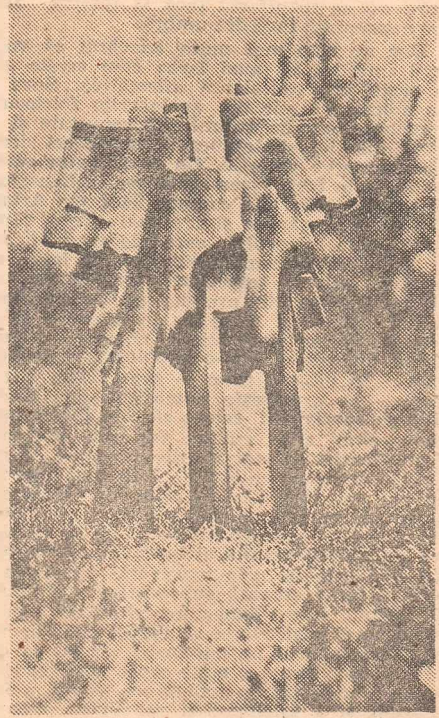
artiști români) — Vallauris (1970), Premiul ex-aequo al C.S.C.A.-București (1971), Premiul pentru artă decorativă al U.A.P. (1972), Diplomă de onoare — Vallauris (1972), Premiul III — Perugia (1972), Medalie de aur — Perugia (1973), Premiul II, cu medalie — Gdansk (1973), Premiul pentru prototip al U.A.P.-București (colectivul Simpozionului de creație de la Sighișoara) (1973), Medalie de aur — Vallauris (1974), Premiul I, ex-aequo — Erfurt (1974), Premiul pentru sculptură al C.C. al U.T.C., — Expoziția tineretului-Pitești (1974), Premiul II în Festivalul național „Cîntarea României” (1977), Medalia de aur — Perugia (1978).

Costel Badea a expus în zeci de selecții românești trimise peste hotare sau ca invitat al unor faimoase galerii și academii de artă europene. Dealtfel, din 1970 este membru al Academiei internaționale de ceramică, avînd sediul la Geneva, iar din 1973, secretar al Uniunii artiștilor plastici.

Toate acestea nu se explică îndeajuns prin întîmplarea binecuvîntată care e talentul ori conjuncția de talente, din care ies în față cele mai bine organizate. La debut, în 1965, sculptura monumentală românească oferea promoției lui Costel Badea pilda unui statuar cu multe și harnice prejudecăți. Cu libertatea ce-o îngăduie dintotdeauna arta ceramicii, cu emanciparea acestei arte față de tot ce-ar putea să fie imitație a realului și figurare sub imperiul unui model, Costel Badea întrevide, posibilitatea unor „muzici de volume”, a unei sculpturi cu o poetică foarte personală, unde fantezia să fie prima lege, unde gresia, cu tactilitatea ei mingioasă, atît de vi-

guros minerală și totuși atît de umană să fie nu atît formă, cit sugestia unui proces. Sculpturile ceramice ale lui Costel Badea fac o relație specială cu spațiul ce-l ocupă: ele nu dau conținut unui gol, nu vin cu ordinea lor într-un loc nelegat, ci cresc și împlu, precum fructul, și frunza, și piatra — aerul de-o vibrație și de-un tumult cum numai natura îl are. Noi vorbim atît de frecvent de fantezie incit uităm că ea e veritabilă și născătoare de artă doar cînd se desfașoară cu firesc. Cel mai neliniștitor fapt în creația lui Costel Badea e tocmai firescul noilor forme. Obiectele sale par să amintească ceva, fără să amintească nimic. Secretul imberiei ce-o exercită asupra privitorului stă în capacitatea acestor invenții de-a evoca momentele de vitalitate ale naturii, înmuguririle ei, fabulosul articulațiilor unor plante, cristalizările. Dintre toți artiștii români, Costel Badea a simțit cel mai așine, a simțit în inimă, am putea spune, paradoxul aglomerărilor de cristale, vespnicia ce-o mărturisește superba lor geometrie, ruina și puberea ce se anunță în orgolioasa lor înaltare. Un ciclu de sculpturi din perioada '70-'72 inchiupia, în citeva piese aparent deosebite una de cealaltă, niște „roade ale pămîntului”. Ca și cum, dintr-un sol bine bătut de ploii, gras și îmbibat de sucuri, ar fi răsărit, i-ar fi spart coaja, niște bulbi enormi, abia reușind să mai țînă în fragede cămăși puterile grăbite ale înălțurului. Fiu de țărăn român, Costel Badea aude sunetul seminței care germinează sub scoartă și germinația e semnul și destinul sculpturii lui.

TUDOR OCTAVIAN

In acest număr, sculpturi ceramice de COSTEL BADEA

Învățământul muzical în dezbatere

Se poate trăi fără muzică?

Modul științific de organizare a învățământului nostru muzical a o realizare a societății noastre socialiste. Așezarea pe verticală a școlilor elementare, generale, gimnaziale și universitare, cu o evoluție organică și cu întreprindere firească între segmente, urmărirea pe parcursul a cite 14-16 ani de studiu a valorilor reprezentative ale muzicii noastre și șlefuirea marilor talente printr-o strânsă colaborare între cicluri reprezintă o necesitate impusă de practica învățământului nostru muzical, atât de specific legat de practica vieții curente. În acest sens considerăm că Ministerul Educației și Învățământului va trebui să privească mai puțin fragmentar, pe compartimente și pe orizontală, învățământul muzical, de vreme ce există o legătură atât de puternică și de tradiție între școala elementară, generală, gimnazială și universitară. Dacă în alte domenii de activitate se poate planifica cu oarecare exactitudine cîți absolvenți vor încheia studiile într-un an sau altul, în învățământul artistic marile valori nu se pot planifica. Realitatea este că învățământul muzical nu înregistrează, practic, reboturi! Cei care cad la selecțiile din diferitele etape ale pregătirii sînt elevi cu note între 7 și 9 sau cu 10 fără cîteva procente, și se pot încadra în alte munci devenind apoi animatori ai vieții muzicale sau cel puțin melomani devotați sălilor de concert. Pentru că de fapt elevii liceelor de muzică, de pildă, fac toate materiile de cultură generală stabilite de programa analitică și sînt deci apti să se orienteze și spre alte destine sociale. Credem că va trebui mărit numărul de discipoli ai muzicii la diferitele cicluri. Această mărire răspunde cererii de cadre artistice necesare în funcție de exigențele societății în stadiul actual al dezvoltării noastre multilaterale și al dezvoltării societății noastre socialiste în viitor. Ca să lasă un instrumentist valoros sau un cântăreț de excepție trebuie să intre în conservator cel puțin 10 studenți de fiecare instrument sau de fiecare voce. Altfel, evoluția devine anormală și se pune sub semnul hazardului. Cei care nu vor putea atinge cele mai mari performanțe artistice își vor putea găsi diverse utilizări în sectorul cultural-artist. Dar trebuie categoric asigurat un lot de selecție ce va fi studiat pe parcursul unui an sau doi ani pentru a se asigura valorile de performanță.

În ceea ce privește necesarul de muzicieni pentru o activitate artistică de masă sănătoasă trebuie să ne gândim la faptul că publicul receptiv trebuie creat, trebuie educat. Cînd vorbim de creșterea bunăstării populației, sigur că ne gândim la confortul elementar dar și la accesul unanim la bunurile spirituale. Muzica trebuie să devină un bun al întregului popor. Nu numai un bun al unor elite. De aceea este necesar să pregătim mai mulți profesori de muzică în stare să-i pregătească pe tineri de la vîrsta fragedă a scris-cititului pentru alfabetul muzical, în stare să-i învețe să cînte la un instrument sau pur și simplu să cînte după partitură, corect, o melodie. Din nefericire noile generații nu mai sînt pregătite temeinic pentru muzică în școli! Și muzica este absolut necesară într-o societate care se dezvoltă atât de mult în plan tehnic și științific. Muzica și arta restabilesc echilibrul psihic. Nouă nu ne este indiferent ce fel de om pregătim pentru viață, pentru istorie. Tineretul în special are nevoie de frumusețe, de căldură, de lirism, de umanism. Și noi trebuie să-l ajutăm să le regăsească pretutindeni în societate.

Prof. univ. LIVIU COMES

Particip bucuros la dezbaterile inițiate de revista „Flacăra” privind condițiile în care își desfășoară activitatea învățământul muzical, convins că trebuie reabilitată școlii muzicale românești baza largă de selecție pentru marile valori și pentru înălțarea spirituală a generațiilor ce vor veni după noi. În acest sens, consider că trebuie îmbunătățit sistemul piramidal compus din trei cicluri de studiu pentru a cuprinde în învățământul muzical majoritatea elementelor talentate și, în general, a copiilor dotați pentru muzică. Aceasta, pentru a cultiva într-un mod superior masa din care se alege florile spiritualității și talentului muzical românesc. Structura celor trei cicluri trebuie păstrată și permanent perfecționată. Numai așa se poate educa și valorifica decît prin școala de muzică. Propun să se studieze posibilitatea menținerii școlilor generale de muzică și a liceelor de muzică în structura lor inițială. Propun de asemenea ca în cadrul liceelor de muzică să se desființeze examenul de treapta a doua deoarece concursul pentru treapta întâi în cazul acestei specialități reprezintă deja o selecție severă care dă dreptul la îmbrățișarea unei cariere sigure de muzician și reprezintă consacarea talentului într-un profil umanist cert. Micșorarea cifrei la treapta a doua înseamnă părăsirea unor talente deja verificate prin treapta întâi în mijlocul ciclului. Pe de altă parte miniaturizarea Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București, de pildă, îngustează exagerată a vîrfului piramidei muzicale, poate exclude dintre marii muzi-

cieni de mîine unele valori care sînt îndepărtate prin concursul de admitere cu medii de peste 9! Ceea ce face, de pildă, ca unii candidați respinși la examenul de admitere în conservator să fie încadrați prin A.R.I.A. ca membri titulari în orchestre simfonice din R.D.G., dovadă a excepționalei lor pregătiri, continuându-și studiile prin conservatoarele din țara prietenă, cu mare tradiție în muzică, fără ca diploma să fie recunoscută la noi. Acest aspect trebuie criticat cîtă vreme de asemenea elemente valoroase este încă nevoie în orchestrele noastre, iar procentul de absolvenți ai școlii noastre superioare de muzică nu e corespunzător necesarului de producție. De asemenea, trebuie întărit respectul pentru marile valori din muzica noastră, ca și preocuparea pentru a păstra valorile artistice excepționale deja afirmate în viața muzicală internațională care sînt exportate, prin A.R.I.A., în alte țări, pe termene uneori îndelungate sau care pur și simplu dispar pentru că nu pot supraviețui indiferenței unor foruri culturale-artistice.

În concluzie, credem că numai prin lărgirea orizontului învățământului muzical se provoacă o selecție mai bună a talentelor. Rezultatele excepționale la diferitele manifestări internaționale reprezintă suma unei generoase cultivări a talentelor, nu a unei îngustări, a unei optici birocratice. 500 de elevi la liceele de muzică din România reprezintă după părerea noastră un procent mic la o populație de 22 milioane de locuitori, la o extraordinară emulație de talente muzicale, la marea noastră tradiție artistică.

Prof. univ. GEORGE MANOLIU

Cred că trebuie să fim de acord ca muzica să se predea la clasele mici (I-IV) de către profesori de muzică cu studii superioare. Nu din rea intenție unii învățători fac în locul orol de muzică ore de matematică sau de limba română, nu din rea intenție nu știu să solfegeze bine, nu din rea intenție nu promovează un repertoriu calitativ de cîntece patriotice și pionierești ci din necunoaștere, din nepricepere, pentru că sînt străini de tehnica instrumentelor și a cîntatului pe mai multe voci. Sînt cazuri verificate de noi că în școlile în care s-a predat muzica de către cadre de specialitate colectivele de elevi sînt mai receptive la frumos, mai unite, mai bine pregătite profesional, știu să se distreze în chip armonios și să participe cu bucurie, cu elan strălucit la manifestări organizate sau ocazionale. Noi am făcut, la nivel de municipii, tot ce e posibil ca să-i ajutăm pe învățători să-și lărgescă cunoștințele muzicale. Am organizat instructaje defășurate de profesorii de muzică cu învățătorii. Am inițiat pe lingă Casa corpului didactic și pe lingă comisiile metodice ale sectoarelor întru-niri speciale pentru instruirea învățătorilor privind muzica și exigențele pregătirii ei la copii mici. Dar toate acestea nu au dat rezultatele scontate. Decît să instruiam cadre care nu au cunoștințe temeinice de muzică, mai bine îi trimitem pe specialiști să predea muzică direct în clase! La urma urmei, așa cum educația fizică și desenul sînt predate la clasele mici de către profesorul de specialitate, și muzica poate fi predată de profesori de specialitate.

Dacă e să ne referim la muzica predată în școlile generale cu clase profilate pe muzică, situația trebuie îmbunătățită. Senzația de activitate, didactică suplimentară își pune amprenta pe psihicul elevilor și al părinților. S-a creat senzația că muzicii nu i se mai acordă destulă importanță și părinții își orientează cu precădere copiii spre școli cu profil obișnuit de cultură generală. La Liceul de muzică „George Enescu”, reducîndu-se substanțial numărul de locuri de la 8 clase paralele — cu trei ani în urmă — la două clase paralele — în acest an — am fost nevoiți să orientăm elevii căzuți cu medii de 9,16 și chiar de 10 fără 5 sutimi la examenele de treapta a doua, spre alte meserii deși s-au pierdut prin ei o investiție extraordinară și speranțe mari. Și, la urma urmei, cine poate fi atât de sigur că unul sau altul din zecile de candidați respinși în aceste condiții nu s-ar fi putut dezvolta mai bine în timp față de cei reușiți? Va trebui să ținem seama de salturile calitative, uneori extraordinare, pe care le pot face copiii în evoluția lor viitoare de mare performanță, pentru a nu-i elimina prea devreme din competiție la procente infinitesimale, diminuînd șansele de dezvoltare a unor talente de certă valoare necesare culturii noastre.

Perfecționarea învățământului muzical este cu atât mai importantă cu cît sarcinile muzicienilor în anii ce vin în cadrul Festivalului național „Cîntarea României” vor fi din ce în ce mai complexe iar rolul muzicienilor în orientarea publicului spre o artă adevărată — din ce în ce mai important în ampla acțiune de edificare a omului nou, multilateral dezvoltat.

CONSTANTIN POPESCU
inspector cu problemele
învățământului muzical
pe municipiul București

Voi expune problemele care mă frămîntă cu toată răspunderea și dorința fierbinte comunistă ca ele să fie rezolvate constructiv, pentru ca și învățământul muzical superior, profesorii și studenții săi să poată contribui plener la traducerea în viață, în domeniul artei muzicale interpretative, a tuturor documentelor și directivelor tratate muzicienilor de înalte foruri ale partidului, de către tovarășul Nicolae Ceaușescu personal.

De la început, consider că trebuie îmbunătățită cifra de școlarizare în Conservatorul „Ciprian Porumbescu” din București, care atrage după sine sporirea numărului de talente și creșterea în viitor a cadrelor necesare vieții muzicale românești. În aceeași ordine de idei trebuie mărit numărul de licee și școli generale de muzică și a cifrelor lor de școlarizare pentru a cuprinde un lot reprezentativ de talente în selecțiile pentru școala muzicală superioară.

Această îmbunătățire este firească în contextul istoric al creării omului nou, al cărui psihic trebuie influențat și modelat prin artă, prin muzică și în contextul creării Festivalului național „Cîntarea României”. Un învățământ muzical adecvat istoriei pe care ne-o făurim va asigura continuarea marilor realizări pe care le-am avut în acest domeniu pînă în prezent.

Pe de altă parte, va trebui să creăm toate condițiile desfășurării activității solistice scenice normale a profesorilor solști, acompaniatori sau dirijori în țară și în străinătate prin obținerea acordului Ministerului Educației și Învățământului în acest sens. Pentru că cei mai valoroși artiști interpreți sînt încadrați, în afară de Filarmonica „George Enescu” și Opera română, la Conservator, deci în învățământ. Astfel, nereușind să-și practice meseria de solist sau dirijor în țară și peste hotare, au plecat în ultimii doi ani din învățământ, de la Conservatorul din București, 10 (zece) profesori foarte buni (prin transfer la alte instituții muzicale).

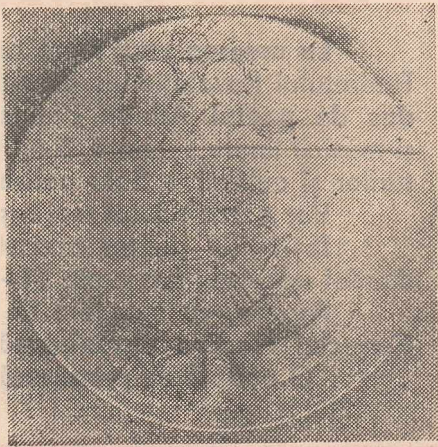
Trebuie să căutăm și să găsim soluții în spiritul documentelor de partid privind integrarea învățământului cu practica, altfel există riscul de-a rămîne în învățământ numai profesori care nu-și practică meseria pe scenă, în loc de a atrage și de a crea condiții pentru ca toată experiența practică a interpreților valoroși să poată fi transmisă urmașilor atît în clasă cît și pe scenă, pentru marele public. Pentru că în învățământul muzical integrarea cu practica înseamnă activitate bogată, multilaterală în contact direct cu publicul.

De asemenea, trebuie stimulată participarea studenților la concursurile internaționale, cît și a unor profesori invitați ca membri în jurii, fapt care reprezintă confirmarea școlii românești de interpretare, fapt care concretizează progresul învățământului muzical universitar și contribuie la afirmarea prestigiului artei românești interpretative în lume. Tot atît de necesară este aprobarea de către Ministerul Educației și Învățământului a documentărilor și schimburilor de experiență atît de importante menținerii unui înalt nivel internațional al vieții noastre muzicale.

Generația vîrstnică de muzicieni și solști a fost ajutată să dea țării și lumii întregi tot ce a avut mai bun. Generația medie, acum la maturitate, cînd este în deplinătatea puterilor fizice, a cunoștințelor și realizărilor plene artistice, trebuie la rîndul ei sprijinită generos pentru a da țării și lumii întregi măsura talentului românesc. De asemenea, pentru generația tinăra aflată în dezvoltare și afirmare și care a obținut pînă în prezent numeroase premii la concursurile internaționale de interpretare sitund România printre primele țări din lume, înaintea altora, cu tradiție, cum ar fi Franța, R.F. Germania etc., trebuie creată atmosfera cea mai caldă și eficientă pentru a-și continua evoluția ascendentă pe drumul muzicii.

Toate acestea în spiritul directivelor Partidului Comunist Român, care frasează ca sarcină artiștilor să atingă culmile cele mai înalte ale măiestriei, să creeze o artă comunistă de înalt umanism și să ducă faima artei românești pe toate meridianele lumii. Aceasta și este în înțeleapta și clarvăzătoarea gîndire a secretarului nostru general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, menirea artistului muzician — de a cînta țara cu tot ce-i este mai drag, de a duce faima școlii românești de interpretare și compoziție peste hotare, pentru ca să audă toți cît de talentat este poporul român, ce înalt nivel de cultură și măiestrie a dobîndit în anii libertății și demnității pe care-i trăim.

CORNELIA BRONZETTI
lector universitar

Opinii

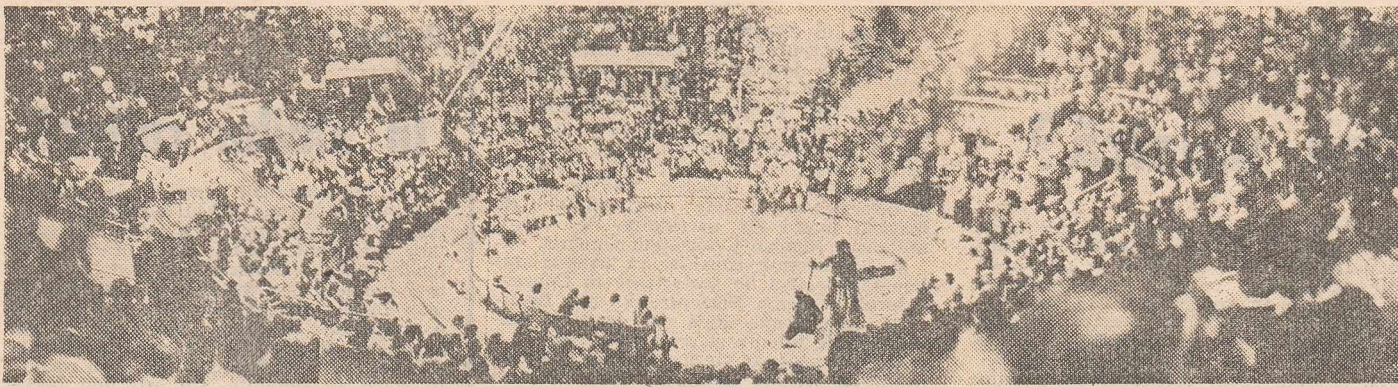
În slujba culturii

Una din euceririle epocale ale socialismului o constituie uriașul acces spre cultură al maselor largi. De unde interesul, fără precedent, pentru literatură și artă, pentru valorile spirituale în general. Dintr-o indeletnicire festivă, de zile mari, a unei inlime minorități, cultura a devenit o necesitate cotidiană de masă. Hrana spirituală se cere, și ea, consumată zilnic, spiritul trebuie întreținut, ca și corpul, în stare de sănătate. Cu atît mai necesară este, de aceea, formarea și cultivarea gustului, dirijarea opțiunilor estetice în spiritul concepției științifice a socialismului. Există, zilnic, la noi, manifestări și evenimente culturale importante: spectacole, cenacluri, concerte, festivaluri, expoziții, filme, apariții de cărți de literatură și arte etc., etc. Să adăugăm apoi afirmări ale culturii române peste hotare, unele de un mare ecou precum și manifestări ale artei universale în țara noastră. Dar faptul capital, pe care-l datorăm conducătorului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, îl reprezintă competițiile Festivalului național „Cîntarea României” care a dinamizat, practic, toate energiile și valorile spiritualității noastre creatoare, sub egida căruia au loc zilnic, pe întinsul țării, atîtea manifestări strălucite ale oamenilor de toate vîrstele, bărbați și femei, din rîndul românilor și al celorlalte naționalități.

Ținînd seama de toate cele de mai sus, la care se pot adăuga încă atîtea argumente, considerăm că este mai mult decît necesară apariția unui cotidian cultural (de literatură, muzică, artă) care să se ocupe cu competență și responsabilitate de toate aceste aspecte, informîndu-și cititorii și, în egală măsură, formîndu-i. Un asemenea ziar, cumpărat în fiecare dimineață, alături de celelalte și la același preț, ar forma, în locul complexului de cultură întîlnit de atîtea ori, un reflex al culturii, adevărată carte de vizită a oricărui staț civilizată. Nu e, desigur, întîmplător că în multe asemenea state există astfel de publicații cotidiene. Chiar noi avem o anumită tradiție, care nu trebuie neglijată: între 1911-1913 se putea citi *Rampa*, ziar pentru „teatru, muzică, literatură, artă”, la care scriau Al. Macedonski, Al. Davila, N.D. Cocea, Eugen Lovinescu, Tudor Arghezi, Galaction, Topîrceanu, Minulescu, Liviu Rebreanu. Între 1917-1918 apărea, tot la București, *Scena*, „ziar zilnic (sic!) de teatru, muzică, literatură, artă și sport” (ce atunci se vede că sportul era o artă) la care scriau Arghezi, Aderca, Davila, Galaction, Camil Petrescu, Rebreanu ș.a. După 1915 a apărut, pînă-n 1938, cotidianul cultural *Rampa nouă ilustrată*, la care scria întreaga elită artistică, în ciuda faptului că, în aceeași perioadă, se tipăreau, numai la București, cîteva zeci de publicații literare, între care măcar următoarele fac gloria presei noastre literare: *Convorbiri literare*, *Viața artistică*, *Gîndirea*, *Adevărul literar și artistic*, *Viața literară*, *Vremea*, *Bilet de papagal*, *Revista Fundațiilor*, *Reporter*.

Și, fiindcă ceva mai-nainte venise vorba de sport, în ce ne privește nu putem să nu privim cu o netărmurită admirație locul pe care-l ocupă sportul în viața noastră de toate zilele. Ceea ce, la drept vorbind, produce și o flagrantă inegalitate în defavoarea unei mari părți a populației. Mai întii pentru că interesul pentru sport este aproape numai apanajul bărbaților. Lată prin urmare că jumătate din populație, femeile, suferă o eliminare naturală. Este vorba, apoi, de o inechitate de vîrstă, căci sportul interesează mai ales bărbații între 15-50 de ani. Există, apoi, eliminări naturale ale unor profesii: țărănul nu prea se interesează de sport. Făcînd un calcul elementar, observăm că se produce o eliminare naturală a circa 70 la sută din populație. Se chehtuiește, cum se vede, o enormă cantitate de energie pentru circa un sfert din populație. Întreaga populație nu merită o asemenea investiție? Există, cum se știe, cotidianul *Sportul*. Pe lingă asta fiecare cotidian are, în fiecare zi, o rubrică sportivă. Mai nostim este că și publicațiile literare și de cultură contin, cu regularitate, o rubrică similară. Despre isprăvile sportivilor noștri se scriu multe pagini desi, de multe ori, în loc de aplauze auzim lamentări, explicații, scuze sau angajamente repetate. Pariez că în materie de cultură stăm mult mai bine, dar prea puțin știu. Într-o vizită la un liceu am făcut următoarea experiență: am cerut elevilor să indice, în zece minute, pe o coloană a hîrtiei, scriitori, compozitori și artiști plastici contemporani români sau străini (la un loc) iar pe cealaltă coloană nume de fotbaliști. Rezultatul? În afară de 2-3 scriitori (din programă), mai nimic. În schimb se etalau, pe foile de hîrtie, echipa de fotbal complete. Clasa avea mai ales băieți, e drept. Evident, sportul e foarte popular. Dar reputația i-au făcut-o în primul rînd ziarul *Sportul*, apoi emisiunile zilnice de la radio și televiziune, rubricile sportive din presa de toate genurile etc. Evident, n-avem nimic cu *Sportul* pe care-l citim noi insine, cu interes. Nu vrem, deci, nici pe departe, diminuarea propagandei sportive. Vrem numai ca, luînd exemplul propagandă sportivă, să facem măcar mai mult pentru propagandă culturii. Credem că virtuțile minții merită a fi cunoscute și cultivate măcar în aceeași măsură ca și virtuțile fizice.

POMPILIU MARCEA

Din nou în mijlocul bucureștenilor la Circul „București”

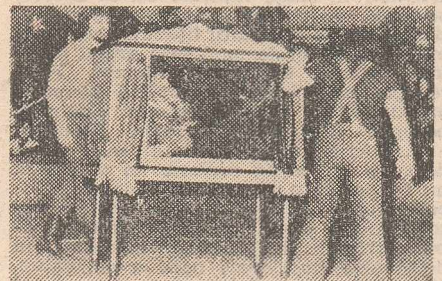
Fotografii de ELENA GHERA

Cronica (375, 376, 377, 378)

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, s-a aflat simăbătă, 29 martie și duminică, 30 martie, în județul Vrancea. Prima intimplare literar-artistică s-a desfășurat la Focșani, la Casa de cultură a sindicatelor, și a avut un aspect contradictoriu. Acest lucru s-a datorat în egală măsură membrilor cenaclului și spectatorilor care n-au reușit de la început — în ciuda intențiilor bune pe care le-au avut și unii și alții — să găsească o cale prielnică de apropiere, de comunicare și receptare a mesajului artistic. Prima parte a manifestării — nu ne știm s-o spunem pentru a fi în spiritul adevărului — a fost o realizare submediocră, cum de mult nu a mai înregistrat Cenaclul Flacăra. Părea că tot ceea ce se spunea pe scenă se propaga în neant, alii de inertă era asistența. Ceea ce a contribuit la inhibarea membrilor cenaclului, imprimându-le o manieră

Doru Stănculescu Mircea Vintilă

Radu Gheorghe în cutia magică a trupei Constantin

blazată de interpretare. Unii dintre ei s-au aflat în posturi și mai penibile. Vali Șerban, de pildă, revenit în cenaclu după trei ani, a uitat pur și simplu textul cîntecului interpretat (o poezie a lui Mihai Beniuc, Ultima serisoare). Dar dacă acest lucru mai poate fi înțeles, mai greu de priceput e ce l-a înlemnat să aleagă o melodie sprintară la niste versuri de o gravitate răscolitoare. Nici faptul că unii dintre cîntăreți au prezentat piese noi (Mircea Bodolan — Colind, Vasile Șeicaru — Serisoare mamei) și nici prezența unor noi membri în cenaclu (Sorin Găzdac și George Munteanu din Bistrița) nu a înviorat atmosfera.

Și totuși, la un moment dat, parcă s-ar fi produs un miracol. Toți cei prezenți au reușit să-și învingă oboseala firească după o săptămînă de lucru și să inchege în final fesiatura strălucitoare a unui spectacol complex și profund. De la tatonarea în direcții care nu duceau nicăieri, s-a ajuns la o concepție unitară în care cei de pe scenă și cei din sală au ajuns să-și simtă inimile bătînd la fel și au cîntat și au recitat împreună cu acea inflăcărare caracteristică intimplărilor literar-artistice cele mai izbutite ale cenaclului. Nu le putem da numele tuturor celor 500 de spectatori din sală, deși ar merita pentru contribuția lor la realizarea unui final de spectacol excepțional. Ne mulțumim doar să consemnăm numele membrilor cenaclului care, desigur, își au și ei meritul lor. În afară de cei pe care i-am amintit mai sus, s-au mai aflat la Focșani Doru Stănculescu, Mircea Vintilă, Mircea Bodolan, Gheorghe Gheorghiu, Adrian Ivanițchi, Marian Corjos, Duce Bertzi, Constantin Dragomir, Marcela Saftiu, Zoia Alecu, Maria Nagy, Sorin Minghiat, Victor Socaciu, Valeriu Sterian.

De neînchipuit, dar ceea ce nu se credea la început s-a intimplat pînă la urmă: s-a cîntat La mulți ani cu sănătate, cîntec pe care membrii cenaclului îl intonează rar, în semn de recunoștință în cinstea fericii conlucrări dintre interpreți și public.

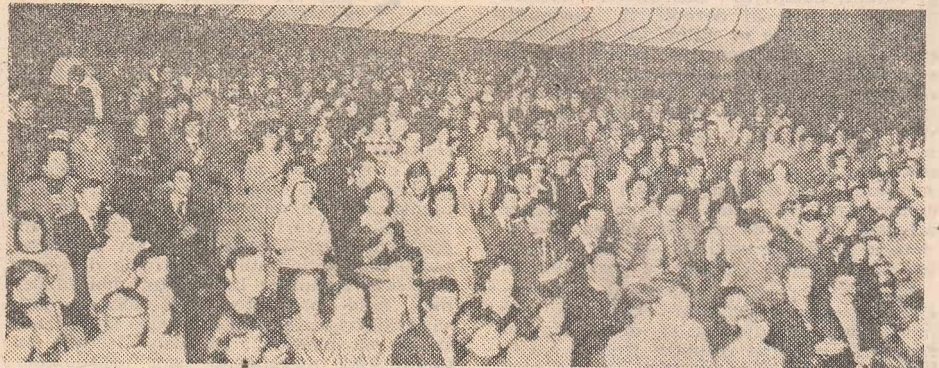
În aceeași componentă Cenaclul Flacăra s-a aflat a doua zi la Adjud. Înainte de a vă relata cum a fost aici, vrem să menționăm un lucru paradoxal: o selecționată formată din membrii cenaclului și o alta aparținînd organizației U.T.C. a județului Vrancea au jucat un meci pe care gazdele l-au pierdut cu 19 la 80. Cineva ar putea crede că localnicii au jucat handbal iar oaspeții baschet. Paradoxul constă în faptul că și unii și alții au jucat pur și simplu fotbal. E lesne de ghicit însă cum a jucat fiecare...

Trecînd peste acest respiro pe care și l-au îngăduit cenacliștii, trebuie să spunem că la Adjud li s-a făcut o primire sârbătorească și ei au tinut să fie la înălțimea așteptărilor. Un program doar de două ore și jumătate (față de cel de cinci ore din seara precedentă) i-a obligat să se exprime scurt și cuprinzător, cei aproximativ 500 de spectatori participînd ori de cîte ori au fost solicitați la crearea unor dintre secvențele spectacolului.

Așa cum fusese promis publicului din Capitală, la Circul „București” au fost convocați luni, 31 martie, ora 18, o parte din cei mai de seamă reprezentanți ai poeziei și muzicii tinere de la noi. Aproape 2.500 de spectatori de un entuziasm contagios au asistat la unul din spectacolele de anvergură ale Cenaclului Flacăra. Durata de opt ore și jumătate a reprezentației (cu două pauze de cîte un sfert de oră) a fost un interval de timp suficient pentru a trece în revistă multe din cele mai îndrăgite cîntece și poezii aflate în repertoriul cenacliștilor. Ceea ce înseamnă că a meritat să fie depus efortul pentru organizarea acestui spectacol și învingerea unor inerții birocratice.

Din motive pe care le știu în primul rînd ei înșiși, Valeriu Sterian (Om ca oricare, Om bun, Cîntec de haiduci, Ardeal), Marcela Saftiu (Fiii lacrimilor tale, Ce s-a dus, s-a dus — o piesă nouă, Vint de seară, Singura poveste), Zoia Alecu (Oua de rouă, Sălbatic e vîntul), Mircea Bodolan (Mătrăguna, Cîntec de haiduci, În tot felul de părți) au deschis această seară petrecută cu tineretul bucureștean. La Omul pădurii toți cei prezenți au tinut să participe. Au participat bine. Au urmat apoi noii membri ai cenaclului, Sorin Găzdac (Cîntec, Constantin Brăncoveanu) și George Munteanu (Balada lui Pîntea, Lui Iancu), mult mai siguri ca la primele două confruntări cu publicul. Victor Socaciu a încins atmosfera cu Imnul Rapidului, Glasul melodios al lui Nicu Alifantis ne-a reamintit succese mai vechi și mai noi ale sale: De-aș avea, Balada iubirilor trecute, Cîntec, Buturuga, Decembrie. Din nou au urmat nume mai noi: Marian Corjos (Ioan Opincă și Omul și rața), într-o ipostază umoristică a folk-

ului, Grottendorfer Volker (Imnul Albei Iulii, Un german cîntă Ardealul), într-o ipostază ardentă a folkului, și Duce Bertzi (Cînd s-o împărțit norocul, Săraca inima me) într-o ipostază melancolică a folkului. Revenirea nu de multă vreme a lui Gheorghe Gheorghiu e de bun augur (Du-mă timp, Timp vechi). Constantin Dragomir a cîntat bine Gara de Nord și Viața simplă. El se poate socoti, după opinia poetului Adrian Păunescu, un membru definitiv al cenaclului. Mihail Stan, proaspăt laureat la Festivalul de teatru contemporan de la Brașov cu marele premiu pentru interpretare masculină, pentru că tot se afla într-o arenă, i s-a strigat de trei ori Glorie, ca marilor învingători de altădată. Într-o formă excelentă el a recitat Iberia lui Emil Botta, Cerc de penumbra de Dumitru Popescu, Minunea de Marin Sorrescu și Mistrețul cu colți de argint de Ștefan Aug. Doinaș. Victor Socaciu, acest mare cîntăreț al noului val din muzica tinărară, a cîntat Donna, Donna, Cîntec pentru Charlie Chaplin — mult gustat de public — ca dealțul și Roata, Oțule, Florile unde-au plecat, Un punct de vedere. Mai sigur ca la precedentele sale apariții a fost Vali Șerban — Cenusa verii, Vîntul e plin de zăpadă. Vasile Șeicaru a făcut ca prin piesele intonate să demonstreze ce coezi-

O dimineață de neuitat pentru publicul din Adjud

ne sufletească poate naște cîntecul într-o mare masă de oameni — Colindul Dușorii, Serisoarea mamei, Condiția cîntărețului revoluționar, De ce?, Cîntec bănațean. Într-o atmosferă excepțională s-a cîntat Trăiască România!, ca un omagiu al celor prezenți pentru climatul de libertate și omenie în care ia ființă arta la noi. La cererea spectatorilor Nicu Alifantis a revenit și a mai cîntat Jurămînt și un cîntec popular. Maria Nagy s-a bucurat de nelipsitul ei succes la public: Afară trece moarica, Aseară și-am luat basma, Moțu și moața. Fericire de-mprumut și două cîntece în

limba maghiară. Grupul folk „T” (Lavin și Camelia Stănescu Cizensky, Viorel Dincă, Emil Comănescu) a arătat din nou că prelucrarea atentă a elementelor folclorice găsește o adevărată deplină la spectatori. Pe parcurs însă au intervenit tot felul de necazuri la instalația electrică (voite?, o pură intîmpare?) Adrian Ivanițchi, această memorie a cenaclului, a interpretat din cîntecele sale și ale altora cu aceeași dezinvoltură: Amiaza, Arsura, Dacii liberi, Ploaia care va veni. Membrii cenaclului au intonat apoi Vinare de vînt iar poetul Adrian Păunescu a izbucnit cu al său Manifest pentru sănătatea pămîntului. Recitalul lui Doru Stănculescu — secondat strălucit de Sorin Minghiat și Ioan Oașan — a cuprins Etou de romanță, Baladă de copilărie, Ai, hai, Fără petale, De trei ani n-am dat pe-acasă. Florian Pittiș a fost ca de obicei actorul excepțional spunînd Ultima serisoare (Mihai Beniuc), o tableată de Radu Coșasu, Arhimede și ostașul, Mihai Viteazul și turcii (G. Topârceanu după D. Bolintineanu), Radu Gheorghe a prezentat un număr mai dens și mai plin de umor ca ultima oară. De data aceasta el a apărut în arenă grație unui număr de iluzionism oferit de trupa Constantin. El a cîntat Prietena defunctului (versuri de regretatul scriitor Eugen Secelceanu), Cîntecul Pat și Broasca țestoasă de Christian Morgenstern. Apoi au fost din nou Zoia Alecu și Marcela Saftiu, la cererea înierioasă a publicului. Finalul intimplării literar-artistice l-a găsit pe Valeriu Sterian interpretînd Cozma Răcoare, Anti-războinică și Cîntec de oameni. Astfel s-a încheiat o magnifică noapte de artă tinărară.

În seara zilei de 1 aprilie, membrii Cenaclului Flacăra au fost oaspeții studenților de la Facultatea de construcții din Capitală. În fața a peste șase sute de tineri și tinere care au ocupat sala cu aproape două ore înainte de începerea spectacolului, la intimplarea de muzică și poezie au fost prezenți: Doru Stănculescu, Victor Socaciu, Mircea Vintilă, Valeriu Sterian, Zoia Alecu, Gheorghe Gheorghiu, Marcea Bodolan, Constantin Dragomir, Nicu Alifantis, Sorin Minghiat și actorul Mihail Stan.

Mihail Stan; Victor Socaciu; Adrian Ivanițchi; Marcela Saftiu; Vasile Șeicaru; Mircea Bodolan

O noapte de primăvară cu tineretul bucureștean

La cererea unui mare număr de prieteni ai săi, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, se întâlnește din nou cu iubitorii poeziei și muzicii tinere simăbătă, 5 aprilie, cu începere de la ora 21, la Palatul sporturilor și culturii — Sala polivalentă — din Capitală.

Vor participa cei mai reprezentativi membri ai Cenaclului.

Invitațiile pentru această manifestare se pot ridica de la sediul redacției noastre între orele 11-22.

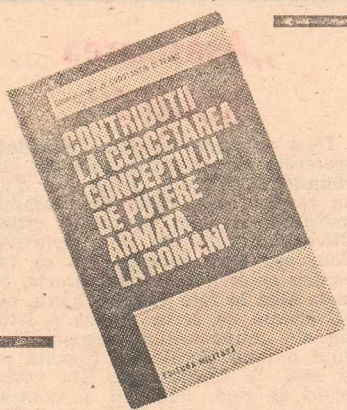
Așadar, cu începere de la ora 21, la Sala polivalentă din Capitală, Cenaclul Flacăra organizează:

O noapte de primăvară cu tineretul bucureștean.

Florian Pittiș

O VALOROASĂ LUCRARE DESPRE CONCEPTUL DE PUTERE ARMATĂ LA ROMÂNI

luptă al poporului nostru. Baza documentară a fost simțitor lărgită de autor prin explorarea laborioasă a arhivelor, ceea ce a avut drept rezultat o remarcabilă înnoire a informației. În același timp, această abundență de date și-a găsit o interpretare pe cât de temeinică pe atât de novatoare, demersul științific al autorului orientându-se permanent după concepția materialismului dialectic și istoric, precum și după opera comandantului suprem al forțelor armate ale României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Telul spre care rivnește orice istoric — nouitate în documentare și originalitate în interpretare — este cu prisosință atins de această contribuție, în care, cititorul — specialist sau obișnuit — găsește la fiecare pagină date sau puncte de vedere noi; fiecare din ele constituie tot atâtea adaosuri la progresul cunoașterii trecutului românesc și îndeosebi a aspectelor sale militare. Diptical interpretare-documentare, copertile de valoare ale oricărei lucrări, este aici perfect realizat de o mină încercată în scrierea istoriei.

Analiză subtilă a apariției și evoluției fenomenului militar în societatea românească, cartea pune în lumină câteva din elementele fundamentale de permanență ale instituției ostășești, care, alături de ceilalți factori social-politici, au contribuit la asigurarea supraviețuirii noastre ca popor și ca stat, la dobândirea și păstrarea

unității, a independenței și integrității naționale. Între aceste elemente se situează pe primul loc continuitatea structurilor militare românești, una din pirghiile esențiale ale garanțării organismului de stat împotriva tuturor vicisitudinilor. Cartea demonstrează cu forța argumentului științific că de-a lungul întregii sale istorii poporul român și-a păstrat într-o formă sau alta forțele sale armate și că, deci, în ciuda unor opinii, nici măcar în epoca fanariotă (1711—1821) nu se poate vorbi de un hiatus în dezvoltarea ostirii românești. Această continuitate a fost unul din factorii însemnați ai rezistenței poporului român în fața invaziilor străine — în special a celor otomane — ai adevăratelor „miracole” militare realizate pe cimpul de luptă prin biruințele asupra unor adversari superiori în putere. Expresie a voinței de libertate și de neafirmare a poporului român, puterea sa armată a fost unul din mijloacele fundamentale de apărare a unei societăți și a unui popor ce n-a rivnit niciodată la bunul altuia, dar care n-a preocupat jertfe cînd vatra strămoșească a trebuit apărată de brutalitatea adversarului.

Cartea surprinde, de asemenea, pe temeiul unei atente analize, corelarea permanentă dintre modul de dezvoltare a ordinii sociale și alcătuirea armatei, efortul de adaptare operativă a structurilor organizatorice și a conceptelor strategice și tactice în raport de evoluția mijloacelor de luptă, a armamentului în general. Este revelatoriu că din antichitate, și mai ales din evul mediu și pînă astăzi, mobilizarea tuturor mijloacelor umane și materiale pentru respingerea agresiunii a fost ex-

presia acestei opțiuni politice constante de neagresiune, mobilizare care a îmbrăcat fie forma „oastei celei mari” în epoca feudală, fie forma „națiunii armate” în perioada modernă, fie astăzi aceea a „inamării întregului popor”. Dealtfel, o atare formă de organizare s-a dovedit cea mai corespunzătoare în condițiile specifice de dezvoltare ale României, țară aflată adesea sub amenințarea unor invazii sau imperii. Această situație a generat — cu excepții de neglijat — și o convergență de păreri a factorilor politici și militari de decizie, care a înlesnit crearea de-a lungul vremurilor a unor forțe militare considerate a fi capabile să opună o dirză rezistență în fața oricărei agresiuni, indiferent de dimensiunile ei: că s-a izbutit această performanță o demonstrează — printre altele — marile izbînzii ale unor tot atît de mari căpitani de oaste și conducători de țară români din evul mediu. Pe făgașul acestor glorioase tradiții, dar în împrejurări istorice deosebite, se înscrie și participarea eroică a armatei române la războiul de independență (1877—1878) și la cele două mari conflagrații din epoca modernă și contemporană: primul război mondial (1916—1918) și războiul antihitlerist (1944—1945) o ilustrează din plin, cu probitate științifică și adevărată patriotică recenta lucrare a generalului maior doctor Constantin Olteanu, care îl confirmă din nou ca o personalitate remarcabilă a istoriografiei militare românești. Avem astfel o carte care va constitui un punct de plecare pentru orice viitoare cercetare în acest domeniu.

Colonel CONSTANTIN CAZĂNISTEANU ■

Citind nu numai în istoria veche, ci și atent, foarte atent, în cea străveche (I)

Nicolae Miulescu s-a născut în anul 1901, la Pitești. A absolvit liceul în localitate, urmează, apoi, 4 ani Facultatea de silvicultură, la București, pe care o părăsește pentru cariera de inginer hotarnic, Lucrează 20 de ani ca inginer hotarnic, apoi ca șef al secției de geodezie și ulterior, șef al serviciului topo, la Trușutul de prospecțiuni geologice și geofizice din București. Se pensionează de la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, din funcția de geodez.

— Așadar, de o viață (și viața aceasta are acum 80 de ani), cercetați istoria veche și străveche a neamului românesc. Ii află aici, în cărămida asta care seamănă cu o chilie, pe Herodot, Strabon, Densușianu, Iorga, Odobescu, se mai află, constatăm, multe dicționare de greacă veche, engleză, franceză, turcă, se află opere ale multor istorici români și străini: de unde pasiunea pentru istorie?

— Am avut o profesiune care m-a obligat să cunosc țara, să-i cunosc oamenii, denumirile celor mai tainice locuri, să cunosc limba vorbită, mai ales a țărânului român; profesiunea, ați reținut, mi-a fost ingineria hotarnică o bună parte din vreme. Aceasta m-a învățat să citesc marea carte de istorie străveche a neamului care este pămîntul, relieful țării noastre, carte scrisă ca nicăieri în altă parte a lumii.

— Cum citiți dv. în această carte?

— Cu ajutorul toponimiei, hidronimiei, cu ajutorul denumirilor așezărilor omenitești, existente de milenii, în majoritate, cu numele pe care-l poartă și azi. Aici e nouitatea!

— Care noutate?

— Toponimia românească, pe care am deslușit-o cu ajutorul limbii grecilor vechi, vom dovedi pe parcurs, este aceeași de milenii; n-a fost niciodată schimbată de cineva, denumirile unor sate, riuri, dealuri și munți sînt și azi cele date de strămoșii noștri geto-daci. Am fost pomeniți în istorie sub denumiri ca: hiperboreeni, geți, daci, rumâni. Vi se va părea curios că nu zic și vlahi sau valahi. Indiferent de cum ne-au numit unii sau alții, noi sîntem aceiași de milenii, iar limba țărânului român este, de asemenea, aceeași; nu este cum se crede sau se zice, o limbă plină de influențe, o limbă peste care s-au adăugat cuvinte provenite de la goti, slavi, cumani, pecenegi. Dacă ar fi astfel, vă spun drept, țărânul și moșneagul din mine n-ar mai fi plin de mîndrie că este ce este!

— Ce este?

— Țărân moștenitor al unui neam care s-a născut pe pămîntul ăsta, cu multe milenii înainte, a dăinuit fără întrerupere și a creat spiritualitatea pe care s-a clădit mai târziu civilizația celor cunoscuți în istorie sub numele de arieni.

— Sincer să fiu, cred că exagerați! Mai bine ați trece de la afirmativ la demonstrativ.

— Nu țin neapărat să mă credeți numai pe bază de afirmații și de aceea voi trece, cum dealtfel mă invitați, la demonstrație: au afirmat lingviștii noștri că limba română ar cuprinde numai 165 de cuvinte de origine dacică, 1550 de cuvinte romano-latine și 2000 de cuvinte de origine slavă (vedeți I.I. Rusu, „Limba traco-dacilor”, Editura Academiei, 1959).

— Și nu s-a spus bine?

— Nu s-a spus bine și am să vă fac o

primă dovadă: în limba engleză există azi un număr de cuvinte, noi am identificat deocamdată 57, aveți aici lista lor, care sînt de origine dacică.

— Cum dovedeți?

— Se știe că între limba română și limba engleză n-au existat, în epoca istorică, legături de natură să se influențeze reciproc. Eu unul nu știu să fi existat o astfel de legătură. Împingînd cercetarea în trecut, am ajuns la concluzia că ele, cuvintele asemănătoare, nu pot veni decît din timpul stăpînirii romane asupra Daciei, cînd administrația romană a recrutat în Dacia 5 cohorte, pe care le-a transferat în insulele britanice. Spune aceasta André Maurois, în Istoria Angliei, vol. I pag. 15—50: „Acești daci, transplantați în insulele britanice, după eliberare au devenit coloni, au rămas definitiv aici, în insulele britanice”. Oare nu înseamnă că dacii ajunși, astfel, în insulele britanice, au dus cu ei, ca parte integrantă a ființei lor, și limba pe care o vorbeau? Cuvintele din lista aceasta, pe care v-o punem și dv. la dispoziție, de origine dacică, au fost asimilate de limba engleză și, iată, sînt păstrate pînă azi. Or, dacă aceste cuvinte dacice se găsesc azi în limba țărânului român, nu înseamnă că sînt de origine dacică? Și că țărânul român a păstrat și el, nealterat, acest fond de cuvinte provenit din limba veche strămoșească? Vă atrag atenția asupra unui singur cuvînt, despre care lingviștii spun că provine din ucraineană: proptea! Cuvîntul există aidoma în engleză, în care verbul to propt = a sprijini, a propti. Păi mai pot crede că englezii l-au luat și ei de la ucraineni? Dacă da, pe ce cale și cînd?

— Am mai dori și alte exemple!

— Cite vreți, din cele 57 de cuvinte: clench, de pildă, = a stringe. În românește avem expresia „a stringe în clenci”. În limba engleză există, ceva mai mult, cuvîntul to clench = a stringe. Și acum, vă trimit la un joc de topii care nu e alt-ceva decît un joc de cuvinte: „capra calcă-n clinci / crăpe capul caprei-n cinci”. Sînt cuvinte care exprimă o întimitate a limbii impresionantă, cuvinte folosite îndelung de poporul nostru, folosite în îndelungată care ne vorbește despre vechimea și originea lor.

— Alte dovezi!

— Posedînd cunoștințe oarecum temeinice de limbă greacă veche, am observat unele similitudini între cuvintele celor două limbi, greacă cultă veche și română populară, și astfel m-am hotărît să iau, ca element de referință, și limba greacă cultă veche. Rezultatele vi le pun la dispoziție, dv. și celor interesați: am întocmit un dicționar de similitudini, care însumează, pînă la ora actuală, un număr de peste 987 de cuvinte; cu același înțeles, deci, în ambele limbi și aproape la fel rostite. Exemplele vi le puteți alege.

— Nu, dreptul de a exemplifica și de a comenta vă aparține!

— Să luăm atunci din greaca cultă veche cuvîntul: dedaa (a se instrui). Deducem că avem de-a face cu românescul: a se deda; s-a dedat cu meseria, cu învățătura etc. Un alt cuvînt: agridion (bucăciică de pămînt în cîmp). La noi = grădină. Vă amintiți, cred, de expresia: „Am fost cu vacile prin grădini”. Alt cuvînt: poia (iarba). Dar românescul poiană nu înscamnă oare cam același lucru?

Mai notați-vă și dushmanea (dușmănie), același și în românește, sau dusmenos (dusman), același aproape cu românescul dushmanos. Ei bine, lingviștii noștri sînt de părere că dushmanie este cuvînt de origine turcă. Uite, un alt cuvînt cu adîncă semnificație, cred eu: broma, în care o este înlocuit cu omega, și care este egal cu: ceea ce a fost mîncat, rontăit (resturi). Vă amintiți, cred, de expresia populară românească: „Ce mîncăm astă-seară, nevastă? — Ce bruma om mai găsi, omule!”

— Demonstrația dumneavoastră devine, mărturisesc, din ce în ce mai pasionantă; vă rog să continuați!

— Amolgos (timpul cînd se mulge, dimineața și seara), adică. Frumusețea acestui cuvînt constă în faptul că ne sugerează modul în care s-a născut un alt cuvînt, amurg. Oare nu astfel o fi strigat baciul către ciobani: „Veniți, feciori, s-a făcut a mulge!” Dar să nu facem pedanterie cu aceste cuvinte; altul este scopul nostru.

— Care?

— Ținînd seama că limba greacă cultă veche a dispărut, ca limbă de circulație, în jurul secolelor V—VI e.n., nu putem ajunge la altă concluzie decît la aceea că: tot acest bagaj de cuvinte a aparținut odată unui fond comun, care nu putea fi altul decît acela vorbit, în zona carpatică, de către strămoșii noștri hiperboreeni, daci, geți.

— Dar ce legătură au grecii cu hiperboreenii — strămoșii noștri?

— Au: mare parte dintre istoricii zilelor noastre demonstrează faptul că grecii vechi au plecat în jurul „anului 2000 î.e.n. din părțile de răsărit ale Austro-Ungariei”, adică din Transilvania noastră de totdeauna.

— Cine sînt acești istorici și ce mai spun ei?

— Hans K.F. Günther, în lucrarea sa — „Rassengeschichte des hellenischen und des römischen Volkes”, pag. 9—11, spune că „elenii, după separarea lor de celelalte popoare indo-germanice și înainte de a coborî în Grecia, ar fi trăit în părțile de răsărit ale Austro-Ungariei”, adică, așa cum am mai spus, e vorba de Transilvania. Wilke, alt istoric german, în lucrarea sa, „Archäologie und Indogermanenproblem”, e de părere că „vechii greci ar fi ocupat și părțile apusene ale României actuale. El, ca și ceilalți istorici, a căutat să stabilească patriile primitive (die Ursitze) ale principalelor popoare indo-germanice, după diferențierea lor și după separarea unora față de altele.

— Și părerea dv. care este?

— Personal, folosînd ca lucrare de bază Cronologia lui Henri Pierre Larcher, publicată în 1795 în Anales de France, am putut preciza că: grecii, sub dinastia inachizilor, au plecat la anul 1880 î.e.n., din bazinul Mureșului, unde poporul din care grecii s-au rupt trăia ca băstinaș din vremuri imemorabile. Ajunși în Peloponez, grecii au mai trăit în legătură cu patria mămă (Cetatea Carpatică) cam 400 de ani, de care s-au desprins treptat, pe măsură ce pe Olympe încep să răsară zeii despre care vorbește întreaga mitologie greacă; adică, după ce devin posesorii unei spiritualități proprii.

— Care era acest popor din care, după dv., grecii s-au rupt?

— Care era acest popor, de cînd și cum de se afla el acolo, în bazinul Mureșului, am arătat într-o lucrare a mea, DA KSA, mai precis într-un capitol, intitulat „Tara Zeilor”, capitol publicat în editura milaneză „Nagard”, la începutul anului 1975. Acolo am arătat pe ce argumente se sprijină și denumirea de „Cetatea Carpatică”, pe care am dat-o zonei centrale, geografice vorbind, precum și cea de „carpato-istrieni”, pe care am dat-o locuitorilor ei. Dar despre această lucrare, dacă veți dori, cu altă ocazie.

— Acest fapt rezultă și din „Dacia Preistorică” a lui N. Densușianu; din teoria pelagică!

— Teoria pelagică, pusă în circulație de gîndirea acestui mare român, patriarh al istoriei noastre străvechi, este astăzi amănunțit cercetată, da naștere multor izvoare noi, stă la baza multor cercetări. Nicolae Densușianu este marele meu îndrumător spiritual și vă mulțumesc că nu m-ați lăsat să uit de dînsul.

— Stimate Nicolae Miulescu, n-aș dori să-mi luați în nume de rîu, nu scepticismul meu ci prudenta mea; dar aceste argumente de pînă acum sînt mai mult de ordin lingvistic. Și lingvistica este o știință în interiorul căreia există foarte multe controverse. Aveți, cumva, și alte argumente, mai greu de combătut? Sau poate chiar de necombătut?

— Da, am și alte argumente, de ordin toponimic: cum am mai spus, se afirmă și acum că pe teritoriul României n-ar exista toponimie străveche.

— Și dv. vreți să combateți aceste afirmații?

— Nu combat pe nimeni, vă vorbesc doar despre convingerile la care am ajuns eu, folosindu-mă de tainele limbii vechi grecești care, cum am spus, este ruptă din limba românească străveche.

— Dar asta e o afirmație foarte curajoasă, neașteptată chiar!

— O să vă demonstrez că toponimia, hidronimia și numele multor așezări omenitești de pe teritoriul țării țin de acel fond lingvistic comun străvechi. Vă rog să-mi spuneți ce poate însemna în limba română de azi, cuvîntul Cosimbești?

— Dar am lăsat în urmă Cosimbeștii!

— În ipoteza că la Pobesti, pe Argeș, a fost capitala lui Burebista (sau numai un centru comercial și administrativ mai puternic), este de la sine înțeles că trebuia să aibă împrejur o serie de așezări satelit. În care așezări trăiau, pe meșteșuguri, diferiți meseriași care alimentau capitala lui Burebista. La Măriuța (sat în bazinul Mostiștei) trăiau țesătorii: maryo (o de la urmă e un omega), înseamnă în greaca veche: a țese, a urzi. La Mataraua, sat alăturat, trăiau cei care făceau sulite: mataris = sulită, virf de lance. La Plătărești trăiau cei care făceau linguri și talere de lemn: platanon = platou, fund rotund pe care se frămînta pinea. La Gherghița, sat la sud de Ploiești, trăiau țesătoarele: gherdia = femeie care țese; gherdos = țesător. Noi credem că toate aceste denumiri sînt date de strămoșii noștri și ele vin din timpuri imemorabile. Ele demonstrează încă o dată permanența neamului românesc pe aceste locuri, și permanența limbii. Aceste cuvinte create de foarte mulți cercetători de origine slavă nu sînt, deci, slave, sînt cuvinte dacice.

— Totuși, ceva mai pe înțelesul limbii române, ceva și mai lămuritor, nu ne puteți demonstra?

— Ba, da: să luăm, de pildă, cazul toponimului și hidronimului — Rîmnic, pe care lingviștii îl derivă unui din riba (pește), alții din rybinki (Rîmnic). Nici una, nici alta dintre aceste ipoteze nu este adevărată. Rîmnic derivă din cuvîntul românesc rîmnă = grăuncior de pămînt lăsat pe amîndouă părțile drumului pe care îl face o rimă într-un sol umed; glandă salivară care intră în funcțiune atunci cînd îți este poftă de ceva; care te face a rîmni; îl face să rîmnescă. Este de neînțeles faptul prin care s-a ajuns ca din Dicționarul limbii române moderne să lipsească acest cuvînt. A rîmni a fost greșit înlocuit cu a rivni!, verb care are cu totul alt înțeles: acela care derivă din expresia „muncește cu rivnă”. În graiul nostru există și azi expresia: „a trage pe cineva de rimne”, a-i fricționa mina, atunci cînd, din cauza unei indigestii, se formează sub piele mici coacăți de singe.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

O lecție de solidaritate:

SALVAREA TEZAURELOR NUBIEI

Cind s-au incheiat, in urma cu citeva saptamini, cei 20 de ani consacrați campaniei internaționale pentru salvarea monumentelor din Nubia, s-a pus capăt uneia dintre cele mai strălucite mărturii de cooperare internațională, desfășurată in numele ocrotirii patrimoniului de cultură al omenirii.

De la 8 martie 1960, cind directorul general al UNESCO a lansat apelul pentru această acțiune fără precedent in istoria omenirii, pînă la 10 martie 1980, data oficială a incheierii lucrărilor, nenumărate țări ale lumii (48 numai pentru operațiile de salvare a templului de la Abu Simbel!) au contribuit cu fonduri, specialiști, utilaje și totodată cu idei de o mare ingeniozitate pentru a salva de la piere inestimabilele comori de cultură și civilizație de pe pămîntul Nubiei.

Totul s-a desfășurat sub egida UNESCO — acea instituție specializată a Națiunilor Unite care și-a dovedit nu o dată eficiența in stimularea cooperării internaționale — in spiritul unei înțelegeri a dincii a ceea ce înseamnă apărarea unor bunuri care i-au legat și îi vor lega totdeauna pe oameni: patrimoniul comun de cultură.

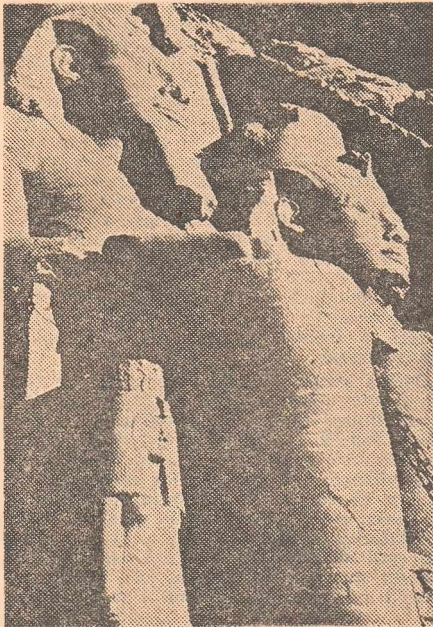
Prin construirea barajului de la Assuan urmau să fie inecate într-un urias lac de acumulare (183 m deasupra nivelului mării) temple, sanctuare, fortărețe, palate, inscripții, documente, nenumărate mărturii a peste 4 000 de ani de istorie a Nubiei.

Nenumărați experți, veniți din toate colturile lumii, arheologi, arhitecți, ingineri, istorici, paleontologi, constituiți in „misiuni“ ce reprezentau țările lor, și-au pus laolaltă priceperile in acțiunea de a strămuta din vechile lor așezări nu mai puțin de 20 de temple și sanctuare.

Un număr recent al prestigioasei publicații „Le Courrier de l'UNESCO“ ne oferă, in imagini cutremurătoare și in texte ce abundă in întimplări și date spectaculoase, istoria acestei acțiuni bogate in exemple de abnegație, pricepere și perseverență.

Privit din avion, spectacolul strămutării templelor nubiene este grandios. Uriașe întinderi de nisip sînt răscolite de nenumărate urme lăstate de deplasarea lentă a coloșilor de piatră ce urmau să și schimbe așezarea milenară, părăsind zonele primejduite de amenințarea apelor. Astfel au călătorit spre noile lor incinte templele de la Abu Simbel, Philae, Taffa, Debod, Kertassi, Beit el Ouali, Ouadi es-Seboua și, odată cu ele, nenumărate sanctuare, capele, morminte.

Pentru a avea o imagine a acestei acțiuni fără egal n-ar trebui decit să evocăm etapele salvării uriașului templu de

Patru milenii de istorie recitigate

la Abu Simbel, dedicat lui Ramses al II-lea și soției sale Nefertari.

Operațiile au început cu pomparea apei de infiltrație și construirea unor uriașe perdele de palpanse metalice care urmau să păstreze statuile in timpul demontării monumentului edificiu. Decupat in 1036 de blocuri cîntărind fiecare între 7 și 30 de tone, templul a fost literalmente transportat, cu cele mai moderne și ingenioase metode, in noua sa amplasare.

Rigurozitatea reconstruirii a fost afișată mare, incit noul edificiu îngăduie și astăzi razelor de soare să lumineze chipul faraonului și al zeului Amon in aceleași zile ale anului in care le lumineau și pe vremea lui Ramses al II-lea.

Performanțe și mai spectaculoase a cîr strămutarea templelor de pe insula Philae. De data aceasta, specialiștii au avut de-a face cu cel mai mare ansamblu de cult al Nubiei, dedicat zeiței Isis și lui Osiris. El a fost decupat in nu mai puțin de 45 000 de blocuri și transportat in insula Agilkia, noua sa gazdă. Operația a durat șapte ani, din 1972 pînă in 1979. Coloane, basoreliefuluri, frize, picturi murale, a căror realizare fusese oblată de un șir de faraoni și împărați romani, de la Nectanebo pînă la Diocetian, se află astăzi ocrotite pentru posteritate, departe de

amenințarea apelor, capabile să și dezvăluie semnificații pînă acum necunoscute.

Aceste două mari operații de salvare sînt însă departe de a evoca întreaga amploare a campaniei UNESCO din Nubia, care a cuprins, odată cu acțiunea propriu zisă de punere la adăpost a comorilor de artă, cercetări științifice in domeniile cele mai variate in legătură cu trecutul acestei regiuni. Vreme de 20 de ani, Nubia a fost nu numai cel mai vast șantier arheologic cunoscut vreodată, ci și obiectul unor ample studii demografice, antropologice, de paleontologie, epigrafie, lingvistică etc.

S-au făcut cu acest prilej descoperiri memorabile in legătură cu civilizația originală ce s-a dezvoltat între prima și cea de-a patra cataractă a Nilului, s-au obținut date inedite despre acei faimoși regi nubieni cunoscuți sub numele de „faraonii din Sud“, au fost scoase la iveală nenumărate desene rupestre, s-au identificat nu mai puțin de cinci culturi preistorice.

Iată citeva dintre cele mai răsunătoare descoperiri: 120 de fresce in stare excelentă, in catedrala paleocrestină din Faras; cinci statuete reprezentîndu-l pe prințul Heka-nefer, considerate ca fiind cele mai frumoase piese sculpturale găsite in Nubia; 200 de inscripții ce au dezvăluit secretul renumitului „drum al aurului“ pe care pretiosul metal a fost purtat de caravanele nubiene cu destinația Egipt; 4 200 de morminte, 2 600 desene rupestre, 3 000 de vase din epoca marelui imperiu.

Varietatea de relicve, piese de artă, date științifice culese cu ocazia campaniei se adaugă efortului uriaș deus de specialiștii din cele mai variate domenii pentru salvarea și ocrotirea pretioaselor tezaure. In acest sens este citabilă, de pildă, adevărata virtuozitate pe care au dovedit-o restauratorii iugoslavi in desprinderea a 30 de picturi murale din Valea Leilor in ritmul rapid in care au trebuit să lucreze.

Campania din Nubia a dat posibilitatea nenumăraților egiptologi care au participat la ea să descopere monumente despre care nu se știa pînă atunci decit din documente. A fost cazul fortărețelor de la granița sudică a Egiptului, cunoscută pînă atunci doar din faimosul papirus „Ramsesum Onomasticum“.

Toate aceste descoperiri au venit să confirme continuitatea efortului consacrat patrimoniului cultural al lumii și marile satisfacții trăite cind acesta se face in spiritul unei exemplare solidarități internaționale.

Fascinată, tulburătoare, plină de încercări și victorii nebanuite initial, marea acțiune recent incheiată a fost o strălucită demonstrație de cooperare. Competența, ingeniozitatea, aviditatea de a afla au fost puse in slujba telului nobil de a salva un inestimabil patrimoniu de cultură, aducîndu-se astfel o mărturie că omenirea este capabilă, așa cum spunea directorul general al UNESCO, Amadou Mahtar M'Bow, „să și asume in comun trecutul pentru a pregăti, in spirit de colaborare, viitorul“.

MARIANA CEAUȘU ■

Mondo umano ?

„Asasinarea justiției“

Deși ar părea ciudat, citeodată preferăm să nu existe subiecte din abundență. Poate și cititorul ar dori un respiro, o lectură sub semnul surisului, al unei curiozități științifice, culturale sau chiar sportive. Cam așa ceva intenționăm să fac pentru acest număr. Mai precis, cu foaia albă in față gata de lucru, mă pregăteam să scriu despre o istorie a „Impostorilor nedemni“ a unui anume Rocales și tipărită pe la 1683, la Amsterdam. Era vorba acolo de regi, împărați și domnitori care și-au fabricat biografii fabuloase, bogate in ascendență supernobiliară, pentru a reuși să ocupe funcția respectivă.

Cind, de la Roma, aud la radio, se anunță că s-a constituit un nou comitet parlamentar care va cerceta imprejurările asasinării lui Aldo Moro și cauzele terorismului in general. Vechiul comitet a fost blocat, in activitatea lui, de interperările și aprecierile deplasate ale celor doi parlamentari ai unui partid de extremă dreapta.

Așadar, au trecut aproape doi ani de la răpirea și asasinarea lui Aldo Moro! Intre timp, s-a descoperit locul in care ar fi fost ținut el sechestrat și pațcă arma cu care s-a tras asupra lui. Au fost arestați mai mulți suspecți. In rest, nimic cert și nimic dovedit. Că a fel s-a întimplat, in cazul propriu zis al terorismului.

Găsec apoi o știre a Agenției „France Presse“, datată 29 decembrie 1979, despre Italia și drogii in cifre, din care rezultă că in acel an terorismul a făcut 22 de victime. Poate erau mai multe, dar între timp imi aduc aminte că săptămîna trecută Baudouin Ballaert scria un amplu articol in cotidianul parizian „Le Figaro“ in care consemna primele rezultate ale acestei sui-generis campanii de primăvară lansată de Brigăzile roșii și Prima linie — ambele organizații teroriste binecunoscute. Dar ce este trist, foarte trist, deprimant citind aceste rezultate e că in patru zile au fost asasinați trei magistrați, unul la Neapole, altul la Roma și ultimul (ultimul?) la Milano. Și, mai mult, ce-i trist, foarte trist, deprimant este că unul a fost asasinat chiar in fața casei sale, altul in autobuz (da, in autobuz!) iar ultimul (ultimul?) pe culoarele universității (da, da, pe cu-loa-re-le universității), acolo unde se învață despre umanism, morală, dreptate, justițe, se perfecționează specialiștii, se studiază tratate sau mari opere de știință.

In acele zile, Italia traversa o criză de guvern — a 39-a in ultimii 35 de ani! Și e cert că la originea ei se află și acest flagel — terorismul. Că pe 12 februarie a fost asasinat pînă și Dr. Bachelet, vicepreședintele Consiliului Superior al Magistraturii, al cărui președinte este însuși șeful statului italian! Comentariul citat vorbea de asasinarea justiției, amintea de straniile legături și relații pe care brigatele rosse le au in ministerul justiției incit află de proiecte vizînd promovări sau numiri de magistrați in posturi importante.

„Așa am pierdut prilejul de a vorbi pe un ton mai degajat despre „Impostorii nedemni“ și să reacud in discuție, dar nu cu resemnare, primele rezultate ale campaniei de primăvară a altor impostori nedemni — contemporani nouă. Ceea ce ar fi putut să lipsească lumii de azi, fără s-o simțim cumva.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Poveste tristă cu motocicliști

Diavoli ai asfaltului, ei alăergă bezmetice către moarte. Este un spectacol care te îngrozește. In costumele lor din piele, de preferință neagră, ei ambicionează să inghită, in echilibru fragil al celor două roți, sute de kilometri pe oră. Nici un șofer cu scaun la cap nu încearcă să se întrecă cu ei. Dimpotrivă, cei mai mulți răsufă ușurați cind scapă de vecinătatea lor. Sînt, in egală măsură, băieți și fete aflați la vîrsta la care demonstrația de forță se face cel mai ușor cu un accesoriu de citeva sute de centimetri cubi. Arată cam ca blonda din „Pană de automobil“ a lui Dürrenmatt, numai că, pentru o imagine completă, tinerii cailor putere trebuie văzuți in grupuri. Incețăm să fim motocicliști, spuneau ei cu ocazia unei recente manifestații, atunci cind vin, rînd pe rînd, căsătoria, copiii, mijloacele financiare. Fascinația motocicletei încețază, așadar, pe la 25 de ani, dar citi dintre ei incheie cu bine această aventură absurdă?

De la o vreme băieții au însă probleme. Spre bucuria unora din părinți, aflați parca într-o complicitate subînțeleasă cu autoritățile. Nu este vorba numai de creșterea puternică a preturilor — iată, un 1300 Kawasaki ajunge să coste aproape 70 de mii de franci francezi, cam cit minis-

terialul Peugeot 604 Diesel! — dar și de severitatea — este cazul Franței, de exemplu — manifestată la acordarea permiselor de conducere, al căror pret ajunge la peste 2000 de franci, de taxele desult de mari ce se pun pe motociclete, in funcție de vechimea și capacitatea lor. Băieții nu înțeleg dacă toate acestea urmăresc asigurarea securității publice sau mai degrabă reducerea unei independențe ce începe cam pe la 14 ani, cind orice prichindel se poate afla in posesia unui permis ce-i dă dreptul să alege cu 45 de km la oră. Băieții inclină să creadă că cea de-a doua ipoteză e valabilă, motiv pentru care se revoltă — așa cum au făcut-o recent la Paris, in fata Bastiliei, o adevărată Mekka a motocicliștilor, și se organizează — așa cum s-a întimplat tot recent și tot in Franța, unde a luat naștere o ciudată federație națională a „motarilor furioși“ (in sensul dezavuării măsurilor menite să le stopeze proliferarea), organizație al cărei președinte este de curînd spitalizat — in urma unui accident de motocicletă, se-nțelege — Jean-Marc Maldonato (nume predestinat răutăților!), de 21 de ani.

Băieții fac, așadar, demonstrații, umblă pe la autorități, tipăresc vignete false cu care arată că și-au plătit taxele fiscale.

In inconștienta lor — alimentată, dealtfel, și de unii dintre cei mari — ei uită că nu fac altceva decit să aconzeze alte victime ale asfaltului, recrutate, cele mai multe, dintre ei inșiși. In 1979, accidentele mortale de motocicletă au înregistrat in Franța o creștere de 35 la sută față de anii anteriori. Nu este deloc de neglijat nici faptul că numărul de accidente este direct proporțional cu căii-putere (capacitatea cilindrică a acestei „bombe volante“ care este motocicleta japoneză a sportit in ultimul deceniu de la 250 la 1300 centimetri cubi). Explicația nu trebuie, prin urmare, căutată in gesturile de intoleranță, in meschinăriile gratuite și periculoase de pe șosea ale automobilistilor, cum încearcă să convingă „motarzii“ („Voi aveți caroserie, noi avem numai pielea!“), la spun ei șoferilor). Motocicliștii sînt de cele mai multe ori victimele propriei lor inconștențe. La vitezele cu care circulă (peste 200 de km la oră), chiar și contactul cu benzile vopsite poate fi fatal, nemaivorbind de faptul că tot ceea ce este făcut pentru a-l apăra pe automobilist se întoarce impotriva alergătorilor pe două roți. Televiziunea olandeză a făcut, cu citiva ani in urmă, un film cutremurător: mame sfîșiate de durere își plîngeau copiii pierduți in astfel de aventuri lipsite de sens. Mai există însă și alte povești triste cu „motarzi“, povești adevărate cu crime și violuri săvîrșite in bandă pe autostrăzi...

Cu toate acestea, producători și intermediari cupizi fac motocicletei de mare putere o reclamă ce nu poate scăpa tentației tinerilor. Anul trecut, de exemplu, au fost înregistrate in Franța, unde preocuparea față de efectele acestui flagel este dintre cele mai vizibile, aproape 40 000 de motociclete străine. Cele mai multe — de fabricație japoneză. La Tokio pot fi întîlnite mai putine motociclete japoneze decit la Paris. Simplu paradox sau o realitate ce se cere cercetată mai adînc?

„Pasiunea nebună care se cheamă motocicletă a devenit, așadar, un adevărat fenomen social.

Ce-i drept, motocicliștii au reușit să escaladeze Kilimanjaro și Mont Blanc. Dar acestea sînt performanțe care n-au nimic comun cu numărul mereu in creștere de victime ale asfaltului. Cine iubesc motocicleta trebuie să iubească in egală măsură și viața!

DUMITRU AVRAM ■

Lumea se amuză

— Cu ce vă indeletniciți in timpul lungilor nopți polare? (După „Ilustrovana Politika“ — Iugoslavia)

Ochii și urechile lumii

Ereditate și vis

S-a implinit o lună de cind lumii i s-a anunțat, cu o seriozitate și mai mare decit cea pe care încerc s-o fixeaz aici, cu acest început de frază, realizarea uneia dintre cele mai idioate idei din cîte au trecut prin mintea unui om, chiar dacă în acest domeniu posibilitățile depășesc sursele de energie ale planetei.

S-a implinit o lună și ceva de cind s-a anunțat că trei tinere soții de americani, nu se știe cit de deștepti dar hotărîți sterili în rod uman, au fost „însămînțate” cu materia furnizată de laureați ai premiului Nobel; un om de afaceri californian, dl. Robert Graham, a organizat o bancă de — asta e expresia! — spermă originală care livrează doritorilor, boabele necesare producerii de copii, cu geniu în gene. 15 laureați au fost contactați pentru a serona un contract cu această bancă, ce să mai vorbim, originală. Cinci au acceptat. Unul, dl. Max Delbrück, laureat în 1939, un fondator al biologiei moleculare, a calificat ideea nu ca idioată, ci „completamente idioată”, ceea ce e și mai frumos spus. Trebuie să remarcăm că produsul ideii — creierul o să ajungă ca ovulul? — este membru al asociației „Mensa”, care nu numără decit oameni inteligenți, dovediți astfel prin măsurători și teste științifice ale puterii lor de judecată; „Mensa” susține că inteligența lumii e un capital care trebuie apărut cu dinții, și nu numai..., și nu de origine, în actuale condiții cind prostimea, înmulțindu-se pe măsură inculturii și sărăciei, ar pune în pericol capitalul de mai sus. E adevărat că atunci cind auzi ce-i trece prin cap „Mensei”, preferi să fi sănătos și fără capital. Oameni nu lipsiți însă de un asemenea capital avind chiar la el și dobinda memoriei, zic că ideea amintește oarecum de încrușările practice de hitleriști — între S.S.-iști puri și puriste la fel de S.S.-iste — pentru a asigura eternitatea ariană. Alții, mai sarcastici, își aduc aminte că Beethoven, de pildă, compozitorul, ar fi ieșit dintr-un tată tuberculos și o mamă alcoolică, dotați cu un coeficient intelectual (q. i.) foarte redus.

Eu, din tată și mamă fără „Mensa” la bază, nu pot vedea decit în spațiu; dacă din toată mișcarea asta vor ieși copii care — conform acestor legi de ereditate strictă — vor prelua tocmai ideile inventatorului lor, ale d-lui R. Graham, și nu vor avea alt țel decit să înființeze și ei seșuri pentru eprubetele din care se vor naște alți copii tot cu asemenea idei de bancheri ai glandelor și testiculelor?

...Ah, mamițo, însămînțato, visează să dai naștere unui crăh bancar!

RADU COSAȘU ■

O experiență controversată

Însămînțarea artificială la oameni • Este inteligența transmisibilă genetic? • Ce declară laureații premiilor Nobel

Acum un deceniu și jumătate a produs o puternică impresie experiența unui profesor italian, Bertucci, care a făcut să trăiască în eprubetă, timp de mai multe săptămîni, un ovul uman fecundat. În ultimul timp a iscat viivă o altă experiență, a oftalmologului și omului de afaceri californian Robert Graham. De astă dată este vorba de însămînțarea artificială la oameni.

După cum scrie ziarul „Los Angeles Times”, R. Graham a avut ideea de a înființa o bancă de spermă „originală”, fiindcă donatori pot fi numai laureați ai premiilor Nobel pentru știință. Cu substanța conservată de această bancă, urmează să fie însămînțate, la cerere, tinere soții bine înzestrate fizic și intelectual, ai căror soți sînt sterili. Pînă în prezent, a anunțat ziarul menționat, au fost însămînțate trei tinere americane, din care două ar fi rămas însărcinate. În ceea ce privește pe donatori, potrivit chiar declarațiilor lui Graham, au fost solicitați să doneze spermă 15 laureați ai premiului Nobel pentru știință, dintre care 5 și-au dat consimțămîntul și doar unul a acceptat ca numele lui să devină cunoscut: William Shockley, laureat al premiului Nobel pentru fizică în 1956, actualmente (adică în momentul cind a devenit donator la banca lui Graham) în vîrstă de 70 de ani.

Scopul declarat al acestei inițiative este de a perpetua capacitățile intelectuale de prim rang — cum sînt, după Graham, cele ale laureaților premiilor Nobel pentru știință — prin urmași care, altfel, nu s-ar fi născut. Fiindcă, susține oftalmologul miliardar din California în cartea sa „Viitorul omului”, „cu cit o ființă umană este mai inteligentă, cu atît ea trebuie să procreze mai mult, căci a nu avea copii cînd pozezi o capacitate intelectuală superioară reprezintă o pierdere ireparabilă de gene umane dintre cele mai prețioase”.

Însămînțarea artificială nu este o nouă tate. Ea se practică mai de mult în zootehnie (și în fitotehnie, sub forma polenizării artificiale). Dar în cu totul alte scopuri. Producătorii rezultați din astfel de însămînțări nu li s-a testat niciodată inteligența. Cum însă unicul scop — însăși rațiunea de a fi a experienței lui Graham — îl constituie tocmai transmiterea inteligenței, se pune întrebarea: este inteligența transmisibilă genetic?

Fără discuție că ereditatea are un anumit rol în formarea capacităților intelectuale ale omului. Dar acest rol este limitat. Inteligența unui individ depinde de o interacțiune complexă între patrimoniul său genetic și toate elementele care au influențat asupra dezvoltării sale. Imensa majoritate a oamenilor de știință competenți consideră că nu se poate separa influența genetică de influența mediului înconjurător, și că dacă inteligența părinților are adesea o influență asupra inteligenței copiilor, aceasta ține mult mai mult de rolul educativ pe care pot să-l joace acești părinți, decit de ipotetica transmitere a unor gene „bune”. Astfel, după cum relatează „Le Monde”, Francois Jacob, deținătorul premiului Nobel pentru medicină pe anul 1965, remarcă: „Orice efort vizînd omogenizarea proprietăților biologice ale indivizilor — fie în dorința de a le ameliora prin eugenie, fie cautînd să se valorifice o proprietate ca, de pildă, aptitudinea la matematici — ar fi, din punct de vedere biologic, o sinucidere, iar din punct de vedere social — o absurditate”.

Celor care pun pe primul plan — sau chiar absolutizează — ereditatea în formarea inteligenței, le răspunde însăși viața. Astfel, este cunoscut că se pot naște genii în familii modeste, ba chiar cu pro-

bleme, și debili intelectualicește în familii de superdotați. Mai mult chiar, deoarece nu se cunoaște nici un geniu care să fi fost fiul altui geniu, putem spune că practica a stabilit regula după care pentru ca să apară un geniu e necesar ca părinții să nu fie genii! Se povestește că un reputat profesor, specialist în ereditate, a pus odată studenților săi o mică problemă: într-o familie în care tatăl este bolnav de tuberculoză și mama de alcoolism, primii doi copii s-au născut cu tare congenitale.

Fondatorul băncii (stînga) și donatorul său

Trebuie lăsată mama, însărcinată iarăși, să aducă pe lume un al treilea copil, cu cele mai mari șanse de a fi idiot? Studenții s-au pronunțat pentru avort. „Bravo!” a strigat profesorul. Tocmai l-ai asasinat pe Beethoven!”

Dar însămînțarea artificială la oameni mai trebuie privită și sub aspect moral. Al cui este un copil astfel născut? Pe cine trebuie să iubească el? Iată părerea unui profesor de morală, Domenico Capone: „Viața e născută din dragoste și vine din dragoste, iar tehnica pură nu este dragoste. Copiii care vin din eprubetă nu sînt copii ai omului. Dacă ar fi vorba de a ajuta omul, n-ar fi nici o problemă, dar în cazul de față inițiatorii vor să sfideze natura și s-o supună unor concepții arbitrare și absurde”. Pe de altă parte, inteligența și valoarea umană sînt noțiuni distincte. Se cunosc tilhari și asasini deosebit de inteligenți.

Nici aspectul politic al problemei nu este mai puțin important. S-a apreciat că inițiativa lui Graham ține de rasism. Graham este membru al asociației oamenilor „inteligenți”, denumită „Mensa”, care

consideră că inteligența este un capital care trebuie conservat. Pînă aici, nimic de obiectat. Dar, potrivit aceleiași „Mensa”, inteligența ar fi amenințată în măsura în care clasele sociale mai puțin cultivate — și care sînt, de asemenea, și cele mai puțin avute — au, în medie, mai mulți copii. „Banca de spermă a lui Graham — scrie „Le Monde” — este o tentativă de eugenism care amintește un pic, păstrînd proporțiile, de acțiunile întreprinse de naști în timpul celui de-al doilea război mondial pentru a conserva eșantioane ale rasei pure ariene pornind de la cițiva SS-isti și de la cîteva tinere selecționate cu grijă”. Edificatoare sînt, din punct de vedere politic, și vederile singurului donator nominalizat, W. Shockley. Potrivit ziarului menționat, el s-a remarcat de mai multe ori prin luări de poziții rasiste, afirmînd, între altele, că negrii sînt inferiori albilor pe plan genetic.

Cea mai puternică reacție contra inițiativei lui Graham a venit chiar de la deținătorii premiilor Nobel. Mulți dintre ei au ținut să sublinieze că laureații cu Nobel sînt oameni ca toți oamenii, că ei nu se consideră mai presus de ceilalți. Astfel, după cum relatează „Daily Telegraph”, Maurice Wilkins, deținător al premiului Nobel pentru medicină pe anul 1962, a declarat: „N-aș dori ca oamenii să creadă că laureații premiilor Nobel se consideră mai deștepti decit restul omenirii”. Iar W. Akker, premiul Nobel pentru medicină pe 1978, preciza: „Cred că laureații premiilor Nobel nu sînt nici mai inteligenți, nici mai puțin inteligenți decit ceilalți oameni”. Alți savanți și-au spus părerea cu privire la acțiunea ca atare. Potrivit lui Max Delbrück, unul din fondatorii biologiei moleculare, premiul Nobel pentru medicină în 1969, ideea lui Graham este „complet idioată”, iar după Geoffrey Wilkinson, premiul Nobel pentru chimie în 1973, ea „constituie o „absurditate biologică”.

În ceea ce privește pronosticarea calităților exemplarului uman care va rezulta din încrușarea, fie ea și de la distanță, dintre un deținător al premiului Nobel și o tinăra bine zidită, ea a „prilejuit unor ziaristi reamintirea celebrului dialog dintre Bernard Shaw și Isadora Duncan. Dansatoarea i-a spus dramaturgului că ar vrea să aibă un copil cu el, susținîndu-și ideea astfel: „Inteligența dumneavoastră plus frumusețea mea n-ar putea da decit un copil-minune”. La care hitrul irlandez a răspuns: „Să ne abținem de la așa ceva! Inchipuiți-vă că acest copil ar putea să aibă fizicul meu și inteligența dumneavoastră”.

Încheiem cu opinia unui dublu laureat al premiului Nobel (pentru chimie, în 1954, și pentru pace, 1962): Linus Pauling. Solicitat de „Quotidien de Paris” să se pronunțe, el a spus: „Prefer vechea metodă de a face copii, care mi se pare cea mai bună”.

ION D. GOIA ■

Un eveniment cultural remarcabil îl va constitui, în Franța, apropiata premieră a filmului „Avarul”, după piesa lui Molière, avîndu-l ca interpret, în rolul titular, pe Louis de Funès. Fotografia noastră îl întăreștează pe popularul actor în mai multe din rolurile pe care le-a interpretat

Lumea se amuză

Capriciile pieței de artă

Devalorizarea banului în lumea occidentală nu este o chestiune de dată recentă. Ritmul devalorizării monedei vestice este din ce în ce mai vertiginos. Cei care vor să-și investească banii în ceva sigur îi investesc, în primul rînd, în opere de artă. Astfel se explică creșterea rapidă a prețurilor unor opere de artă, cîștigurile fabuloase pe care le realizează unii, cotele ridicate ale galeriilor de artă cu vînzare. În ultima perioadă de timp, opere care cu cîteva ani în urmă valorau cîteva mii de dolari, au atins cote atît de ridicate încît specialiștii din domeniu sînt realmente descumpăniți. De exemplu, la 25 octombrie 1979 la galeria cu vînzare Sotheby Parke Bernet din New York pinza „Aisberguri” semnăată în 1861 de pictorul american Frederic Edwin Church a fost adjudecată cu fabuloasa sumă de 2 500 000 dolari. Este prețul cel mai ridicat care s-a plătit pentru o operă de artă americană și reprezintă a 3-a „performanță” în acest domeniu, după „Juan de Pareja” de Velasquez (5 500 000 dolari) și „Moartea lui Acteon” de Titian (4 000 000 dolari). Toate ziarele și revistele de specialitate din lume (printre ele cităm „New York Times”, „Newsweek”, „Connaissance

des Arts”) subliniază faptul că deși Frederic Edwin Church este considerat unul din marii peisagisti americani din secolul al XIX-lea, suma plătită pentru tabloul amintit este nespus de mare. Pe lîngă cele deja amintite (devalorizarea monedei, căutarea unor investiții sigure) se apreciază că în vertiginosa creștere a prețurilor operelor de artă americane și în special a picturii lui Church, un rol important l-a jucat și dorința americanilor „de a-și căuta originile”. Unii fac o paralelă între această perioadă și cea a doctrinei Monroe: „America americanilor”. Ne găsim în fața unei revoluții în acest domeniu, sau a unei răsturnări de valori. Caracteristic este faptul că majoritatea cumpărătorilor tîn să rămînă anonimi. Teleghidarea licitațiilor prin telefon conferă vînzărilor operelor de artă statutul unor operații de bursă. Opera de artă devine astfel un „super semn monetar” hipervalorizat printr-un contract conform căruia capătă o funcție oscilantă între circulație și stocaj. Este vorba în ultimă instanță, de o mutație calitativă, de un fel de transmutație alchimistică care face ca licitațiile să scape atît lumii artelor, cit și celei a finanțelor.

Demn de semnalat este, de asemenea, interesul tot mai mare manifestat pentru sculptura modernă. Dacă pînă acum cîteva ani colecționarii sau tranzacționistii de opere de artă căutau să achiziționeze sculpturi „vesele”, „decorative”, acum situația s-a schimbat aproape radical. În noiembrie 1979 la New York s-au plătit 125 000 dolari pentru „Regele jucîndu-se cu regina” și 115 000 dolari pentru „Moonmad”, ambele sculpturi fiind opera lui Max Ernst, 100 000 dolari pentru „Compoziție” de Marino Marini și 67 500 dolari pentru „Cardinal” de Giacomo Manzù. La Monte Carlo, tot în toamna anului trecut, Rodin (1 165 000 franci francezi pentru „Jean d'Aire”, 102 000 franci francezi pentru „Eve”, 877 000 franci francezi pentru „Pierre de Wissant”) și Bourdelle (638 000 franci pentru „Grande Penelope I”) constituie dovada schimbării gustului nu numai în S.U.A., ci și în Europa, în ceea ce privește arta.

Se poate afirma că opera de artă rămîne un obiect sigur în care se pot investi bani și că acțiunile sale sînt în continuă creștere, o creștere, însă, care, ca și la bursă, este impredictibilă și nu rareori poate alterna și cu scăderi.

NICOLAE N. RADULESCU ■

(După „Neue Berliner Illustrierte”—R.D.G.)

Anchetă „Flacăra”

Cine va însoți pe Gloria Buzău în divizia B?

Înainte de ultimul 9 etape, campionatul de fotbal n-a rezolvat decât una din cele 4 necunoscute tradiționale, Gloria Buzău aflându-se încă de pe acum în divizia B, fără șanse, fie și teoretice, de a se mai salva. În rest, incertitudinile și în ceea ce privește câștigurile, și în lupta pentru desemnarea celorlalte două retrogradate, situația fiind, atât în fruntea cât și în subsolul clasamentului, destul de incertă. Bătălia pentru supraviețuire, careia îi dedicăm ancheta de față, e mai acerbă ca oricând, antrenând, pe lângă Gloria, cel puțin alte 7 formații, după cum se poate deduce și din ordinea de mai jos, dată de așa-zisul clasament al adevăratului, calculat pe baza diferenței dintre punctele pierdute acasă și cele câștigate în deplasare. Iată cum se înfățișează aceasta, în partea lui inferioară, între paranteze figurând locul ocupat la ora de față în clasamentul general, pe prima coloană fiind prezentată situația golaverajului, pe cea de-a doua, situația punctelor:

Politehnica Timișoara	(13)	-1	-1
Jiul Petroșani	(10)	-12	-1
A.S.A. Tirgu Mureș	(8)	-2	-3
F.C. Olt	(14)	-5	-3
„U” Cluj-Napoca	(15)	0	-4
C.S. Tirgoviște	(16)	-12	-4
Olimpia Satu Mare	(17)	-13	-6
Gloria Buzău	(18)	-27	-10

POLITEHNICA TIMIȘOARA

Președintele retribuit al clubului, Ion Ghidel, e cit se poate de optimist.
— Cade „Pol”, tovarășe președinte?
— Nici vorbă! N-avem voie să terminăm mai jos de locul 10.
— Cine credeți că va însoți pe Gloria în divizia B?
— Sigur Olimpia, în rest, nu mă pot pronunța.
Iată ce-i rezervă finalul returului Politehnicii: Dinamo (a), Olimpia (d), Gloria (a), F.C. Argeș (d), S.C. Bacău (a), Steaua (d), Chimia (a), A.S.A. (a), C.S. Tirgoviște (d). Deci 5 meciuri acasă, 4 în deplasare, după cum vom observa cel mai ușor program dintre toate grupările din zona retrogradării. Așa stind lucrurile, optimismul președintelui Ion Ghidel pare să aibă un temel solid.

JIUL PETROȘANI

Antrenorul Viorel Tilmaci e, dimpotrivă, cit se poate de pesimist!
— Cine credeți că va retrograda, tovarășe Tilmaci?
— Jiul!
— Poffim?
— Ați auzit bine, Jiul! Am convingerea că Satu Mare și Tirgoviște vor scăpa. Gloria s-a dus, e adevărat, dar „U” și Jiul par cele mai amenințate. Programul care le așteaptă e infernal.
— Nu vă supărați, e pentru prima oară de când facem asemenea anchete că auzim un antrenor prezicând retrogradarea echipei pe care o pregătește? Ce s-a întâmplat?
— Nimic deosebit. Poate că, aflând public care e, de fapt, situația lor, jucătorii mei se vor trezi!
Să vedem cit de „infernal” e programul formației din Petroșani: F.C.M. Galați (d), F.C. Argeș (a), A.S.A. (d), Universitatea Craiova (a), F.C. Olt (d), Gloria (d), Politehnica Iași (a), Dinamo (d), F.C. Baia Mare (a). Într-adevăr, meciuri foarte grele, mai ales cele de pe teren propriu, se știe că Politehnica Iași a pierdut rareori la Petroșani, ca să nu mai vorbim că celelalte vizitatoare, F.C. Argeș, Craiova și Baia Mare, se bat pentru titlu.

A.S.A. TIRGU MUREȘ

Pe antrenorul principal al echipei mureșene, Francisc Zavoda, l-am găsit la București, profitând probabil de intreruperea campionatului.
— Cine mai retrogradează? Nici una din echipele de la locul 8 în jos nu se poate socoti liniștită.
— Asta e clar. Dar A.S.A., A.S.A. cit poate fi de liniștită?
— Nu stăm prea bine, dar convingerea mea e că nu vom părăsi divizia A.
— Pe ce vă bazați când faceți această afirmație? A.S.A. are, din câte știm, programul cel mai greu, așa-i?
— Poate. Echipa noastră are valoare, ea nu poate retrograda.
Scriind că A.S.A. are programul cel mai greu, aveam în vedere faptul că, dintre toate formațiile din zonă, gruparea din Tirgu Mureș e singura cu numai 3 meciuri acasă! Iată, spre edificare, ordinea partidelor ce-i mai rămân de disputat: Universitatea Craiova (d), Steaua (d), Jiul (a),

C.S. Tirgoviște (d), F.C. Baia Mare (d), Sportul studențesc (a), S.C. Bacău (d), Politehnica Timișoara (d), F.C. Olt (a). Așadar, 4 deplasări în următoarele 5 etape, un meci mai greu ca celălalt!

F.C. OLT

— Tovarășe vicepreședinte Dumitru Dragomir, ce șanse are F.C. Olt să rămână în divizie?
— Cred că Gloria și chiar Olimpia sînt retrogradate. Bătălia se va da pentru locul 18, F.C. Olt aflându-se, cum se zice, în horă. Judecînd însă că echipa noastră e în creștere de formă, a învins Steaua și F.C. Baia Mare fără drept de apel, consider că își va păstra locul în A. Trafăm finalul campionatului cu toată seriozitatea, încercînd să câștigăm totul acasă și să luăm un punct, chiar două, din deplasare.
F.C. Olt: F.C. Argeș (d), Chimia (a), „U” Cluj-Napoca (d), Gloria (a), Jiul (a), Dinamo (d), Universitatea Craiova (d), Sportul studențesc (a), A.S.A. (d), 4 meciuri acasă, 5 în deplasare. Partidele de la Cluj-Napoca și Tirgu Mureș vor fi, probabil, decisive pentru F.C. Olt, fiind greu de crezut că echipa din Scornicești va izbuti să acumuleze puncte pe traseul Pitești-Craiova-București.

UNIVERSITATEA CLUJ-NAPOCA

Greu de găsit, președintele „șepșilor foșii”, Remus Cimpeanu, a fost mai degrabă reținut. N-am putut obține de la dînsul decât că „Universitatea, în revenire de formă, nu va retrograda”. Am mai înțeles că studenții de pe Someș speră să câștige la Buzău și să ia puncte de la Satu Mare, dacă nu cumva și de la București și Pitești.

Etapele 26-34 ale campionatului pentru „U”: Chimia (d), Dinamo (d), F.C. Olt (a), Steaua (a), Gloria (d), F.C. Baia Mare (a), F.C. Argeș (d), Satu Mare (d), F.C.M. Galați (a). Program pretențios, ținînd cont că, în afară de Universitatea Craiova, clujenii vor avea de înfrînt, acasă sau în deplasare, echipele clasate pe locurile 2, 3, 4 și 5 ale clasamentului.

C.S. TIRGOVIȘTE

Ponderat ca totdeauna, antrenorul principal Stefan Coidum continuă să fie increzător în steaua echipei sale.
— Cine cade, tovarășe Coidum?
— Tirgoviște nu cade, deși golaverajul, minus 12, ne omoară!

Daciada Ați auzit de hocheiștii din Ciurmani?

După ce s-a întors din județul Harghita, fotoreportera noastră, Elena Ghera, ne-a mărturisit cum a aflat că, la Ciurmani, vara anului trecut a căzut într-o zi de miercuri! În fapt, nu sînt decît 3 km pînă la Joseni, scotit polul frigului la noi, așa că localnicii s-ar fi hotărît să împartă anul în numai trei anotimpuri: primăvara, toamna și iarna, între care ultimul își are desigur porția cea mai mare. De aici, din această stare a timpului, la Ciurmani a apărut ideea amenajării unui patinoar, cu tribună și vestiare, pentru toți copiii din comună. Astăzi, istoria hocheiului la Ciurmani numără deja 12 ani. Acum 12 ani, e adevărat, un hocheist de prin partea locului, cit ar fi fost el de mititel, cîntărea cu două-trei kilograme mai mult ca astăzi, pentru că întreg echipamentul, mai puțin ghețele și patinele desigur, era confecționat de el însuși. Căștile, spre exemplu, n-au fost la început decît niște găleți de plastic, transformate cit de cit. Astăzi însă, echipamentul unui portar ajunge la 4 000 de lei, iar cel al întregii echipe la aproape 300 000. Bani strînsi desigur nu printr-o fabuloasă donație, ci din rodul muncii patriotice a copiilor, din contribuția părinților și a Consiliului popular. Între timp, tinerii hocheiști din Ciurmani

— Cine cade, tovarășe Coidum?
— Gloria, sigur. Probabil, Satu Mare. În rest, nu știu.
— Asta înseamnă că sperați să aduceți ceva puncte din deplasare? Da?
— De ce nu?! Ne vom bate peste tot. Nici la București, cu Dinamo, nici la Baia Mare, partidele noastre mai grele din deplasare, nu ne socotim învinși dinainte.
Gruparea din Tirgoviște mai are, de jucător cu Politehnica Iași (d), Sportul studențesc (a), Chimia (d), A.S.A. (a), Dinamo (d), Olimpia (d), Steaua (a), F.C. Baia Mare (d), Politehnica Timișoara (a), 4 acasă, 5 în deplasare, program egal cu al celorlalte echipe din partea de jos a clasamentului.

OLIMPIA SATU MARE

— Tovarășe președinte Attila Koos, se salvează Olimpia?
— Sperăm. Câștigînd totul acasă, facem 28 de puncte. Dacă mai luăm 4 de-afară, ajungem la 32 și, în mod normal, scăpăm.
— 4 puncte de-afară?! De unde, tovarășe Koos?
— De la Craiova, de pildă, unde Olimpia a jucat totdeauna foarte bine.
— Să zicem că așa va fi. Totuși, dacă scapă Olimpia, cine mai cade în B?
— Mă gîndesc la Jiul.
— De ce vă gîndiți la Jiul?
— Am pierdut acolo numai din întîmplare! Echipa din Petroșani joacă mult, mult mai slab ca Olimpia.
Iată programul echipei din Satu Mare: S.C. Bacău (d), Politehnica Timișoara (a), Sportul studențesc (d), Chimia (a), Universitatea Craiova (d), C.S. Tirgoviște (a), Gloria (d); „U” Cluj-Napoca (a), Politehnica Iași (d), program dificil, 4 acasă, 5 în deplasare, sarcină mai mult decît îngrată, la golaveraj -13, pentru fotbalistii Olimpiei în încercarea lor, cam tardivă, de a recupera terenul pierdut.

— Aceasta ar fi, în rezumat, starea de spirit a celor 7 echipe angajate, după calculul hîrtiei, în bătălia pentru evitarea retrogradării. Soarta Gloriei fiind pe-celuluită, mai rămîn două formații, ce vor juca, din toamnă în divizia B. Firește, e greu de precizat care, desi programul adăugat situațiilor prezente pare să fie defavorizant pentru Olimpia Satu Mare și A.S.A. Tirgu Mureș. Cum mai pot apărea încă atîtea și atîtea surprize, ne vom abține de la comentarii abundente, lăsîndu-vă pe dumneavoastră, stimați cititori, să judecați declarațiile din această pagină și, în funcție și de ele, să apreciați care din cele 7 combatante are un culoar mai favorabil.

Înainte de a semna, conform obiceiului, realizatorul anchetei ține să mulțumească intervievaților pentru amabilitatea de care au dat dovadă.

OLVIDIU IOANIȚOIAIA

Ochiul bun și mina sigură

Tot cu fotbalul, tot cu fotbalul — să nu uităm că mai există încă o mulțime de sportivi cel puțin la fel de interesanți ca a-lergătorii după balonul rotund, între care și acest Stan Marin, pistolar de elită mondială, vice-campion european în 1979, corecordman al lumii cu 598 de puncte din 600 posibile (rezultat pe care l-a obținut de 4 ori pînă acum), corecordman și în proba pe echipe după Madrid—1975, cînd împreună cu Ion Corneliu, Iuga și Atanasiu, cei patru pistolari de viteză români au totalizat 2 370 puncte, record mondial rămas încă în picioare, de asemenea, multiplu campion național. Proba sa favorită este cea de pistol-viteză, imbinare de precizie și rapiditate în mișcări, decizie și stăpînire de sine, uriașă putere de concentrare. Lucrurile stau așa: trăgătorul se așază în poziție de start, cu umărul drept îndreptat spre ținte și mină încrămpeșită la cel mult 45 de grade de corp (la marile concursuri o celulă fotoelectrică îi urmărește atent brațul!), se hotărăște și strigă DA, arbitrul apasă pe un buton și cele 5 siluete își arată automat pieptul, după care pistolarul ridică mina, ochete și trage, însemnînd pe rînd țintele așezate la 25 de m de distanță, de preferință în „decari” de numai 15 pe 10 centimetri. O manșă e formată din două serii de cite 8 secunde, timp în care pistolarul trebuie să-și epuizeze cele 5 focuri, apoi alte două de cite 6 secunde, și în final ultimele două serii, de doar 4 secunde pentru cinci ținte, abia cit apuci să-ți duci mina la batistă sau cit să strigi „Miinile sus!” și siluetele sînt ca și moarte, apoi manșa se repetă identie. Sigur, acești pistolari au de acum o altă noțiune a timpului, o jumătate de secundă le rămîne întotdeauna drept „timp de siguranță”, trei zecimi de secundă sînt uneori socotite tocmai bune pentru a fi controlate, la viteză și precizia lor de execuție acești trăgători știu cînd nu vor prinde decît un „nouar”, dar dau drumul detentei, fiindcă altfel riscă să piardă zecimile necesare pentru următorii „decari”, concentrarea și siguranța lor sînt uluitoare, în 4 secunde, spun doctorii, consumul de energie este egal cu cel al unui alergător pe distanța de 1 km. Ion Corneliu, coleg de club la Steaua și principalul adversar al lui Stan, a tras într-un concurs 600 de puncte din tot atîtea posibile, deci 60 de focuri la rînd direct în „decari”, record național avînd deci cifră superioară celui mondial, numai că recordul lumii nu poate fi înregistrat decît în concursurile majore, cum ar fi Olimpiada sau Campionatele mondiale și europene. Pînă la 11 ani, Stan Marin n-a fost în nici un fel preocupat de sport. Internat un timp la Spitalul Emilia Irza, fiindcă suferea de cardiopatie mitrală și reumatism Sokolski-Bouillot, de rîl îi recomandă să nu se gîndească măcar la vreo activitate sportivă, lucru care avea să devină decisiv pentru viitorul campion. Fiindcă suferea și de strabism și de un astigmatism al ochiului drept, Marin hotărăște să se apuce totuși de... tir, adică de sportul cel mai neîndecat, care presupune apnee, emoții, încordare psihică, ochi cit mai buni! O face ca o revoltă împotriva medicului, împotriva handicapării sale, împotriva tuturor. E respins la o selecție la Dinamo, dar trage un an la Palatul pionierilor. Cînd revine, Stefan Petrescu îi pune în mină pistolul cu care devine campion olimpic la Melbourne — și spune asta! Marin izbuteste 50 din 50! Va pleca însă de la Dinamo, fiindcă antrenorul Manciu, actualul secretar al federației, îl asigură că nu va ajunge niciodată trăgător de frunte. În 1979, Stan Marin a fost desemnat drept cel mai bun țintăș al anului! Acum e puternic, e sigur de sine, își cunoaște valoarea și nu se sfiște să rostească, tare, că poate mai mult, tocmai în acest an olimpic, în care va implini 30 de ani, dar și 18 de cînd a pus prima oară mina pe un pistol de viteză. Iar mai mult înseamnă sigur nou record mondial și, poate, medalie olimpică de aur!

DUMITRU GRAUR

Flacăra Redacție București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3312 cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: Secția social-politică (N. Gr. Mărășanu, Mihai Stănescu, Nelu Ionescu) — 1 623; Secția știință-învățămînt (Ovidiu Ioanițoiaia, Liviu Timbus, Emanuel Valeriu, Lionel Nițescu) — 1 606; Secția reportaj, scrisori, probleme cetățenești (Nicolae Cristache, Ilie Purcaru, Marga Nedelea, Mihai Pelin) — 1 618, 1 787, 1 617; Secția cultură-cenaclu (George Arion, Adrian Dohotaru) — 16 19; Secția fotoreportaj — 15 95; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Ion Predoșanu) — 1 782; Administrație: 17 78 82 și 17 60 10 — interior 1 783; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17 60 10 interior 1 611); redactor șef adjuncț (Nicolae ARSENIU — 17 60 10 interior 1 786); redactor șef — 17 60 10 interior 1 822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona adresînd-se la ILEXIM — Departamentul Export Import presă. P.O. BOX-136-137, telex: 11 226, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU